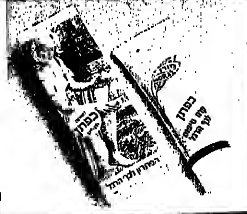

סגנון
מעריב

קחי את עצמך ברגליים
את מכירה את הפסיחוזה:
מראה כף הרגל והריח הרע הנובע
מהזעה יתר, מונעים ממך
לחלוץ נעליים בחופשיות.
עכשיו, את יכולה לצאת מהנעליים
ברגליים רעננות ללא ריח,
ללא עור קשה, ללא סדקים,
ללא נפיחות ואדמומיות
ועם הרגשה כללית נעימה.

כפתן

חולצה כחולה עם כפתורים לבנים

בהתייחס לכתבתו היפה, בשם זה, של מנחם תלמי, בגיליון מס' 160 של "סגנון", סבקש אני ל"תבוע את עלבונם" של חיפה ושל בית הספר הריאלי העברי שבעיר הכרמל: שני אלה, העיר והמוסד, לא הוזכרו בכתבה, בצד "הרצליה" התל אביבית ו"הלגיון" הירושלמי - בעוד שעל החלק החיפאי מנועה מעיר התצלום הגדול שבמרכז, האמור מן הסתם להיות מייצג: בין השמונה שבתצלום מוכרות לי בשמותיהן חמש מן הצעירות - שתיים הן בנות מחזורי שלי ב"ריאלי" (י"ב) ושלוש הן בנות המחזור הקודם לשלי. - אגב, דומני שגם עוריה אלון עצמו הוא בוגר ה"ריאלי", אם כי צעיר הוא מהנ"ל (וממני) בכמה שנים טובות.

תל אביב — ד"ר רניאל אור

גם קישוט, גם חסכון

בעקבות הסיפורים על אבודים מעניינים ושימושיים, שאפשר להשינס באדה"ב ועדיין לא הגיעו ארצה, נזכרתי בפריט כזה. אולי אחד הקוראים מצא אותו גם בארץ ויוכל לגלות את אוזניו מרוכר בקישוטים מעוד לנעלי נשים, הנצמדים לחזית הנעל במצבט (כמו עניל) ואפשר להחליפם. וכך אפשר לשנות את מראה הנעליים מבלי לרכוש זוגות נוספים.

אולי אחד מיצרני הנעליים בארץ יאמץ את הרעיון!

וו ההורמנות גם לחלוק שבחים לעיתונכם. לטעמי הוא אחד המכוונים לבית ולמשפחה שאינו וולגרי ומכבד את האינטליגנציה של הקוראים ובעיקר הקוראות.

יישר כוחכם.

ירושלים — שרה רבינוביץ

נוער על החוף

בחודשי הקיץ הומים חופי הים בהמוני בני אדם. ההמולה והצפיפות מהווים קרקע נוח לכל מיני מעשים מגונים - גניבות, הטפלות על רקע מיני וגם מעשי אונס. אין כוחות הבטחון למיניהם מסוגלים לטפל בנושא לכדם. מצד שני יוצאים לחופש הגדול עשרות אלפי בני נוער גילאי 16 ואו, הללו יכולים להוות משמרות חופים יעילים, אם יתנו להם את הציוד וההכשרה הדרושים. מן הראוי שהנוער יעבור מצד אחד של המיתרס - של הנטפלים למיניהם אל הצד השני - של שומרי החוק והסדר הטובים.

עין חרוד מאוחד — עמי ליבנה

לגברים בלבד?

בסוף החודש יתקיים בבנייני האומה בירושלים כינוס שנתי של ענפי הדפוס בישראל. שני ימים של סאנלים מקצועיים ותערוכה. יומו הראשון יוקדש לנושאים "המעניינים גרפיקאים, פרסומאים, סול"ים ומלכר"יס" (זה צטוט מדוייק מן הפרוספקט של הכינוס). הנהלת הכינוס בכך ברקה בוודאי מי עוסק בתחומים אלה, שכן באותו פרוספקט עצמו היא סודיעה, כי "בנות הזוג סוזמנות לכלות בבריכת הסלון". הגישה בכלל מאד חברית. "אם תוררו", אומר הפרוספקט, "תוכל להבטיח את מקוסך..."

תוית השם שישאו המשתתפים על חזם תהיה בוודאי סעוצבת בצורת חוידון.

מיכאלה איתן

מי כתב, מי צילם

את הרשימה "קידוס ללא סקס" שהתפרסמה בשבוע שעבר כתבה רוסה אבישי. את הרשימה "עם הילדים לכנרת" כתב אבי דד.

שיוויון

ייצוג נשי. ישנו!

לפני כחודשיים הצהרתי כאן, שמעתה אני מועמדת לכל ועד ולכל ועדה, לכל מועצה, הנהלה, איגוד, אגודה, התארגנות ומה־לא. זה היה כאשר נוכחתי, יחד עם קבוצת עמיתות־עתונאיות, שכמו בכל מוסד ישראלי שמכבד את עצמו, גם במוסדות המקצועיים שלנו אין ייצוג נאות לנשים. סיפרתי, איך התפרצנו בצעקות בוועידה הארצית של העתונאים והכרזתי, כי מעתה ואילך, לא נתבייש להידחף לכל תפקיד, בין אם יוצע לנו, בין אם נציע את עצמנו, כמו גברים.

עכשיו אני מבקשת לדווח: יש ייצוג לא לחינם עשינו עצמנו מטרד לחיצי לעג בוועידה, כאשר התפרצנו שוב ושוב ודרשנו ייצוג.

וכך זה קרה: בהמשך הדברים שכתבתי אז, מישהו בא לפרוע את שטר ההתחייבות שלי. האם אציג את מועמדותי לוועד של אגודת העתונאים בתל־אביב ככל הנראה לא רק אלי פנו, אלא שבכל מערכות העתונים עלתה לפתע המודעות של החברים, ושל החברות. וכך, באסיפה הכללית ובבחירות שהיו באגודת העתונאים, היה "היצף" של מועמדות – ושל נבחרות. בלי לשריין מקומות לעתונאיות לפי אחוזים, התוצאות יצאו ביחס נכון. בכל גוף נבחר יש בין רבע לשליש עתונאיות. זה מצב ללא תקדים. בעבר היתה פה ושם חברה אחת, אם לפי בישורים אמיתיים ואם כדי לצאת ידי חובה.

ועכשיו: יתכן כי יותר מעתונאית אחת נהגה כמו העמיתה שאמרה לי ביום הבחירות "אני הצבעתי אך ורק בעד החברות שברשימת המועמדים". אך בלי מועמדות רבות, יחסית לעבר, ובלי קולותיהם של כלל החברים, לא היינו זוכות לייצוג המרשים: בוועד האגודה ארבע חברות (מתוך 15 חברי ועד) – אסתר אס־טל מ"דבר", עמית אנטר מ"על המשמר", צביה כהן מירחון נעמ"ת ואנוכי; בבית־דין האגודה שלוש חברות (מתוך 13) – תמר אבידר מ"מעריב", שרה הוניג מ"ג'רוזלם פוסט" ולילית פתר מ"דבר"; בוועדת הביקורת (אחת משלושה) – מיכל הולצמן מ"מעריב".

הישג נאה, שניתן להשיג בכל גוף נבחר. הוא בהישג ידך.

תהילה עופר

סגנון

עורכות:
תמר אבידר וליאורה עוי

עיצוב ועריכה ורפית:
כרסית אדלר, רותי בנאי

מודעות: נילה שוידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)

מוכדת הפקה: כתיה אבישי
טלפון 439216 (03)

סיפור השער:

ג'יני דבין שרה ומנגנת גרשווין. הצעירים באים להביד, המבוגרים באים להיזכר. בשבוע הבא היא תופיע בפסטיבל עדד. רשימתו של משה לרד, עמ' 24–25. צילום: דנבי קסטרו.

חד גדיא

הולך לו על חוף הים ילד כבן שלוש, שבת כבוקר, חוף עמוס דחוס וחם, ובועט במים. שפריץ המים פוגע כנברת. "ילד, אם עוד פעם תשפריץ, תקבל סטירה". ילד כן שלוש, לא מבין רמז דק ועדין שכזה, או שאולי לא לקח אותה כרצינות והופ - הרטיב אותה בשנית.

ירדה סטירה.

ראתה אם הילד המשפריץ (להלן הילד) כי אשה זרה הורידה כף על לחי עצמה וכשרה, עזכה הכל ויצאה בלכיאה להגן על הילד. "מי את בכלל ישתר ביצי לילד שלי, אההו! יה ..." כעוד הן חובטות מורטות וצודחות - כל החוף מחכה לקטע של קריעת כגדי הים - מתערב מתרחץ אלמוני כקטטה ומבקש לחוכו להפריד בן שתי האמזונות המחוממות.

רואים בני משפחת אם הילד כי נבר זר אוחז כנברת שלהם באופן כלתי אמצעי, פרצו בריצת אמוק והתנפלו עליו במכות נוראיות. אלא מהז הם רק משפחה קטנה. פאשלה במודיעין הטאקטי שלהם, לא ידעו כי הנכר המוכה (להלן המפריד) שייך למעה מרוכת חברים שרק חיכו כצד להתפתתות שכזאת.

הלך המפריד להביא את החברים שלו, כעשרים במספר, שכיסחו את משפחת הילד המשפריץ. אתם עדיין זוכרים איך זה התחילז המציל, אשר למרגלות סוכתו התחולל הקרב שכשלב זה כלל: קללות, האכקות חופשית, כסאות נוח מתעופפים, שכרי בקבוקי בירה ונסיונות לרצח - הזעיק כאמצעות הרמקול את השוטר התורן שבחוף.

נציג החוק, בעל כרס אדירה וכובע קסקט ביד, מגיע מתנשף בריצה קלה. מיד הוא מוטח ארצה לחול, אולי כשגגה, על ידי נציג אחד הצדדים. משלב זה היה השוטר עסוק בחיפוש אחר משקפי השמש שלו שנקברו בחול, וכעצם נוטרל מן המערכה.

שלושה מהמעורבים בקטטה הועברו כאמבולנס לתפירה כבית־חולים.

באתת ההפוגות התברר כי הכל התחיל בגלל שפריץ קטן של ילד קטן וחמוד שעמד בצד עם תיוק של מלאך תמים. אז עושים סולחה. הקימו בינתיים את השוטר מהחול, הציבו כסאות, הכיאו בירות קרות מהמזנון, והביאו כיבודים מהצידניות. סאחבקים כאילו לא קרה דכר. אהלן, סהלן ומרחבה.

לשוטר סצאו את המשקפיים, לילד קנו קרטיב לימון ולפצועים שפונו שלחו איחולי החלמה. חד גדיא, שלא מההגדה, של ימות הקיץ החמים כחוף ים תיכוני.

לקחנו מהר את הילדים שלנו, שלא יתחילו להשפריץ על נשים זרות ונמצא עצמנו בסוף שותים בירה במעגל, או לחילופין - במתפרה של איכילוב. התקפלנו בזריזות למקום יותר קריר. הכיתה.

אבי דר

גבר מחפש רווק

מאחר שמעולם לא הייתי ולעולם לא אהיה אשה - ברוך לי לחלוטין שלעולם לא אוכל להכנס לעורה של אשה. על כן, אף שאני מגיב למעשה על מכתבה למערכת של נועה שכלוב - אינני מתייחס ישירות לנקודות שהעלתה, שכן, באמור, אינני יכול להעמיד עצמי תחתיה.

הבה נדבר גלויות: גבר זקוק לאשה לא רק ולאו־דווקא בשל התדירה לנופה לשם סיפוק ופורקן מיני. זה חשוב ונחוץ, אך אין זה עיקר אצל הגבר. מה שנבר (נשוי או לא־נשוי) מבקש אצל אשה הוא בעיקר החום, הרוך, העדנה, תשומת־הלב הנשית, נילויי התיבה והאהבה הנשיים בלפיו, הפינוק בזרועותיה של אשה, השיחה הלבבית בתנאים אינטימים עם אשה - וזהו העיקר שגברים נורמליים מבקשים אצל אשה. ומשאת־נפש זו אי־אפשר לקנות בכסף.

חשבתן פעם, אתן הנשים, באיזה מצב נפשי נורא נתון גבר? מקובל לחלק את הנברי והנשים באופן סמלי ל"מין החלש". באופן טבעי, האשה (ה"תלשה") מבקשת למצוא אצל הגבר בטחון נפשי ומשענת גופנית איתנה; באופן טבעי, אנו הגברים משתדלים לספק את הדרוש מאתנו מצד הנשים, איש־איש לפי בוחו, יבולתו ומעמדו. וזהו המצב הבסיסי. אך האמת־הנסתרת והמעשוית היא, שגם הגבר המשענתי ביותר, (שאף מפגין בטחון, תקיפות, נחישות־רצון, ושאר תכונות גבריות) - למעשה נזקק הוא למשענת הנשית שלצדו פי במה ובמה משהאשה ה"תלשה" נזקקת למשענת הגברית, המספקת לה גבריות ובטחון.

תום, רכות, עדנת־לב ונפש, הבנה, תשומת־לב נשית, רעות ותיבה - ערכים נשיים אלו אנו מבקשים ומצפים למצוא אצלכן, הנשים, וזאת - רק אתן מסוגלות לספק. אין תחליפים. ולזאת זקוק כל גבר, גם הבריא ביותר והעצמאי ביותר. בלעדי אלה - אין חיים לגבר. הוא נתון לתסכולים קשים ולמרידות־נפש. גבר אינו יכול לחיות ולתפקד בלי תום ורכות ותשומת־לב נשית. זה בלתי־אפשרי גם אצל גבר בריא נורמלי - וכל שכן אצל גבר פגוע מבחינה גופנית ונפשית! צריך להודות בפה מלא - אנו זקוקים לכן, הנשים.

גבר
(השם שמור במערכת)

"חצי הפיצה שנשארה מאתמול נמצאת בעטיפת הכסף השלישית בשורה האחרונה. במקום השני מימין. על המדף השלישי ליד עטיפת הכסף הגדולה השניה מימין. הבנת?"

"מה הבאת לחתונה?"

הוזמנתי לחתונה בעיר. לפי תומי ועם כל הלב הבאתי לזוג הנישא ספר שירים. ביקשתי לקלוע לטעמה של האשה, ידידיה שלי. את בעלה לא הכרתי לפני החתונה.

כשנכנסתי לאולם כבר היתה הזלילה הגדולה בעיצומה. איחרתי. בפתח עמדה אשה זועפת. ברכתי אותה לשלום, חייכתי ושאלתי אותה אם יש, עדיין, טיפת מקום להסב אל אחד השולחנות. "מה הבאת?" היא התריסה לעומתי בתקיפות. נבוך, מסמיק ולא יודע את נפשי, הראיתי לה את התפיסה הצנומה, העטופה - ספר השירים. היא - הממונה על הצ'קים - חטפה מידי את השי הקט, התמים, ובעיקום אף אמרה: "היום, אדוני, מקובל להביא כסף". שכה אדייק - ממש במלים אלו.

ואני סברתי, שחתונה עדיין אינה מסחטת כספים, שזכותו של המוזמן לבחור את אופן הבעת השמחה עם הנישאים. חשבתי לי, בתוכי, שהמתנה היא כסך הכל אות וביטוי להוקרה, להשתתפות, להשארת הד וזיכרון, להפגנה שקטה מכובדת של נוכחות ולא סעיף בהכנסותיו של הזוג. כשסיפרתי את המאורע לחבר, הוא אמר: "מה אתה מתפלא, זה מקובל".

אבל אני עדיין מתפלא ולא חושב שכך צריך להיות מקובל. אני חושב שמתנה זה לא רק דבר שקונים. אולי בעבור הזוג, עצם בואם של מוזמנים היא המתנה, וערך הנכסים שהם מביאים הוא שולי - עם כל חשיבותו, אולי דווקא ספר השירים הצנוע הוא המתנה אשר לה ייחלה האשה יותר מאשר לאגרטל מתרסינה, או מערכת לקפה.

אברהם שרון

קורים דברים

שלום לידיד

שלמה מינץ, שניצח בשנה שעברה על התזמורת הפילהרמונית, עבר השנה לנצח על התזמורת הקאמרית בהצלחה רבה. לפני שהוא יצא לסדרת הופעות בחו"ל, הוא נפרד מקומץ ידידים שלו: בני גלעד מנהל קרן התרבות ישראל־אמריקה, רוני אברמסון, בונה הבנורות אמנון ויינשטיין, התעשיינים אסתר ואליעזר אלקון, סגן שגריר יפן בישראל אימנישי שנ'ירו והפסנתרנית פנינה זלצמן. ■

זוהר אהליאב

שלמה מינץ (מימין) פנינה זלצמן ואימנישי שנ'ירו. סדרת הופעות בחו"ל. צילום: נאוה שמש.

קטנים

מתלוצצים שפרס העבודה בהסתדרות יתולק השנה לאמנות ולא לעבודת בפיים. מועמדת רצינית לקבלת הפרס היא לא אחרת מאשר גילה אלמגור, המופיעה על הבמה 30 פעם בחודש. הצגת היחיד שלה "הקיץ של אביה" רצה בין תל־אביב לחיפה ומתקרבת להצגת ה־100. תיאטרון בית לסין אינו עומד בלחץ צפיפות ההצגות ונאלץ להתחלק עם תיאטרון חיפה. בימים אלה נחלץ לעזרה גם "יד לבנים" בתל־אביב ומעבשיו תצטרך גילה לקפוץ במשולש בית לסין – תיאטרון חיפה – יד לבנים. ★ ★ ★

שלו – טל ברודי, מיקי ברקוביץ', אריה דוידסקו אריה מליניאק ואחרים – פירגנו לו ובאו למסיבה. ואולי הם באו לקחת ממנו דוגמה. ★ ★ ★

מה קרה לטל ברודי? הוא מאמן קבוצת עיוורים בכדור־שער וביסה את עיניו – למען ההזדהות...טל, מי ששם את הכדורסל הישראלי על המפה, החליט לשים גם את ציבור העיוורים על מפת הכדור־שער לנבים, שהינו משחק הכדור הבינלאומי היחידי שעומד לרשותם. ברודי מגיע לבית חינוך עיוורים בירושלים ומאמן את החניכים, כשהוא במותם: עם בסות לבנה לביסוי העיניים ★ ★ ★ מה עושה רביעיית החליל

לאחר שהתנסה בכל מיני מגביות וטלטרומים הגיע מו"בל ההסתדרות, ישראל קיסר, לידי המסקנה: "בכל שהבנסתו של אדם גדולה יותר בן אנוביותו רבה יותר. וזאת פרט לכמה מיקרים יוצאי דופן". הדוגמה הלא־יוצאת דופן שלו קשורה בשירותרום האחרון, באשר ועדי עובדים תרמו רבע מליון דולר "ואילו נצינ התעשיינים לא הגדיל עשות. אצלם עניני ההתרמות מתנהלים בעצלתיים..." ★ ★ ★

שלושה אנשי טלוויזיה – יאיר אלוני, עמוס אטינגר ודוד מיבאליס – משרתים במילואים. מה בבר יכול לצאת מזהו תבנית אמנותית שנבתבה והופקה על־ידם במפגש רעים של פצועי מלחמת ששת הימים עם מטפליהם... ★ ★ ★

מישל סמול ובעלה הרופא ד"ר בוב סמול שבו מטיול בסין ובמונגוליה. "הבטחתי למיכל מורעי כי בבואנו לשם אניף שלט "ויצ"ו מונגוליה", אבל לא העזתי למרות שהבנתי זאת. זה היה מסוכן לעשות דבר בזה". ★ ★ ★

שוקי שוורץ (מימין) עם משפחת ברקוביץ – מיקי מלי והילדים עדי ורועי – בפתיחת "פיניש".

בארוחת ערב חגיגית, שניתנה ע"י חוג אשפי המטבח בישראל בתסות "תלמה", גילה מנב"ל משרד התיירות, רפי פרבר, בי שלוש אוניברסיטאות גדולות בארץ נלחמו על הזכות לפתוח בשנת הלימודים הבאה פקולטה לתיירות. אחת מהן תעשה זאת. חפתעה. ★ ★ ★

שוקי שוורץ, לשעבר בדורסלן מכבי ת"א, עשה הסבה לניהול ופתח את סטודיו "פיניש" לעיצוב מערכות ריהוט משרדי. קולגות תישראלית בתווילה של מיקה פיינגולד בסביון נשות אגודת הידידים של שמ"ע (האגודה לקידום תלמידים לקויי־שמיעה) החליטה בי לנביהן טוב משמע אזניים ממראה עיניים, ואת סיום שנת הפעילות שלה חננו ללא תצוגת אופנה, אלא בקונצרט בו נוגנה בין השאר מוסיקה מרוקאנית שכתב המלחין הישראלי אבי אמזלג, בתשובה קלאסית ללהקת "הברירה הטבעית" ★ ★ ★

על שני גגות

ומו'לדת לפסלת אילנת נור בשעה בלתי רגילה בערב שבת: בשבע ושלושים. "מה את עושה מסיבה בשמונה בבוקר?" בא אליה בטרוניה אתיה, מנהת הלב דני נד. הסיבה הפרוזאית: אילו היו האורחים מגיעים בשעה מאוחרת יותר לביתה ביפו – לא היו מוצאים מקומות חניה. יפו מפוצצת.

המסיבה נערכה בשתי מערבות: ארוחת ערב על גג ביתו של חמאס דיבטד, בעל גלריה וידיד נאמן של אילנה. החלק השני של המסיבה נערך על הגג של אילנה. היו: תקשורת, ינאל תומרקין, יצחק רבין, אלי לנדאו, דם בספי, ינאל אדנון, יצחק קול ותקשורת בבר אמרנו?

האורחים נהנו. בעלת השמחה – פחות. "כל הפנצ'רים האפשריים קרו לי הערב: העוזרת שבתה להגיע. האבטיח נפל על עוגת הקרם. והעיקר – הבשר שקניתי למסיבה אינו ניתן לאבילה. שפכו לחוכו את כל הפלפל שנמצא ביפו". הוראס ריבטר מיהר לתקן את המעוות: נסע להילטון – וקנה שם סטייקים. הקהל לא הרגיש בהבדל. ■

תמר אביו

ילדה גדולה

"האמהות שלנו יודעות לגדל אותנו, אבל הן לא יודעות עד כמה קשה לנו לגדול", אומרת ילדה גדולה בשם עמית רייכר (28), שהוציאה עתה ספר שירי־ביבורים שלה בשם "מה שאמהות לא יודעות". החברים הטובים שלה באו לחגוג עמה את הוצאת הספר הדקיק (בהוצאת סטימצקי –.תמת) בפאב חדש בשם "אמדיאוס", ליד ביח האופרה הישן ברחוב אלנבי בתל־אביב. ניתן היה לפגוש שם את הגברדיה הצעירה של העתונות.

עמית. לא הבת של גרשון רייכר.

עמית עצמה, שעסקה עד לפני בשנה בארגון אירועים, סלל משתקי תיאטרון – אינה מעוה להגדיר עצמה כעתונאית. "אני כותבת בעתון", היא מסתפקת בתואר הזה. היא חייכנית, חמימה, דואגת לבל העולם ונראה כי העולם מחייך אליה. היא מתגוררת עם שותפה בדירה בבניין רמת־גני שהוא כמו קומונה. "זה בניין הכי מצחיק בארץ, במקום לצאת אנחנו שם עושים בידור לעצמנו".

החברים לא צחקו מן הספר, הם מצאו בו את עצמם. על "מלכות" שלה ("רציתי שתבואי אלי עכשיו, שנשבב עבשיו, אני לא תושב מקומי, שיש לו זמן לאבד על נינונים" וכן הלאה) היא אומרת: "לא, אמי עדיין לא קראה זאת. אני חוששת מהרגע". עם אבא פולני ואמא ספרדית יצאה אתת שנראית כמו כוד חיתוך: מראה ספרדי, חופש מחשבה אשכנזי. ■

תלמה הדר

חתן יובל שם־אור וסימין. סופר חוגג ברטוב מושק לכלה עוה וסה מי ית שוו־אור צילום: נאור רהב.

חופה אדומה

אחרי רומן מרחק נישאו השבוע ענת לויט (28), משוררת, סופרת ומבקרת ספרות מבריקה, ויגל שם־אור (35), אדריכל מצליח בזכות עצמו, הגורר אחריו קוזה של "יחוסים משפחתיים": בנה של העתונאית אורה שם־אור, אחיה של מירית שם־אור וכן,כן, נים של צביקה פיק.

החתונה נערכה בשיכון ל', בין נריכת רגי־זהב לבין לול תרנגולות וברווזים שעל גג דירתם של הורי הכלה. את הכלב סגרו באחר החדרים. את האירוע קישטו חברים של החתן־בלה – רות ואהרן אלמוג, חנוך ברטוב, משה דור, יהושע קנז, יעקב בסר, עקיבא נוף ורבים אחרים. שעה לפני האירוע התקלקלה המעלית גמנין, מה שגרם למוזמנים להפגין תחספורטיבית. מילא המוזמנים, אבל הקייטרינג גם כן עלה קצת ברגל.

התקלה הזאת הייתה כאין וכאפס לעומת התקלה האמיתית: הזוג הצעיר חשב שהרב מביא איתו גם את החופה – הרב (רבה הראשי של גבעתיים, הרב יוסף גליקסברג) חשב שהזוג דואג לכך. כאשר נראה היה ברגע האחרון שאי אפשר יהיה להעמיד חופה, כי פשוט אין מה להעמיד – הסיר אביה של ענת מפה אדומה מאחד השולחנות ואילתר חופה חד־פעמית. ענת הפטירה בשקט "חופה קומוניסטית". העיקר שיהיה במזל. ■

ליה קרן

כי מציון

חילופי תפקידים במחלקת התרבות של משרד החוץ היו סיבה טובה לזמן למסיבת קוקטייל קטנה בירושלים את קברניטי ספינת התרבות הישראלית. קולט אביטל, ראש אגף המידע והתקשורת במשרד החוץ, שאירגנה את האירוע, מקווה שאנשי תרבות לא יהיו אורחים נדירים במשרד החוץ. ולכן היו שם, בין השאר, עודד קוטלר וישי עמרמי ואביטל מוסינזון, ומנהלי להקות המחול הישראליות ומנהלי תיאטראות, שטפחו על שכמו של מירון גורדון, שיצא מיד לאחר מכן לרומא, שם ישמש כאחראי על ההסברה, ולחצו את ידיהם של אביבה ניקסמן, שתמלא את מקומו כסגן מנהל מחלקת קשרי התרבות במשרד החוץ בירושלים, ואת ידו של שמואל הדס, מי שהיה השגריר הראשון בספרד ומעבשיו יהיה מנהל המחלקה לקשרי תרבות במקומו של יחזקאל ברנע, ואת ידה של אילנה סמוד, שעסקה בנושא הספרותי, ותהיה מעבשיו קונסול.

באותה הזדמנות התבשרו גם על הקמת מדור קולנוע, שבראשו תעמוד דבי בן דור, כדי שמציון תמשיך ותצא תורה. "נו, טוב", אמרו שם. "לפקודה תמיד אנחנו, ואם דברים ווים במשרד החוץ, עלינו אפשר תמיד לסמוך בענין הזה לדחוף ולהפיץ תורתנו בגויים". ■

אריה יאס

המפונקות של השר: (מימין) אברהם שריד. רבקה שריד. דבורה נני.

המפונקות

"הוא דווקא נראה לגמרי לא רע שר התיירות הזה," אמרו עליו, על אברהם שריד, בהגיעו למלון "נהר הירדן" לפתיחת פסטיוואל טבריה השישי במספר.

"הוא דווקא נראה בסדר גמור", הוסיפו ואמרו מאחורי גבו הטבריינים שהתבוננו בו מקרוב, כאשר הוזמנו להצטרף אל מסע פתיחת הפסטיוואל בספינת השיט החדשה והמפוארת "לידו 4". ואמרו: "זה יש לו מזל. שתי נשים מפנקות אותו ודואגות לו כל הזמן". אברהם שריד הגיע גם לטבריה עם רעייתו רבקה ודוברת משרדיו דבורה נני.

רגע פרטי עם שריד: "לא, אני לא מתחסן מפני כל הריבורים האלו עלי, נוסח 'השר־שריר בביקור־מולדת נדיר' וכו'. אני גם לא מאמין שאי פעם אתחסן. זה פוגע ואני פגיע. אני מודע לבך שקל מאוד לעלות עלי. זה נושא סנסציוני: חושבים שאני עושה חיים משוגעים, אומרים 'נסיעה לחו"ל' ובל אחד חושב מיד על שאמפאניה ובילויים. אבל, יש לי 18 לשבות בחו"ל. אז שאני לא אבקר אותן?"

רגע קולינארי עם שריד, כאשר הוא מוזמן לסעודת ערב עם הפמליה למסעדה סינית "הבית": "מה? אני פה בטבריה, ובצהרים אני אוכל בשר ובערב סיני? אני רוצה דג". או זה מה שהוא ורעייתו קיבלו, אבל בטעם חמוץ מתוק. ■

תמר אבירר

נטלי

זהו נטלי לוי, שהדליקה בסוף השבוע שעבר את דייויד סול (האץ') באליפות פיקוד הדרום בכדורגל. מארגני הארוע לוחשים, כי אלמלא המונית הממתינה, היה דייויד נשאר לתהות עוד על קנקנה של המדסי"ת בת ה־20, הנוהגת להוציא את המיץ לחיילי עוצבה דרומית. ■

אורי בינרו

דאין ווס עליה עין צילום פיוו מטו־יי

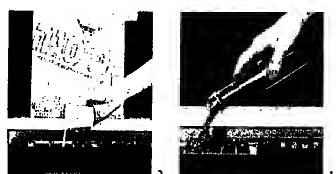
בן שם

בסרט הוא לא שם זין על אף אחד, אבל בחיי היומיום איקה זוהר, המגלם את התפקיד הראשי ב"לא שם זין" על פי ספרו של דן בן אמוץ, הוא ילד טוב חיפה, שאיבפת לו מאוד איך יקבלו את הסרט בחיפה, ענת אשרוב, מנהלת קולנוע "שביט" במרבז הכרמל ערבה, אי לבך, הקרנת בכורה חגיגית עם קוקטייל. היו שם, בין השאר, רות סגל ושאלים ראו, זועם סמל, מנב"ל תיאטרון חיפה ונאוה סמל, עמוס ברמלי מהטלוויזיה הישראלית וכמובן, כוכבי הסרט, ליאורה גרוסמן ואיקה זוהר.

איקה, למרות ההתרגשות הטבעית, שם לב גם לפרטים קטנים ומרגיזים. הסדרן בכניסה לא זיהה אותו, ונתן לו להיכנס רק לאחר במה דקות מביכות והקהל קם לצאת מהאולם מיד בתום הסרט, ועצר רק בשהזמנו השחקנים אל הבמה. "שימו אלינו קצת יותר לב", אמר איקה בהזדהות עם התפקיד, וזבה למחיאות כפיים סוערות. ללמדכם, שבחיפה לא אוהבים כאלה שלא שמים זין. ■

אריה יאס

שלוש נשים ע"יפות בפארק וורקי במוסקווה בהפנוה הקוורם למען השלום ופירוק הנשק. מימין: ח"כ חייקה גרוסמן. ח"ב אורה נמיר והמלווה הסובייטית שלהן: סוהלת מחלקת קשרי־חוץ של עתון הנשים של ברית המועצות. הבלונים של נמיר.

לא לדיפלומטים בלבד

"דיפלומט סירקל" (חוג דיפלומטי) זה שמו של כתב-עת חדש באנגלית אותו יזמה, ערכה והפיקה מירית גלעד. היא מקווה להגיע לתפוצה של 7000 גליונות. זה מספרם של הקוראות הפוטנציאליים בשגרירויות, נציגויות, אגודות ידידות ולשכות מסחר בישראל. גליון מס. 1 עשיר בתכנו הדיפלומטי ומודפס בהידור יאה לתוג הקוראים.

דיפלומט. שגריר שבדיה בישראל, בפתח עתון חדש. לא לדיפלומטים בלבד.

מירית מודה: אילו ידעתי מה אני נוטלת על עצמי – אולי הייתי נרתעת. אבל עתה אני כבר כפנים. מי שיצא "נשכר" מגליון הבכורה הוא סוון הירדמן, שגריר שוודיה בישראל הופיע בשער. הנ"ל גם לא יוכל להנות מפרי הפופלריות שלו: הוא ורעייתו עומדים עתה לסיים את שירותם בישראל וחוזרים למולדת. ■

תלמה הדד

לא למפר השיאים של גינס. אבל לאילת זה מספיק: מנכ"ל מלון "לגונה החדש", מיקי שוגל (משמאל), השף יוסי אביטל, מולי הית"צית ורו"ר אשבוני המנכ"ל (סימן), מדימים המבורגר ענק, 43 ק"ג. שהוכן לרגל שבוע אמריקה.

השופט דב לוין החפנה מישיבות משפט דמאניק ופתח תערוכה במוזיאון תל-אביב: "בית המשפט העליון בירושלים – תחרות אדריכלות". בתצלום: השופט לוין (מימין), מארק שפס והרום הווכה.

אופרה או אופניים

על האופרה העברית הראשונה לילדים מזה אלפיים שנות, "שמוליק הסופרמן", מאת וכבימויו של אלכסנדר סינכרגר, בהפקה מיוחדת של התזמורת הסימפונית של חיפה, דיווחו כהרחבה הראויה לאירוע שבזה בל בלי התקשורת.

אחר-כך הוצגה האופרה כפני הקהל ונשתרר שקט תעשייתי מדאיג. שאלנו אמא חינוכית אחת, שהחליטה להעניק לבתה בת ה-8 את מנת הקולטורה השבועית באמצעות "שמוליק הסופרמן", איך היה, והאם העבריה נאנתה עמוקות. "יותר טוב שלא תשאל", קוננה.

"הקטנה מסרבת כבר שבוע להבין, למה כל החברים שלה יצאו אותו יום לרכב על אופניים, ואני הטלתי עליה עונש שכזה. בגלל שמוליק הסופרמן היא כבר לא תרצה לעולם לשמוע על כרמן ועל אאידה..." ■

אריה יאס

עמנואל קיפנים, צייר ישראלי, הציג באחרונה מיצירותיו בארמון "פאונר ביוג. בתצלום (באדיבותו של פרד ארם) נראה קיפנים (משמאל) מגיש ציור מנוף ירושלים, לשגריר גדעון ירדן. בתערוכה הוצגו כ-100 מעבודותיו של קיפניס שכללו תמונות מנוף הארץ ומסיפורי התנ"ך.

טהר

ערוח "מעריב"

המלתחה המהממת של דיאנה

הצלחה במלחמה של הום'בה: שמלה של אולדפילד.

אפריל 86'. חליפה שבותח'אל שולבשה ע"י ד'אוה פעם אחת בלבד בקורה.

נובמבר 85'. שמלה לא'רוע בורר באוסטרליה. בורב"ים השתמשה שוח (מימין)

אפריל 85'. בור "קטסטרופלי" שש'מטו אח ד'אוה בססעה בא'טל'ה.

אוקטובר 85'. שמלה לארוחת צהר"ים לכבוד "אשת השנה". זכתה למ'חזור.

עבמבר 85'. שמלה "משעממת" באוסטרליה. זכתה למ'חזור.

אוגוסט 8'. מיד לאחר ירת הרבש. החרמיח כבר השתנתה.

שמלה של הצ'י למסע בארה"ב. ולבשה פעם אחת.

על אף הלחישות בדבר היתסים הצוננים בין הנסיך הבריטי צ'ארלס לבחירת לבבו ליידי דיאנה – היא ממשיכה לטפח את המלתחה שלה ורוכשת בגדים בקצב מטורף.

תחילה ייתסו את הקניות המוגברות שלה לצורך להתאים את מלתחתה למידות החדשות של גיזרתה: מאז הנישואין היא ירדה 13 ק"ג במשקל. כנראה שאך ורק מרצונה הטוב ולא בשל מחלת הרעבה העצמית ("אנורקסיה נברוסיס") אשר ייחסו לה.

אין להשוות בין טעמה של דיאנה בתחילת ימי נישואיה – שהיה טעם שמרני וחסר־דמיון, לבין מה שהיא מפגינה כיום: "שיק" נהדר וזוהר אשר ממקמים אותה באחד המקומות הראשונים בשורת הנשים ההדורות בעולם.

היא הדהימה את הציבור הבריטי בשמלות סטרפלס חשופות כתפיים, מחשופיה העמוקים והשמלות המבליטות את תסוקיה. זוהי, בכל הנראה, המלכה־לעתיד הסקסית ביותר שהיתה אי־פעם באי הבריטי.

יש לה מלתחה מדהימה של 60 שמלות ערב, 80 חליפות, 30 מעילים, 70 כובעים, 50 שמלות – ורק בדי לטפל באוסף הנ"ל יש צורך בשתי נשים במשרה מלאה. ישנן תלבושות רבות שדיאנה לבשה פעם אחת – והשליכה מאחורי גווה מסיבות שונות: או שהן יצאו מהאופנה, או שמידותיהן לא התאימו לגיזרתה המשופצת, או שהן קיבלו ביקורת קשה מהעיתונות. למרבית ההפתעה – יש במלתחתה במה תלבושות שזכו למיחזור והותאמו לקו החדש שלה. הירחון "גוד האוסקיפינג" מגלה זאת בכתבה מקיפה על המלתחה של דיאנה.

דיאנה הדהימה את האוסטרלים כאשר במסעה עם בעלה ליבשת הרחוקה, ב־1983, הגיעה לשם עם 90 מזוודות שבללו יצירותיהם של לא פחות מ־21 מעצבי־האופנה. הצטדקה ליידי דיאנה: "בסיור אני חייבת להחליף בגדים לפחות 3־4 פעמים ביום, ובבלל אני חושבת שהציבור מעניק יותר מדי תשומת לב לביגוד שלי".

דיאנה היתה מאוד לא מאושרת כאשר נמתחה עליה בקורת, באפריל 1985, ערב צאתה לסיור באיטליה, על שהוציאה 122,400 דולר על מלתחתה החדשה.

ניהול המלתחה שלה הוא, אכן, עסק לא פשוט. יש לה ארונות על גבי ארונות, ובהם נדחסות יצירותיהם של למעלה מ־30 אופנאים אשר אחדים מהם מודים שיצרו כבר 50 יצירות לליידי המלבותית.

דיאנה גורסת כי אין היא מתלבשת "למען עצמה" אלא "במסגרת תפקידה". והיא מוסיפה: "לפעמים אני מרשה לעצמי להיות קצת שובבה. אבל רק לפעמים". ■

מלכה רוזנשטיין.

רויטל מור.

נודי ניר־מוזס.

מה לובשים כשיוצאים לבלות בלילה? שמונה מאות חברי מועדון "לק זהב", האורחים עתידי הזכויות של מלון "אביה סנסטה" שבאו למסיבה השנתית חצינו על מדשאות "הקומקום" שעל שפת הירקון את כשפוחים עכשיו באופנה וגם קצת בגדים.

השמלה השחורה היתה מלכת הערב: בין המזנונים והתזמורת ספרנו כחמישים שחורות צמודות וחשופות: עם שלושה כיווני אוויר, מחשופים בחזית ובגב וחלונות שחשפו את המתניים. מלייקרה צמודה לגוף כמו בגדיים, מתחרה מסולסלת וגם מטריקו עממי.

הדוגמנית **שלומית אמיר** חשפה גילתה את הכתפיים בשמלת סטרפלס של **עודד פרוביזור**, עם שרשראות זהב סטייל שאנל על המתניים. גם **שרה ברוכין**, נציגת הברון רוטשילד בישראל, שהיתה אחת הנשים האלגנטיות באירוע, לבשה אוריגינל של פרוביזור עם כפתורי זהב, שבא איתה למסיבה בחליפת משי לבנה עם שרוולים קצרים. את הכובע שחבשה לראשה הביאה מפאריס, היא קנתה אותו אצל דיור, לכבוד יובל הארבעים, הם העתיקו אותו מכובעי המראה החדש שהמציא דיור בשנת 1947.

אילנה מרגלית, מנחת תצוגות לבשה שחורה עם סלסולים; **מינצ'י מור** – שחורה וארוכה עד לקרסוליים שהבליטה את גזרתה הדקיקה, שעליה היא שומרת בשחיה של שעה בכל יום; מאריקה דה-וונג חשפה את הגב בשמלה צמודה-צמודה;

לא רק דוגמניות תפשו את העיניים על הדשא. קלטנו את **רונית מולד**, חיילת, בשמלה צמודה עם חלונות וכפתורים; אחוכות: את הפרסומאית **רונית בנטוב** ואת אוריה טאוסיג מכפר שמריהו, בשמלות סאטן נוצצות. נראה שסאטן התמקם במקום טוב באמצע;

דווקא מכנסי חבופון, שעשו כותרות בתחילת הקיץ, זכו לייצוג מינימום. העתונאית **נודי ניר מוזס**, הציגה רגליים שזופות ותטובות בבופון משובצי שהגיע ישר מפאריס ואשת העסקים **ישראלה שטייר** העדיפה לחשוף רק את הגב, בשמלה שחורה מנוקדת בנקודות לבנות של אביבה פיבקו. שלא תחשבו שהיו שם רק שחורות. **תמי בן-עמי** באה בחולצנית וחצאית עם וולאנים בלבן-ורוד ונוצץ, וסיפרה שכשגילתה בבוקר המסיבה שאין לה מה ללבוש, רצה ל"גוטקס" ושם אילתרה לה מעצבת האופנה יהודית גוטפריד שמלה בסגנון קרנבלי, מבגד חוף.

הדוגמנית **רויטל מור** היתה אחת הצנועות על הדשא, בשמלה ארוכה עד לקרסוליים ועם שרוולים. גם אשת החברה **מלכה רוזנשטיין** הפגינה פשטות אלגנטית בחולצת סאטן לבנה וחצאית שחורה. אכזבת הערב היו הגברים, שבאו בסתם מכנסיים וכותנות, מקסימום לבשו חולצות "לאקוסט". שני גברים אמיצים חשפו רגליים שעירות במכנסי ברמודה וגבר אחד לבש גאלבייה לבנה. מי שהציל את כבוד האופנה הגברית היה הדוגמן **אבי חזן**, בגופיה ומכנסיים מעור שחור, שקפץ לחופשת-מולדת בין צילומים בבגדים של ג'ורג'יו ארמאני באיטליה וביקור בניו-יורק, שם יצטלם בבגדים של קאלווין קליין. ■

מספרים אמריקאים

שם, באמריקה, הכל הולך במספרים ובגודל. להלן לקט, מקרי לחלוטין, על מה שהולך שם:

★ מספרן של החברות והמפעלים המספקים שירות מעונות־יום לילדי האמהות העובדות עלה מ־115 בשנת 1984, ל־1850 בשנת 1987.

★ כמות הכביסה השנתית של משפחה אמריקאית בת 4 נפשות היא: 1 טון.

★ מספר זוגות הנעליים שלהקת "בלט ניו־יורק סיטי" מזמינה בכל עונה לרקדנית הראשית סוזאן פארל, מגיע ל־350.

★ מספר מקרי הרצח שילד אמריקאי ממוצע (עד גיל 16) צופה בהם מעל מירקע הטלוויזיה: 18,000.

★ הסכום הממוצע שמשפחה אמריקאית, מהמעמד הנמוך, מוציאה על גידול ילד (עד גיל 18): 84,000 דולרים.

★ אחוז האמהות שאינן מקבלות את תשלומי דמי המזונות שבית־המשפט פסק להן: 28.

★ האחוז בעליית הנשים בבתי סוהר בארה"ב מאז 1974: 780.

★ תקופת הזמן להכפלת מספרם של חולי האיידס בארה"ב: 12 חודש.

★ מספר המזוודות אשר טאטום אוניל (בתו של ריאן אוניל) הביאה עמה אל ביתו של הטניסאי המפורסם ג'ון מקנרו: 22.

★ אחוז הנשים־המנהלות האומרות כי הן מעדיפות גבר־בוס: 29. אלה המעדיפות אשה־בוס: 4%.

★ אחוז האמריקאים בוגרי 6 כיתות בית־ספר עממי שאינם יודעים לאתר את ארצות־הברית על המפה: 20.

★ אחוז הנשים האומרות כי הן מאמינות באהבה־ממבט־ראשון: 57. גברים: 66%. ■

האינסטלציה הפנימית של אבא ואמא

חינוך מיני, וספרות ילדים הדנה בנושא ה"פרו ורבו", על מה שעושים אבא ואמא מאחורי דלת חדר השינה הנעולה – אינם חידוש. דפנה שריר, בספרה החדש זה לא סוד... (הוצאת ר. סירקיס) עוסקת בנושא הבאת התינוק לעולם בפתיחות מירבית וללא התחמקות.

ספר לילדים סקרנים עם מונחים אותנטים שלא משאירים אף חור שחור בהשכלה. מלווה בשימוש בכל מגוון המלים שבזמנו שלחו אותנו בנללן לשטוף את הפה בסבון: פין, בולבול וגם זין; להזדיין, משגל או יחסי מין.

המחברת מספרת לילדים על סיפור אהבה בין זרע וביצית, באשר ברקע באים הספרים ניקולויים מעמיקים על האינסטלציה הפנימית של אבא ואמא. לא השאירו אף תתום עלום ומסתורי. ממש עם הנבוט על ראשם של הילדים. מבות של עובדות החיים הקשות. במורה שהתמחתה בחינוך מיני לילדים הוציאה דפנה שריר ספר הדרכה מקיף מאוד, ובסגנון שימשוך הרבה ילדים, ויעודד מספר שאלות מביבות בבית. ביחוד על דברי הזרעים באשבים שאמרו לפני צאתם לפגישה הגורלית עם הביצית; "בואו, קדימה, נרוץ לפין. שמת שם!"

אז אפשר גם בלי סודות, אך למה להקדים את הבלתי־נמנע? המחברת מייעדת את הספר לגילאים התל מגיל חמש – אותנו ננסה למשוך את תמימות ילדינו לעוד כמה שנים.

אלה המרגישים כי אינם יכולים עוד להתמודד עם סקרנות ילדיהם, ואלה המעדיפים להמיר את אגדת הנסיך והנסיכה שחיו באושר עד היום הזה – בסיפור דוגרי איך מגיע עוד ילד לעולם, יביאו הביתה את זה לא סוד... ויהיה שמת שם. ■

אבי דר

רב שימושי

שמן חדש – גם לחיזוק השיער

"כשם שהזית משבת לימוד של שבעים שנה, כך שמן־זית משיב לימוד של שבעים שנה". נאמר בבבלי (הוריות יג ע"ב), ובשמניע הקייץ, ואין תשק להתקשקש שעות במטבח החם, אני נזכרת בשמן זית שאין טעים ממנו לתיבול ארוחת־ירק.

לאחרונה נראה במקומותינו שמן זית חדש בשם "כרמל", תוצרת תנובה מקורה שבכרמל. זהו שמן זית טבעי בכבישה קרה, מעולה בטעמו. שמן זית המופק בכבישה קרה צבעו ירקרק, טעמו מעודן, ויתרונו תזק ותיי המדף שלו ארוכים יותר משמן המופק בכבישה חמה. הוא נחשב גם לבריא יותר. מייחסים לו תכונות כגון חיזוק העצבים, הקלה בעצירות, חיזוק שורשי השיער, העור והשדירים. הוא אמור להקל על כאבי גרון ונזה ומנסיוני אני יודעת שהוא מקל על כאבי אוזניים; מחממים מעט את השמן עד שהוא נעים למגע יד (שימו לב שלא יהיה חם מדי) ומטפטפים לאוזן הדלוקה.

לאבותינו, שראו בזית סמל של שלום, אושר, שמחה, תבונה ופריון, שימש שמן הזית למאכל, בישול, מאור, משיחת עור הסנדלים ולהבדיל, משיחת מלכים וכוהנים. בספרו הנפלא "פירות א"י" מזכיר אסף גור שימושים נוספים שהיו לו בימי קדם, כגון סיכת הגוף להגנה מפני הצטננות, וריפוי פצעים. שתיית שמן־זית עם מי לימון נחשב תרופה להמסת אבני כליות. היו מורחים בו עצי פרי לשמרם מפני מזיקים, השתמשו בו לזירוז הבשלת תאנים ומשחו בו מתכת כדי שלא תעלה חלודה. האורג נהג לשמן ידיו בשמן זית בעת עיבוד הצמר וגם את הצמר היו משמנים בשמן זית.

מוצאו של הזית התרבותי באזורנו. העץ היפיפה הזה מאריך ימים יותר מכל עץ פרי אחר (חוץ ממנו). היו ימים שייצאו שמן־זית מיהודה, שומרון, וגליל וכרמל למצרים, צור וצידון. היום אין לנו עודפים, והמחיר בהתאם. ובגלל שהמחיר גבוה, נוהגים יצרנים לא מעטים למהול אותו בשמנים זולים (סויה, למשל). איך בודקים אם השמן מהול? שמים את הבקבוק ללילה במקרר. בבוקר מעיפים מבט; אם נוצרו בבקבוק שתי שכבות, סימן שרימו אתכם.

נכון שטעמו של שמן הזית משתלב נהדר בתבשילי חצילים/קישואים/עגבניות אבל כדאי לזכור, שנקודת העישון של שמן־זית נמוכה יותר משל שמנים מזוקקים, ולכן, את השניצל עדיף לטגן בשמן אחר ובשמן הזית להשתמש להכנת רוטב לסלט, רוטב "פסטו" (אם יש לכם ריחן טרי) ולתוספת טעם. ומה יותר טוב, לארוחת צהרים קייצית, מאשר לטבול לחם טרי בשמן־זית עם קצת עגבניה, סלת תעתרו.

את שמן הזית של מקורה ניתן לרכוש, בין השאר, אצל "הכט" ו"בשרי" או בתנובה; נוסעים על הכביש הישן בין זכרון יעקב לעתלית, פונים לכביש המוביל לכרם מהר"ל ומשיבים, בין מטעי הזיתים, לחוות מקורה. ■

נורית ברצקי

הטור של טומי

גאזים

פרופ' שבח וייס הוא אחד האנשים היותר סימפאטיים והיותר תרבותיים בכנסת. הוא גם ניצול שואה, בוגר הגיהנום. לאחרונה פירסם ספרון בשם "המשיח לא בא..." בו כינס מקצת זכרונות מן השואה והידהודי לב על הנושא, כלא מש ממנו, כמו שהוא לא מש מאף אחד מאלה שהוא מכנה "השותפים לגורל".

בימים אלה קיבל ח"כ שבח וייס מכתב חתום בידי מר מוטי שרעבי, יו"ר אגו"א – אירגון נגד זיהום אויר, הפועל לטיהור האויר שתושבי חיפה נאלצים לנשום כתוצאה מפליטת עשן מארובות מפעלי התעשיה בקריות. בין השאר נאמר במכתב כי: "חשבנו שיש לך רגישות מיוחדת לנושא הגאזים".

דומה, כי אפילו באוירה המזוהמת של חיינו הציבוריים, עוד לא נכתב משפט מזעזע כל כך בחוסר הטעם ובחוסר הרגישות שלו. מי שהדריח את ריח העשן העולה מהקרמטוריום של אושוויץ, מן הדין שיעשה משהו גם נגד ארובות חברת "נשר" בחיפה. לא יאמן כי יסופר... לזכותו של מוסי שרעבי ייאמר, שכאשר שמע על הודעזעותו של שבח וייס, הוא התנצל.

ואני נזכרתי בשיחה שהיתה לי עם אחד הדיפלומטים של שגרירות מערב-גרמניה בתל-אביב, מיד אחרי מלחמת ששת הימים. אמרתי לו, כי שר הבטחון הגרמני פרודר גילה, ערב המלחמה, חוסר יחס משווע, כאשר סירב לספק לישראל ציוד צבאי, שהיה דרוש לנו כמו אויר לנשימה.

"אבל אתם התחכמתם לשרודר – ציחקק הדיפלומט הגרמני – כאשר ביקשתם שנספק לכם מסכות גאז. הרי אנחנו, הגרמנים, לא יכולנו לסרב לספק לכם דווקא מסכות גאז, לא כן?"

עלה ברעתי, שמר מוסי שרעבי צריך להעניק לאותו דיפלומט גרמני חברות כבוד באירגון האזרחים נגד זיהום האויר בחיפה. ■

תיירים כוואנדאלים

רק אלוהים יודע, מדוע דווקא השגריר שלנו בסנטיאגו דה צ'ילה מצא לנכון להתלונן על התנהגותם של תיירים ישראלים. בכלות הכל, מאז קום המדינה לא ביקרו בצ'ילה מספר ישראלים כמו שמבקרים בכל שבוע בפאריס או בניו-יורק. אין גם סיבה להניח, שדווקא כאשר מגיעים לצ'ילה, מתנהגים הישראלים גרוע באופן מיוחד.

הם יכולים לעשות זאת גם ברודוס. עובדה, שברודוס נמצאו בתי מלון שסירבו לאכסן קבוצות תיירים מישראל, לאחר שישראלים הבריחו להם תיירים אחרים, העליבו את העובדים, גנבו מכל הבא ליד ושברו כלים ורהיטים. בארמון המלכותי של קנוסוס באי כרתים קישטו ואנדאלים מישראל עבודות פסיפס בנות אלפי שנים בכתובות נוסח "ציפי ושמוליק היו כאן".

בצד תיירים מארצות ערב, תופסים ישראלים מקום כבוד ברשימת הגנבים הנתפסים בקלקלתם בחנויות "מארקס אנד ספנסר" בלונדון. במקום בוהמי לחלוטין, כמו מועדון הלילה "מילקוואי" המפורסם באמסטרדם, בו רוב האורחים הם מסוממים ו/או שיכורים, אמר לי אחד המנהלים, שהוא לא אוהב צעירים מישראל, מפני שהם רעשנים ותוקפנים.

כמובן, לא כל הישראלים גונבים מגבות כל הזמן, אבל מספיק ישראלים גונבים מספיק מגבות רוב הזמן, כדי להוציא לנו שם רע בעולם. אין ספק, כי רמת ההתנהגות שלנו אינה עומדת בסטאנדרטים המקובלים בעולם התרבותי. כדי לדעת זאת, לא צריך לנסוע לחוץ לארץ. בנוסף לכך, מתנהגים ישראלים רבים היוצאים לחו"ל, כאילו שוחררו מאיזה כלוב. התפרקות זו מלווה בהרגשה, שמצווה היא לסדר את הגויים, עד כי הדבר הופך לספורט לאומי.

האמת היא, שלא הייתי בא בטענות על התנהגותם של הישראלים הללו בחוץ-לארץ, אילו רק הבטיח לנו מישהו, שהם גם יישארו שם. ■

ים

אני גר קרוב לים ומחלוני אני עוקב בפליאה בוקר-בוקר אחרי עדת המאזוכיסטים הנוהרת לעבר החול המלוכלך והזפת והמים הפושרים, הילדים המתרוצצים, הצעידים עם המאסקות והזקנים עם כסאות הנוח, הצעקות של הרוכלים, הרחיפות של המאצ'ו, הדריכות של הדאמבו, היללות של התינוקות, הצריחות של האמהות, הזיעה הניגרת, השמש הקודחת, הגבות עם התחת.

אחר כך אני רואה אותם בצהרים, כורכם הביתה, עם הפעקלאך ביד והילד על הגב, הכובעים שמוטים על ראשים נטויים מעייפות, החול דוקר בין האצבעות, כתמי זפת על הרגליים, רצועת הסנדל קרועה, הפנים אדומים מהשמש, החולצה נדבקת למשחת השיזוף, מחפשים את המכונית ברחוב הלא נכון, מוצאים את המכונית עם רסיקה בכנף, נשבעים שזו הפעם האחרונה.

עד הערב עוסקים בהתאוששות. בערב מספרים לידידים: "היינו היום בים – משהו לא נורמאלי!"

אני חושב, שבאמת לא נורמאלי. ■

הונגריה

אני מבין, שסמנכ"ל משרד החוץ, ישעיהו ענת, ניהל השבוע משא ומתן עם שליחים הונגרים בוינה על קשירת קשרים דיפלומאטיים בין שתי המדינות.

אין לי שום דבר נגד יחסים דיפלומאטיים עם הונגריה. אפילו בדרג הנמוך, המעליב, של משלחת אינטרסים, כמו שיש לנו עם פולין. יש בכך שיפור ניכר לעומת התקופה בה היו על דלת המסעדות בבודאפשט תולים שלט לאמור: "לכלבים וליהודים הכניסה אסורה". אני רק מציע לא להתלהב מן העניין יותר על המידה. לא ליפול אפיים ארצה מהתרגשות, שעוד מדינה קומוניסטית נאותה לדבר אתנו. ולא סתם מדינה קומוניסטית, אלא ארץ שבה חלק הארי של העם שיתף פעולה בהתלהבות בלתי מוסוית בהשמדת היהודים. ההונגרים אחראים לחיסולם של 600,000 יהודי הונגריה לא פחות מהגרמנים. אחרי המלחמה הם תלו אמנם את מנהיגיהם הנאצים, אבל מעולם לא קיבלו על עצמם אחריות על מה שעוללו לנו. אדרבא, בספרות ההונגרית, שאני קורא אותה, נעשה הכל כדי לטשטש את עקבות הזוועה.

וב-1967 מיהרו הארונים ההונגרים לנתק את הקשרים עם ישראל. נכון, הם עשו זאת בהוראת מוסקבה. אבל הם עשו זאת עם מה שביידיש נקרא "כוונה". עם מסירות נפש. הם הטילו על אשרות שהעניקו למבקרים ישראלים מס מיוחד, מס פלשתינאי, שהועבר לידי אש"ף. רעיון נחמד כזה, שחייב ישראלים לממן את רוצחיהם. דוגמה של הומאניזם הונגרי במיטבו.

כל זה כבר איננו. ביום שמחים להגיש להמוני התיירים מישראל מרק רגים מפופרק לצלילי מוסיקה צוענית. הם שולחים אלינו אמנים וסופרים וגם טבחים. נתיחם אליהם בסבר פנים יפות, אבל מרור-מרור. החשבון איתם עוד לא נסגר. ■

תומרקין וישו

כאשר יגאל תומרקין מציב את דמותו של ישו הצלוב במרכזה של תערוכתו החדשה, הוא עושה כמה דברים מקבילים: ראשית, הוא בוחר בנושא, שהעסיק אמנים בכל הדורות, הן מבחינה צורנית והן מבחינה תכנית. שנית, הוא עונה בודאי לדחפים אישיים, באותו המישור האינדיבידואלי, הסובייקטיבי, בו כל אמן נמצא לבד, עם עצמו. ושלישית, בחוש המצוין שלו ליחסי ציבור, הוא בוחר בנושא, שבנסיבות המיוחדות של חיינו הדתיים, חייב לעורר תשומת לב. תומרקין יודע לעשות סקאנדלים, אך אין בכך כדי לגרוע מאיכותו כאמן – אדם יכול להיות גם סקאנדליסט וגם מוכשר, כמו שיש אמנים צנועים חסרי כשרון.

והיו דברים מעולם: כל אימת שסוסר מוסיקלי בישראל מנסה לעלות יצירה בעלת אופי נוצרי מובהק, דוגמת הפאסיונים של באך, מתעוררים אצלנו החונים החרדים ומקימים צעקה צורמת. לא פעם איימו חברי כנסת דתיים להצביע נגד תקציב רשות השידור, אם התזמורת הסימפונית של הרשות תעז לנגן מה שמכונה "מוסיקה נוצרית".

יש לנו חשבון נוקב עם נוצרים ועם הנצרות. האפיפיור הנוכחי, בהתנהגותו המשוחצת, עוד זורה מלח על פצעים שלא הגלידו. אבל אינני חושב, שהחשבון ההיסטורי מצדיק בורות. אני נדהם לגלות כל פעם מחדש, שצעיר הגדל בארץ, גם אם הוא משכיל יחסית, אינו יודע דבר וחצי דבר על הנצרות, על ההבדל בין קאתולים לפרוטסטנטים, על ישו, על חגי הנוצרים ועל מינהגיהם ועל כל המערכת הסבוכה הזו, השזורה בציוויליזציה המערבית.

לכן אני לא מסכים עם חונים המבקשים לצלוב את תומרקין. ■

(הדברים שודרו בתכנית "השבוע שלי" ב"קול ישראל")

בין החוק לבין אמא אני בוחר באמא

סמדר בת אדם
איורים: איציק רנרט

המתת חסד. נושא הטעון בכל המטענים הרגשיים שבעולם. שאלות מוסר, משפט, דת, חברה. להתיר? לאסור? מי יכול להיות ארונם של הגוף והנפש? המציאות הופכת שאלות היפותטיות למעשיות, מדי יום. כמו במקרה של אילנה טורס ואמה, ידוויגה.

הוא פנה אלי ואמר: יאתה כגדת כי.י היא לא היה רוצה לחיות עד כאן", אמר פרנסיס הסמך בתכנית הטלוויזיה "זה הזמן". בינו לבין אביו היה קיים הסכם שבשתיקה, על פיו התחייב פרנסים לסייע לאב לסיים את חייו בצורה מכובדת – בנסיבות מסויימות. בשלב כלשהו, אולי מאוחר מכפי שהאב היה רוצה, קיים פרנסיס את ההסכם: הוא הזריק לאביו שלוש זריקות אופיום, בהפרשי זמן קטנים. כך, הוא ידע, יבוא הקץ לסבלו של האב. הקץ לסבלו וגם הקץ להייו.

המתת חסד. תמיד בכותרות, תמיד במציאות, תמיד עם כל המטענים הרגשיים שבעולם. הדיון, כל דיון בנושא, מעורר שאלות פילוסופיות, חברתיות, משפטיות, דתיות ועוד. שאלות הנוגעות בו־זמנית לאתיקה הרפואית בפרט, ולתפיסת החיים בכלל. שאלות חובקות עולם. נושא, שלכל בן־אנוש נגיעה אליו. תמיד במחלוקת. כמו, למשל, המחלוקת שהתעוררה בשהעלה חייכ מאיר כהן־אבידוב את הנושא בכנסת. זוכרים? ועדת העבודה והרווחה, הצעת "חוק טיפול רפואי וזכות למיין) התשמ"ו–1986". מסעיפי ההצעה:

1. מי שכשר לעשות צוואה ומלאו לו 70 שנה, רשאי להורות על סיוג הטיפול הרפואי בו כאמור בחוק זה.

2. הוראת סיוג לפי סעיף ו תחול לגבי מי שנתן אותה משעה שמחמת אי צלילות הדעת, אין הוא מסוגל להבריא ולהחלים בדבר הטיפול הרפואי שמוצע לתת לו.

3. משעה שחלה הוראת סיוג לגבי אדם, לא יינתן לו טיפול רפואי שמטרתו להאריך את חייו בלבד; אולם יינתן לו טיפול ככל הדרוש לשכך את כאביו. (כדאי לציין בהקשר לסעיף זה, כי בדברי ההסבר לחוק, מודגש כי אין מדובר בהמתת חסד או איבוד לדעת. שימו לב להדגשה שלנו).

חיים ומוות ביד ועדה

לפני כמה שנים זכה להצלחה רבה המחזה "של מי החיים האלה, לעזאזל" (שהפך גם לסרט, בכיכובו של ריצ'רד דרייפוס). המחזה מספר על צעיר הלוקה בשיתוק מוחלט, בעקבות תאונת־דרכים. הצעיר מבקש שיאפשרו לו למות, מאחר ואין עוד כל טעם לחייו. הרופאים מסרבים. הוא תובע אותם למשפט – ומנצח.

כך בסרט. ובמציאות?

בכמה מדינות מערביות ובחלק ממדינות ארה"ב, קיים חוק כדוגמת זה שמציע ח"כ אבידוב. מעיון בפרוטוקול הישיבה של ועדת העבודה והרווחה, עולה כי אצלנו נוטות כפות המאזניים לשלול את החוק בצורתו.

פרופ' אנדריי רההסדיו (מנהל מחלקה פנימית בביה"ח לניארדו) מסתייג קודם כל מעניין הגיל הסופיע בהצעת החוק. גיל, לדעתו, אינו קובע דבר מבחינה ביולוגית או רפואית. יש גם חולים־אנושים וסובלים צעירים. "הבעיה היסודית היא, האם האדם הוא בעל לגופו ולנפשו. על פי ההלכה אין זה כך. אם התשובה לשאלה זו היא שלילית, אין כל אפשרות לדבר על החוק הזה. אם הכנסת מוכנה לקבל את העיקרון שלאדם יש אוטונומיה מסוימת, אזי אפשר לדון בהצעת החוק...

"בארצות מסויימות נקבע כי אם האדם עצמו אינו יכול לקבוע, בית המשפט ממנה לו אפוטרופוס, אשר יחליט בין איכות חייו של החולה לבין משך חייו. ההלכה והרמב"ם גורסים בענין זה כי כל שניה בחיי אדם היא רווח, ולכן חובה להאריך חייו של אדם אפילו באמצעים מלאכותיים, חוץ מאשר במקרה של גסיסה.

באן הדברים פתוחים לדיון בכל מקרה ומקרה לגופו.

"אם רוצים לדון בהצעת החוק הזו, צריך לדעת שרנים במשהו יסודי מאד – באסונה".

ד"ר מריאן רבינוביץ' עומד בראש האגף הגריאטרי בתל־השומר, ואחראי על ה"הוספים" לחולים חשוכי מרפא: "ב'הוספים' לא נעשים נסיונות מלאכותיים להאריך חיים. מנסים לשפר את איכות ותוכן החיים לפני הסוף". גם הוא מתייחס לעניין הגיל: "אני מטפל באנשים הנמצאים בשלב הסופי לחייהם, שהם בני 20 או 25. האם יש להם פחות זכות להחליט על גופם, על נפשם ועל סוף חייהם, מאשר לאנשים מבוגרים מהם?" צריך גם לקחת בחשבון, לדעתו, נסיבות והשקפות־עולם משתנות. והחשוב מכל: "האם מותר שדבר כה אינטימי ואישי הנוגע לאדם, כמו החלטה בין חיים ומוות, יעוגן בחוק ויקבע על ידי ועדה?"

פרופ' יוסף־טרי דוידסון (מנהל מחלקות הרדמה בביה"ח "הדסה עין־כרם" והר הצופים בירושלים), מדגיש כי כבר היום, מרבית הטיפולים הניתנים לחולה תלויים בהסכמתו. הוא מדבר בחשש "על המדרון החלקלק שאתה מתדרדר בו, מרגע שאתה מתחיל לקבל ההחלטות [illegible] את חייו של האדם [illegible] מתי וזולתו". פרופ' דוידסון מודה, כי יש [illegible] ולא לתת להם למות [illegible] רפואית. [illegible] הוא מוכיח, כי על פי הבנתו את [illegible] "אדם גוסס שאין כל אפשרות לרפאו – [illegible]". אך לא זה העיקר [illegible] בהצעת החוק.

ד"ר רם ישי, יו"ר ההסתדרות הרפואית, מכהן גם כחבר בוועדת האתיקה של ההסתדרות הרפואית העולמית. דעתו בנושא: "אנו נמצאים עתה בשלב בו אנו דנים בהצעה שהעלתה הסתדרות הרופאים בארה"ב. על פי הצעה זאת ניתן יהיה להשאיר 'living will', כלומר, צוואה אותה נותן אדם בהיותו מסוגל להחליט, לגבי פעולות שיש לבצע בו כאשר לא יהיה כשיר יותר להחליטן... השאלה העיקרית היא, האם בעיה כזו יכולה למצוא את פתרונה בחוק, והאם החוק הזה יכול לתת פתרון".

פרופ' אלכסנדר אכירם, ומישנה למנכ"ל הדסה: "הרופאים מתנגדים להצעת החוק בצורתה זאת... אני בדעה שהתאבדות היא אקט שמותר לאדם לבצע, אך כרופא אעשה הכל כדי להציל את חייו של מתאבד. האמנה ההבדתית המחייבת את הרופא, אומרת שעליו להלחם על החיים – כל הזמן".

הרב איתן אייזמן (הרבנות הראשית): "תשובת ההלכה להצעת החוק היא חד משמעית: אין כל אפשרות לקחת את הבעלות על חייו של אדם, גם לא לאדם עצמו". ועוד, הוא מביא מתוך מסכת שבת: "...גם מקרב מיתתו של אדם בדקות או בשניות נחשב לשופך דמו..."

עו"ד שמחה קייזמן (יועץ משפטי להסתדרות הרפואית): "בדברי ההסבר להצעת החוק הזאת אני רואה מתן היתר רשמי להתאבדותו של אדם... אם תהיה הצעת חוק, אין זה די שנותנים רשות לאדם לצוות על התאבדותו. אם קובעים כך, איזו רשות תהיה לאדם אחר לעזור לו? לכן, אם ניתנת לאדם רשות לצוות על התאבדותו, צריך להוסיף ולומר כי הרופא לא יואשם בהריגתו. אם הרופא ממלא את רצונו של החולה, במצב הקיים כרגע הוא שותף לרצח".

כולם מקווים לנס

ויכוח אקדמי. המציאות הוסבת מצבים היפותטיים לקיזמיים, אמיתיים. ח"כ אורה נמיר, ראש ועדת העבודה והרווחה שבמסגרתה הוגשה הצעת החוק: "אני חושבת דרך מה שעברתי בעצמי. היתה לי אחות, שבגיל 27 לקתה במחלת הסרטן. מלנומה. הרופאה שלה אמרה שאין סכוי. אז עוד לא היו טפולים כיום בארץ. שמעתי שבחו"ל יש רופא שיוכל לעזור. לקחתי אותה לארה"ב, הטיפולים היו קשים. היא סבלה, עברה שבעה ניתוחים, אשפוזים חוזרים־ונשנים בבית החולים, בחצי השנה האחרונה לחייה התעודדה.

"כשאני מהרהרת, האם הייתי מוכנה להפסיק את נסיונות הטיפול בה כאשר אמרו לי שאין תקווה – התשובה היא בוודאי שלא. כולנו מקווים לנס. מאמינים שעוד תמצא התרופה.

"בעלי (מי שהיה ראש עיריית תל אביב, מרדכי נמיר) היה חולה ארבע שנים. השנה האחרונה היתה

(המשך בעמוד הבא)

(המשך מן העמוד הקודם)

קשה במיוחד. האם הייתי מסוגלת להגיד לרופא 'תן לו למות?' – בוודאי שלא. גם אבי, שהוא בן 85, נמצא במחלקה סיעודית, אינו יודע מה אתו, בקושי מכיר אותי. ובכל זאת – לא אקח על עצמי את האחריות על הקדמת מותו.

"אני לא שלמה עם ההצעה הזו, למרות שמהבחינה הציבורית – אני רואה את הבעיה ואת הקושי לטפל בה. כמחוקק, לא הייתי מרשה לעצמי לחוקק את החוק הזה עם כל האחריות הכרוכה בו. רגשית לא אוכל להתגבר על כך. אני לא חושבת שחיי אדם הם נושא שאפשר להתייחס אליו לפי קריטריונים של שחור ול־בן".

ומה אומר יוזם הצעת החוק, ח"כ כהן אבידוב? "החוק הזה צריך לתת תשובה דק לבעיה של גיל הזיקנה. איני נביא ולא בן נביא, אבל צפיתי שיבוא יום והמדינה שלנו תהיה המדינה המוזקנת ביותר בעולם, בלי כלים להתמודד עם ההזדקנות. הרפואה דאגה להארכת תוח־לת החיים. כל הכבוד, אבל למי מאריכים את החיים? אצלנו נאמר 'ימי שנותינו 70 שנה, ואם בגבורות – 80 שנה...' אבל תפקיד הרפואה אינו להאריך חיי אנשים שאיבדו צלם אנוש.

"צריך להרגיש: כאדם דתי, אני נגד המתת־חסד ונ־גד התאבדות. אבל קחי את המקרה הפרטי שלי: לקיתי בהתקף־לב. בהיותי בהכרה, שאלו אותי האם אני רוצה לקבל טיפול מסוים. ההחלטה היתה עשויה לחרוץ את גורלי. ההחלטה על גורלי היתה בידי. זה מה שאני דורש. מי שיש לו ספק כשאלה זו, שיבקר בבתי האבות, אפילו באלו היפים ביותר. שכל אחד יחליט, האם הוא רוצה להישרד במצב כזה. היום, כשאני בהכרה מלאה, אני אומר: לא רוצה! אני רוצה שנכדי וצאצאי יזכרו אותי תמיד במיטבי, לא שיראו אותי בבושתי.

"החוק עבר בקריאה טרומית. הוא נדון בוועדה. היי־תי רוצה להחזיר אותו למליאה, לזכות להתייחסות ענ־יינית של כל ח"כ. אמנם לא מדובר בחוק פוליטי, אבל מדובר בחוק שנוגע לכל אחד ואחד מאתנו. סקרן אם יקבלו את גירסתי, יבטלו אותה כליל – או ירחיקו לכיוון השני, כוון המתת החסד.

"צריך לראות את הדברים במדויק: אין פה איזה גזר־דין מוות שאדם גוזר על עצמו. תמיד הוא יכול לחזור בו. בסופו של דבר מתקיים המשפט, 'הפה שאסר הוא הפה שהתיר'".

של מי החיים האלה, לעזאזל. מה לנו ולנופנו. מה לאחרים ולנופנו, במקרה שאבדה השליטה וההכרה העצמית.

"רק בספר מתים בחיוך"

אילנה גורדם תוותה את התדרדרותה הפיזית והמנט־לית של אמה. אמא של אילנה, ידוויגה, נפטרה ב־14.3.87, בשעה 17.00, בגיל 81.

"לבית החולים היא הגיעה כשהיא מחוסרת הכרה. הגעתי לשם כחצי שעה אחריה. הרופאים היו באמצע הבדיקות, כדי לברר מה הגורם למצבה. היה מצב של חוסר ספיקת חמצן, והיא היתה מחוברת לאינפוזיה, מוניטור ומסיכת חמצן. כשהתחילה התדרדרות של הלב קראו לי פנימה והסבירו לי את המצב. אין מה לעשות. אפשר היה, לכל היותר, למשוך את התהליך. בקשתי שלא יאריכו את הגסיסה. הרופאים שהיו שם קיבלו את זה. שאלתי כמה זמן זה יקח, להערכתם. כחצי שעה, הם אמרו. בקשתי להישאר אתה לבד. הם עזבו את החדר. לבסוף המוניטור התביית על 0.

"היא שכבה שם, כדנעים האחרונים, בהתנשפויות קצרות. הדימה דית של צואה. התמונה היתה עלובה. בספרים אנשים מתים באנחה ובחיוך. המוות האמיתי הוא מכוער. מסריח. ישבתי שם וחשבתי איך היא היתה מרגישה לו היתה מודעת למצבה. היא לבטח היתה נחרדת מהמראה. אני יודעת שהיא היתה מצפה ממני שאעשה משהו, אבל אני לא ידעתי מה. לא ידעתי איך לעזור לה למות. התמונה היתה עלובה.

"אמא שלי היתה אשה מפוארת. הכרתי אותה כאשה בשלה וכונרת. נולדתי כשהיא היתה בת 45. הרכב נדיר של בגרות עם רוח צעירה. חוש הומור רצחני, פתיחות לא רגילה. לאורווקא סובלנית. את המלחמה עברה כובות ניירות אריים. פרטיזנית וכך הלאה. השכ־לה פנסטית. הכל עניין אותה והיא ידעה קצת על הכל. אשת שיחה יוצאת מן הכלל.

"השינוי החל כשמלאו לה 78. התחילה סקלרוזה קלה, ותוך שנה וחצי לא יכלה לנהל את ביתה. קיימנו מועצה משפחתית והחלטנו שכדאי שהיא ואבא יעברו לבית־אבות, בשבשלב הביניים, עד שיימצא מקום, יגו־רו אתנו. מאותו שלב החלה אצל שניהם התדרדרות מהירה.

"הפרק הסופי בחייה של אמא נמשך שלושה חוד־שים, בהם הפסיקה לאכול ביאות. נאלצנו לאשפז אותה בגלל מצב של יובש וחוסר תזונה. היא איבדה את השליטה על הפרשותיה, נאלצנו להעבירה לבית אבות סיעודי. קטן, אינטימי ויפה. הכי יפה שאפשר. שבעה־שמונה מטופלים, ארבעה אנשי צוות. תרדים צבעוניים, וילה מקסימה.

"אמא לא פתרה מנושא המוות. לטענתה, מי שעבר את המלחמה ויצא ממנה בריא ברוחו, לא יכול כבר לפחד מדבר, ובמיוחד לא מהמוות. כשיחות בינינו, כש־היתה עדיין בצלילותה, היא ביקשה כי אם תידרדר למצב של תלות – אפשרות שהיתה מודעת לה – שנעזור לה למות. יותר מכל, היא פחדה להיות לנטל.

"אני יכולה להאמין שהיא הפסיקה לאכול בגלל שמץ ההגיון שנותר בה, ההגיון שהכתיב לה רצון להפ־סיק את חייה. לפני שלושת החודשים הללו היא היתה אומרת שהחיים במצבה מיותרים לחלוטין, היא אינה מבינה למה עליה להוסיף ולחיות. היא גם אמרה שהיי־תה קופצת מהחלון, לו היה לה אומץ. היא הצטערה שלא היה לה. אחר כך היא חדלה לדבר על המוות. בזמן האחרון כבר לא הצלחתי לשוחח אתה. היא לא היתה מסוגלת לזכור את תחילת המשפט כאשר הגיעה לסופו. זה מנותק להגיד שאפשר לשאול אדם במצב הזה מה רצונו. היא לא היתה יכולה כבר להחליט בין וואפל לביינלה.

"היא פיתחה בלפי עוינות, כי הכרחתי אותה לעשות דברים: לקום, ללבת, לאכול. דברים בסיסיים, אבל צריך היה להכריח אותה לעשות אותם. בפעם האחרונה שראיתי אותה בהכרה, היא היתה מהורהרת ותמימה. אלו מלים מטעות, כי היא לגמרי ריתפה אי־שם. זה היה יומיים לפני מותה.

"החוויה של לראות אדם קרוב, אהוב, יקר, גווע בצו־רה כזאת – היא נוראה. מיותרת. רק המשפחה יכולה להחליט אם יש באפשרותה לעמוד בזה. אי אפשר לנ־תק את המשפחה מזכות ההחלטה. גם ההתייחסות ליופיו של המקום לא נראית לי כל כך רלוונטית. חושה במצב של אמא שלי אינו מסוגל להבחין ביופי שמסביב.

"במאמר מוסגר, צריך לדבר בגלוי גם על המעמסה הכלכלית. משפחה ממוצעת אינה יכולה לעמוד בתש־לומים של מוסד פרטי באיכות גבוהה לאורך ימים. במובן שזה כשלעצמו אינו סיבה לאי־הארכת החיים, אבל זה בהחלט קשור לנושא.

"לו היתה אמא עומדת מהצד ומתבוננת, היא היתה מבקשת לבטל, לסתיק, את שלושת החודשים האחרו־נים מחייה. דווקא ברגעים הקובעים בחייה, דעתה לא היתה צלולה מספיק. לכן, מה שצריך היה לעשות זה באמת לתת לה למות בשקט. הרעיון של להפסיק לא־כול ולשתות, היה ביטוי שלה לרצונה למות. הכרי־חו אותה לחיות חיים, שהיא לא רצתה בהם.

"כשיגיע יומו של הכלב שלי, כיי, נגאל אותו מיסו־ריו. למה לא יכולתי לעשות את זה לאמא שלי?"

כשהנזק מרובה מן התועלת

דבורה גורן, אחות מוסמכת, משלימה תואר שני ברפואה ציבורית. אחראית ל"הוספיס" של של תל־השומר. קבעתי להיפגש עמה לראיון ובאותה הזדמנות ביקשתי לאפשר לי לשוחח עם מי מהחולים שיוכל לשוחח עמי. דבורה הבטיחה שתשתדל. קבענו ליום שלישי. החולה עמה הייתי אמורה לשוחח היתה כבר עייפה, ולמעשה ישנה בכל מהלך השיחה שניהלנו, דבורה ואני. ידעתי שמדובר באשה צעירה. ידעתי שהי־תה פעלתנית וספורטיבית כשהיתה בריאה. היום, כך סיפרה לי דבורה, היא אומרת "כל עוד אני יכולה לקרוא ספר ולשמוע מוסיקה – החיים שווים, שווים פחות, אבל שווים". בלבי חשבתי שאני כבר מעריצה את האשה הזו. את היכולת להסתגל. להבות ממה שיש. השתוקקתי לפגוש אותה. קבענו שוב ליום ששי בבוקר. כאשר התקשרתי לאמת את הפגישה, הודיעה לי דבורה שהחולה נפטרה.

דבורה: "מדובר כאן במחלת הסרטן כשלבים מתקד־מים, במצב בו הרפואה אינה יכולה לעזור יותר. כשהנ־זק הצפוי מטיפול עולה על התועלת, יש אינדיקציה לא לפעול. האנשים שנמצאים כאן, מודעים במידה זו או אחרת לאופי המחלה, ולעובדה שזמנם קצר.

"תיאורטית, אפשר היה לצפות שאנשים חשוכי מר־פא יבקשו את נפשם למות. העובדה היא שלא. מסתבר שאם מצליחים לבודד את האדם מהסבל הפיזי ועושים צעדים משמעותיים להקל על הסבל הנפשי – אנשים לא מבקשים את המוות. הרפואה של היום נותנת תשו־בה לסבל הפיזי. אפשר להביא את החולה למצב בו יפסיק לסבול מכאב ומבחילות. משתדלים שאחות תט־פל באופן קבוע באותו חולה שיש לה אתו 'כימיה'. זה מסייע לצמצם את בעית הבדידות.

"כאן האדם מרכז את האנרגיה בדברים בעלי משמ־עות: סיפור סימפסוני טוב, מניעת סבל, השלמת דב־רים שלא נעשו, סגירת מעגלים. חוסר תקווה אינו מהמאפיינים של המקום. כאן יש תקווה אחרת. לראות את הנין או הנכד נולד – תקווה שיכולה להחזיק כמה ימים. לחכות למישהו קרוב מאד שצריך להגיע מרחוק, למשוך את הנשימות האחרונות – ולמות רק אחר כך, כשהמטרה הקטנה תושג.

"אני מתנגדת ל'living will'. שאני לא חושבת שאדם בריא באמת, יכול לצפות איך ירגיש במצבים אחרים. מאידך, אני מעריכה את רצונו של החולה. לא הייתי עושה שום פעולה המנוגדת לרצון כן וישר שלו. אני לא רואה עצמי מעליו. אם הדוגמא שלנו היא הסרט בו אדם כהכרה מבקש את מותו – לא הייתי כופה עליו את החיים. אבל – שלא יבקש ממני לנקוט בפעולה שתקצר את חייו. את זה אין לו זכות לבקש ממני.

"עד עכשיו דיברתי על אנשים בעלי שיפוט, בהכרה, מודעים למצבם. בוכות על גורלם של אלה שאינם במצב בו יוכלו להחליט בעצמם, אני בהחלט נגד המ־תת חסד. לא אסכים לבצע צוואת־המתה, שמישהו ואני מי יודע מתי, ובאיזה מצב".

בסופה של התכנית הטלוויזיונית, שאל רם עברון את פרנסיס הופמן, האם ידוע לו שהמעשה שעשה הוא בניגוד לחוק. פרנסיס ענה בציטוט של אלבר קאמיו: "כאשר עלי לבחור בין החוק לאמא שלי, אני בוחר באמא שלי".

משה לרר

לגרשווין נולדה

ג'יני רבין עומדת לבדה על הבמה ושרה גרשווין. אחר כך היא מתיישבת כפסנתר ומנגנת גרשווין. הצעירים מעוניינים להכיר. המבוגרים רוצים להיזכר בימים הטובים.

ג'יני רבין שרה את ג'ורג' גרשווין. בשמלה שחורה ובשרוולי תחרה היא עושה דרכה לעבר הפסנתר. לא מתיישבת. את הצלילים הראשונים משמיעה בעמידה. רק בעבור זמן תיקח את כיסא־הפסנתר גיפ ותמשיך בקצב המשגע. כך נפתח ערב היחיד של ג'יני ב"בית ליסין" בתל־אביב. שמו של שיר הפתיחה: "קצב משגע". בשבוע הבא, בערד, יראו וישמעו אותה בפסטיוואל הזמר. תהיה אחת מתריסר ה"פינאליסטיות" בתגיגת המוסיקה שחודשה אחרי הפסקה של שבע שנים. עד אז אנו מקבלים את "ג'ורג וג'יני" במופע יחיד בוכות עצמו. אם לשפוט לפי תגובת הקהל בחודשיים הראשונים – יש לו (למופע) ולה (לג'יני) עתיד.

לפני חודשיים היתה האמנית האורחת במועדון הזמר של אפי נצר בבית־ציוני־אמריקה. שמענו אותה. הקהל היה לצידה. "או, איזה קהל נהדר. כבר ברגע הראשון הרגשתי שנוצר ה'קליק' שכל כך דרוש לאמן על הבמה", אומרת ג'יני.

וממועדוני זמר עד לערב יחיד, האין זו קפיצה נחשונית מדי?

– "הערבים הללו נתנו לי תיזוקים וכאשר הועלה הרעיון של ערב שירי גרשווין – ידעתי שאוכל לעמוד בו".

בכל "אשמה" הרפסודיה בכחול

ג'יני רבין – לגרשווין נולדה. אפשר לומר שינקה את המוסיקה שלו יחד עם חלב אמה. הוריה, מוצאם מליטא, עברו את השואה ובתום המלחמה השתקעו בארה"ב. ג'יני נולדה בברוקלין, השנייה מבין שלוש בנות־אחיות למשפחת טירדר. כמו בכל בית יהודי הגון – היה גם שם פסנתר. ניגנה עליו אתי, האחות הבכורה. כשאך יכלה ג'יני לעמוד על רגליה – התיישבה גם היא על הכסא. השיר האהוב על אביה, מהנדס אלקטרוניקה, היה "רפסודיה בכחול". גרשווין.

וזהו זה? בגללו את בגרשווין?

– "בגללו אני במוסיקה וגרשווין בכלל בזה".

אני מספר לג'יני שבעצם הימים הללו עושה גבר יהודי, יליד קולוסבוס, אוהיו, סיבוב הופעות בארה"ב עם שירי גרשווין.

– "אתה מכיר את מייקל פיינסטיין?", היא שואגת, מתרגשת משמחה.

לא בדיוק מכיר, אבל שמעתי אותו בערוץ 3 בטיסה טראנס אטלנטית ב"פאן־אם". הוא מנגן ושר גרשווין תחת הכותרת "מסע סנטימנטאלי".

– "כתבתי לו לפני שנה, אבל הוא לא ענה. אולי לא קיבל את המכתב. ביום מן הימים אציע להופיע לצידו. זה יהיה חלום". (על פיינסטין – במסגרת נפרדת).

ועד שהחלום הזה יתגשם, השניים ייפגשו, ימשיך פיינסטין לשלהב הסונים בסרבוי המוסיקה של ארה"ב ואירופה וג'יני תעשה את זה בארץ.

מה שבטוח – ביטוח

במוסיקה היא, כאמור, מגיל אפס. אבל את ההשכלה הפורמאלית – רכשה כאן. ב־1970 החליטה משפחת סירדר "לעשות עליה". אחרי שלוש שנים קיבל אבי המשפחה החלטה שונה. לחזור. שתיים משלוש הבנות, אתי וג'יני, נשארו בארץ. לארה"ב חזרו ההורים עם הצעירה שבבנות, רינה. לפני ארבעה חדשים חזרה רנה לארץ.

בת 16 היתה ג'יני כאשר הגיעה עם הוריה לארץ. קשיי־שפה הקשו עליה בניסה לבית־ספר תיכון. ביה"ס האפריקני בכפר־שמריהו נראה כפתרון מתאים לסיום הלימודים. לימים, כאשר תסיים לימודי מוסיקולוגיה וספרות אנגלית באוניברסיטת תל־אביב, תהיה ג'יני מורה למוסיקה במקום שבו חבשה את ספסל הלימודים בצעירותה: בכפר־שמריהו.

מופע היחיד שלה ב"בית ליסין" הינו קו־פרודוקציה. שותף פעיל מאוד בערב שירי גרשווין הוא אליעז רבין. בעלה של ג'יני. לא הכיר את גרשווין, כפי שלא הכיר את שכנתו לשיכון רק. ערב גיוסו לצה"ל פגש בה, הזמינה לסטיבה ומאז הם יחד.

באנגלית קוראים לזה "השידוך המושלם" (a perfect match). וכי איזה גושא קרוב יותר לליבו של זוג צעיר, היא מוסיקולוגית והוא, מועסר להקת התותחנים, כותב חומר מוסיקלי לעצמו ולצמדיו.

הסיבה שאנו לא שומעים הרבה על אליעז היא שהכתוד עומד איתן על רגליו. את המוסיקה לא הונית, שמר לה פינה חמה בלב. אך למען הפרנסה החליט אליעז שמה בטוח – ביטוח. כיום הוא מנהל בחברת "הפניקס הישראלי". בשעות הערב – מנהל את עסקי אשתו.

בין עבודה להופעה – מחכים בבית שני בנים. לי ועוז. תאומים בני 8. אליעז היה גירגש מאוד כאשר ג'יני שהתה בחדר היולדות בביה"ח בנתניה. לי הגיח ראשון לאוויר העולם והאב הצעיר והמאושר היה בכבר בדרכו לטלפון הקרוב, לבשר להדיו על הולכת נכדם. אחיות חדר הניתוח השיגוהו לפני שיצר את הקשר. "לא אחד, שניים יש לך", אמרו לאב הנרדם.

קשר עין עם אנשים

נסיונה המועט, יחסית, של ג'יני על הבמה (בערבי־יחיד) אינו ניכר בקולה. אין בו רעד כלשהו ואין רואים אצלה "פחד במה".

"אני מרגישה מה שהולך באולם. יש לי קשר־עין עם האנשים. הקהל שלי מגוון ומורכב מבני 18 עד 70. הצעירים שאינם יודעים מי זה גרשווין – מעוניינים להכיר. המבוגרים שבקרב הקהל, שכן מכירים את האחים הגאונים (איידה התמלילן וג'ורג' המלחין – מ.ל.) רוצים להיזכר בימים הטובים", אומרת ג'יני.

בין אלה שלא הכירו את גרשווין היה גם אליעז. "לאט לאט החל לעקוב וללמור, עד שמוכן היה לתרגם למעלה מ־20 משיריו".

בתכנית 23־24 שירים, ועוד 2־3 להדרן ("שתמיד בא"). כפי שהיא מעידה על עצמה – יש לה בתכנית גם שיר שהיא מבנה אותו "הבדיחה שלי". "כשאני רוצה להתרכז, אני סגנגת ושרה את The man I love. האיש שאני אוהבת", מגלה ג'יני משהו מליבה. והאיש שהיא אוהבת? – אין צורך בשלושה ניחושים. אחד יספיק.

ג'יני גם דמות מוכרת ומבוקשת בטלוויזיה החינוכית. כיום היא עסוקה בחזרות להקרנת סידרה חדשה, באנגלית, בשם sing it, שבה כל פרק בסידרה מבוסס על שיר אחד.

עם ג'ורג' גרשווין היא מבלה בימות השבוע; בפסטיוואל הזמר בערד נראה ונשמע אותה בשבוע הבא ובסידרה בטלוויזיה – בקרוב.

ג'יני רבין. אשה עסוקה. ■

ג'יני רבין. תשמעו אותה בפסטיוואל בערד. צילום: רובי קסטרו.

מייקל פיינסטין וליזה מינלי: ידידות קרובה.

ילדות ונערים בצילו של איירה גרשווין.

מסע סנטימנטאלי עם מייקל פיינסטין

לפני שנתיים אפשר היה בהחלט לשאול: ?Michael who. אבל כאשר יש לך את איירה גרשווין ברקע ואת לייזה מינלי כידידה צמודה – באמת כבר לא זקוקים לפרוטקציה.

לא הרבה מגתרים מאלמוגיות לתהילה בין לילה. זה מה שקרה למייקל. כאשר בני גילו עיבסו לצלילי רוק'נרול, שקד מייקל על תקליטי 78'. חיפש את ה"אולדיס" של שנות ה־20 וה־30. כאשר עבר עם הוריו להתגורר בלוס־אנג'לס, עבר בסוכן מכירות לפסנתרים. מגיל 5 בילה ליד הקלידים, "למעשה – כל חיי", כפי שהוא מעיד על עצמו.

פגישה מקרית עם ידידה של ליאונרד, אשתו של איירה גרשווין, גרמה למהפך הגדול בחייו.

בשנתו ה־80 נראה איירה, התמלילן שבין האחים גרשווין, מודאג. הוא חיפש בחור צעיר שיסייע בידו בקיטלוג החומר הרב שהצטבר בדירתו. מייקל לא ידע נפשו מרוב אושר כאשר נתקבל לעבודה בדירתו של איירה. ימים ולילות עשה במחיצתו, למד את גרשווין בע"פ, הפך חסיד שושבע.

זמן קצר אחרי מותו של איירה, החליטה ליאונור, אלמנתו של איירה, לפטר את מייקל. "זה הדבר הטוב ביותר שקרה לי. אלמלא פיטרה אותי – הייתי שקוע בארכיון של איירה עד עצם היום הזה", מספר מייקל למאזיניו בערוץ מספר 3 בטיסה טראנס־אטלנטית של חברת "פאן־אם".

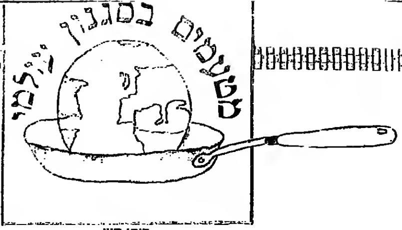
מומחיותו במוסיקה של גרשווין, הביאה אותו עד מהרה להקלטת שני אריכי־נגן (שלישי בדרך – מ.ל.) שנחטפו כלחמניות חמות. הופעותיו בערבי גרשווין, במפוארים שבבתי־המלון ברחבי ארה"ב, עשו לו נפשות, ובין אלה שזכרו לו חסד נעורים, מימי עבודתו אצל איירה גרשווין – היתה גם לייזה מינלי, עסה פיתח יחסי ידידות עסוקים.

"היכרתי את וינסנט מינלי, אביה של לייזה, מביקוריו התכופים אצל איירה גרשווין. איירה היה שושבין בנישואיו של וינסנט לבודי גרלנד והסנדק של לייזה, כתם". אגב, לא רבים יודעים, אך לייזה סיגלי נקראה על שם אחד השירים היותר מפורסמים של גרשווין: "לייזה".

לא רק האולמות המפורסמים ביותר פתחו שעריהם לפני מייקל פיינסטין. שימעו הגיע גם לבית הלבן בוושינגטון. "הרייגנים ראו אותי עד כה ארבע פעמים בשלוש השנים האחרונות. לא פעם באו בלוויית קאספר ויינברגר וג'ורג' שולץ. כשהזמינו אותי לנגן בבית־הלבן, לכבודו של הנסיך רנייה סמונאקו, היתה שם חבורה נחפרה מאוד שכללה, בנוסף לרייגנים גם את קארי גראנט ואשתו ופאלומה פיקאסו", מספר מייקל.

בעצם הימים הללו הוא עסוק בהופעות עם הפילהרמונית של לוס־אנג'לס, לציון 50 שנה לפטירתו של ג'ורג' גרשווין. בחודשים הקרובים יסייר עם לייזה מינלי בסקאנדינביה, אוסטריה, גרמניה, צרפת ולונדון, שם יסיים את הטור האירופי שלו ב"רויאל אלברט הול".

בחורצ'יק בשם מייקל פיינסטין. ג'יני רבין רוצה להיפגש איתו. ■

רותי קינן

סל עצות קיץ

מי שיש לו חשק לעמוד במטבח ולבשל בימים חמים אלה – שיקום. לכן, התלטנו להקדיש דפים אלה השבוע לצרור של עצות מעשיות מאד, המותאמות במיוחד לשלושים בצל.

לא נקפח איש. לא את אלה המעדיפים מאכלים צוננים ולא את אלה שארוחתם אינה נחשבת בלי משהו חם. יש עימנו מתכונים המתאימים לאירות ו"טיפים" לאוהבים להרשים. ואפילו ארוחה שלמה למתקדמים – והפעם מלשון קידמה: אלה שכל מכשיר חשמלי אפשרי מתפקד אצלם שעות נוספות במטבח, לטובת הקיץ, כמובן.

שימו לב, מתכוני הקיץ שלנו דורשים מינימום עמידה בסמוך ללהבות ולחום התנור. אבל אם אתם מתעקשים – יש לנו גם כמה עצות לבר־בי־קיו בחוץ, על הגג, בגינה או על המרפסת.

סלט – ארוחה שלמה

מה יכול להיות מעשי יותר? שילוב של כל מרכיבי הארוחה – מצלחת מרהיבה אחת. למעשה, ודי רק הצעה. כל שילוב של מרכיבים מתקבל בברכה. כשהוא מונח על מצע של עלים רעננים ומשלב פריכות עם רכות, תמצמצות במליחות ולבן עם הרבה צבע.

התומרים:
400 גר' פילה דג
2 כפות קמח
ביצה
½ כוס פירורי לחם
מלח, פלפל
שמן לטיגון
100 גר' גבינת רוקפור
פלפל צהוב או אדום, חתוך לרצועות
12 עלי חסה
250 גר' עלי חרד טריים
6 עלי חסה אדומה (אם יש)

לרוטב:
2 כפות חומץ יין
כפית חרדל
כפית טרגון יבש
מעט מלח, פלפל לבן
6 כפות שמן זית

ארוחה מסעיה על מגש אחד.

ההכנה:

מפשירים את פילה הדג ותותכים לנתחים קטנים (ואפשר להשתמש גם בנתחי סול ולחתוך אותם לחתיכות. אם משתמשים בפילה סול מצופה, אפשר לוותר על השלב הבא).

מניחים את הקמח בקערה. בצלוחית נפרדת טורפים את הביצה עם כף מים. מניחים את פירורי הלחם בקערה שלישית ומתבלים אותם במלח ובפלפל. טובלים את פיסות הדג בקמח, בביצה ולאחר מכן בפירורי הלחם. מטגנים את פיסות הדג בשמן חם עד שהן מזהיבות מכל הצדדים. מספיגים על מגבות נייר.

חותכים את הגבינה לקוביות כנות ס"מ ומניחים בצד.

שוטפים היטב את עלי התסה, עלי התרד והחסה הארומה (חסה אדומה – ניתן להשיג אצל מגדלי ירקות אקזוטיים, במשקים או בגינות פרטיות או אצל ירקנים מובחרים – יש כאלה). מניחים את העלים על צלחת ההגשה. מניחים עליהם את רצועות הפלפל. מכינים את הרוטב: מכניסים את כל התומרים לצנצנת בעלת מכסה מתברג, סוגרים את המכסה ומנערים היטב. יוצקים את הרוטב על פני המרכיבים שבצלחת. מסדרים מעליהם את פיסות הדג המטוגנות ואת גבינת הרוקפור. מגישים מייד.

תירס חם

יש בו, בתירס, משהו שתמיד מזכיר קיץ. אולי הצבע – קרוב לוודאי הריח. ושימשיכו למכור לנו אותו כל השנה באריזות פלסטיק במקפיא או בתוך קופסאות שימורים. מי ישווה ומי ידמה לו, לתירס הקייצי החם, דווקא, הנתון בתוך עריסתו המקורית – בעליו הירוקים.

תירס חם אפשר להגיש במרפסת, בגינה או על הגג, כשהוא צלוי על מתקן הגריל. חותבים כל קלח לשניים־שלושה חלקים, מושחים בשמן או בחמאה וקולים עד שמתרכך.

תירס על הקלח נפלא גם בתנור המיקרוגל. הוא מוכן תוך דקות ספורות ואפשר להכינו ללא תוספת נוזלים כלל. מחשבים כ־2 דקות לכל קלח (במיקרוגל בעל עוצמה מירבית של 650־700 וואט).

בשני המקרים, אם משתמשים בתירס טרי – נא לא לשכוח לשמור על העלים ולהגיש את התירס הלוהט כשהוא נתון בתוכם.

מצע אחר לקלחי תירס יכול להיות רוטב עשיר וטעים.

תירס ברוטב לבן

את הרוטב אפשר להכין במהירות על הכיריים. אם יש מכשיר מיקרוגל – ההכנה קרירה שבעתיים.

החומרים:
3 קלחי תירס
75 גר' חמאה
3 כפות קמח
2 כוסות חלב
מלח, פלפל לבן

ההכנה:

מבשלים את קלחי התירס במים עד שהם מתרככים. אפשר כמובן לבשל גם במיקרוגל – במחצית הזמן וללא תוספת נוזלים.

בינתיים, מכינים את הרוטב: ממיסים 40 גר' מהחמאה בסיר קטן. מוסיפים את הקמח ובוחשים היטב. מסירים מהלהבה. מוסיפים את החלב וטורפים היטב כדי שלא ייווצרו גושים. מחזירים ללהבה וממשיכים לבשל, תוך בחישה מתמדת, עד שהרוטב מסמיך.

מסננים את קלחי התירס ממי הבישול ומניחים עליהם את שארית החמאה. מעבירים לכלי הגשה ויוצקים מעל הקלחים את הרוטב. מגישים חם.

תירס חם. עם תוספת שמנת וטעמה.

לימונדה – רעיון צונן

אין כמו לימונדה צוננת ביום חם – אין קל מלהכינה.

מרתיחים 2 כוסות מים עם 2 כוסות סוכר במשך 2 דקות. מצננים. מעבירים לקנקן גדול שקיבולו 2 ליטרים ויותר (אפשר הישר לתרמוס גדול, המכיל 2½ ליטרים משקה). מוסיפים 2 כוסות מיץ לימון טרי (או משומר) ומים או סודה, עם קוביות קרח – לפי הטעם.

כדאי להוסיף פרוסות של לימון טרי שיצופו בקנקן. יעטרו את המשקה ואף יעניקו לו מבטא לימוני מובהק יותר.

קרם קרמל. קינוח עולמי – במיקרוגל.

ארוחת קיץ ברוח הקידמה או – קונצ'רטו קייצי למעבד מזון, מיקרוגל וקומקום חשמלי

אם המטבח שלכם כבר צר מהכיל את תידושי הטכניקה שנפלו אל חיקכם בעשור האחרון – זה הזמן לגלות את היתרונות הגלומים בכל אחד מהמכשירים שרכשתם. הקיץ היא שעתם הגדולה של מעבד המזון – שאינו מזיע כשהוא קוצץ, של הקומקום החשמלי – שאינו מעלה קיטור מיותר בדרך למים הרותחים ועל כולם – של תנור המיקרוגל, המייצר אנרגיה של חום ממוקדת היטב – ולא עליכם.

הארוחה שתכינו בעזרת כל אלה לא רק שתוכן בזמן קצר להפליא – היא גם תפטור אתכם משהייה ממושכת במטבח הלוהט. התוכמה נעוצה גם בחלוקה נכונה של המאמץ ופיזור נכון של שלבי ההכנה. ובעיקר – בתכנון נכון ומקצועי.

מתחילים מהסוף ודווקא יום לפני הארוחה.

הקינוח שלנו נמנה עם הקלסיים שבמנות המתוקות. אבל ההכנה – בעזרת המיקרוגל – מתקצרת לדקות. מה שקשה לנו לקצר הוא את זמן הצינון. רצוי לאחסן את קרם הקרמל הנהדר הזה במקרר לפחות למשך הלילה. במקרי חירום – מותר גם לקצר את השהות לארבע שעות.

קרם קרמל במיקרוגל

הכנת המעדן הזה תגזול ב־7 דקות מזמנכם היקר ואת היתר יעשה המיקרוגל ב־15 דקות נוספות.

התומרים (4־6 מנות):
ליטר חלב
8 כפות סוכר
2 כפות מים
2 שקיקי סוכר וניל
6 ביצים

ההכנה:

ממלאים את הקומקום החשמלי במים ומפעילים. יוצקים את החלב לקערה גדולה או לקנקן, מכניסים לתנור המיקרוגל ומחממים, בעוצמה מירבית, במשך 4 דקות (בתנור שעוצמתו 700 וואט. לתנורים בעלי הספק קטן יותר – נא להעלות את מספר הדקות בהתאם).

בינתיים, מניחים 4 כפות מהסוכר בסיר קטן. מוסיפים 2 כפות מים (מהברז) ומחממים על להבה בינונית. משגיחים כל הזמן ומנענעים את הסיר עד שמתקבל קרמל זהוב עמוק. מסירים מיד את הסיר מהלהבה. יוצקים את הקרמל לתוך תבנית עם ארובה המתאימה למיקרוגל (מזכוכית או מחומר פלאסטי).

מוציאים את הקערה עם החלב החם (החלב לא צריך לרתוח, אך חייב להיות חם מאד) בקערה אחרת, טורפים את הביצים עם שארית הסוכר ועם סוכר הווניל. יוצקים לתוכה בהדרגה, ותוך טריפה מתמדת, את החלב החם. יוצקים את כל התערובת לתבנית עם הקרמל.

מניתים את התבנית בתוך תבנית שטוחה המתאימה למיקרוגל ומציבים בתנור המיקרוגל. ממלאים את התבנית השטוחה במים רותחים (מהקומקום, זוכרים?) ומפעילים את המיקרוגל ל־15 דקות בעוצמה מירבית.

מוציאים את החביצה ומצננים. מעבירים למקרר ומצננים היטב – לפחות ארבע שעות ורצוי למשך הלילה. לפני ההגשה הופכים את קרם הקרמל על צלחת הגשה.

בשעה לפני הארוחה מגייסים לפעולה את מעבד המזון, בעזרתו מכינים כהרף עין מרק טרטור נפלא.

מרק יוגורט בנענה

התומרים:
צרור עלי נענה
4 גבעולי שמיר
3 שיני שום
3 מלפפונים בינוניים
2 מלפפונים כבושים קטנים
4 גביעי יוגורט
גביע אשל או גיל
2 כפות שמן זית
מלח, פלפל לבן
קוביות קרח

ההכנה:

שוטפים את עלי הנענה ואת עלי השמיר. מסירים מספר עלי נענה יפים לקישוט ואת השאר מכניסים למעבד המזון עם השום והשמיר ומעבדים, בעזרת להב המתכת, במשך מספר שניות.

מחליפים את הלהב בדיסקית גרירה גסה.

שוטפים את המלפפונים – אך אין קולפים אותם. מגררים את המלפפונים הירוקים ואת המלפפונים הכבושים.

מרוקנים את תכולת מיכל מעבד המזון לקערת זכוכית גדולה ויפה. מוסיפים את כל יתר החומרים – מלבד הקרח. מערבבים היטב ומתקנים את התיבול.

מצננים היטב לפני ההגשה. בהגשה עצמה – מוסיפים קוביות קרח ומקשטים בעלי נענה טריים.

והעיקר – כ־20 דקות לפני תחילת הארוחה אפשר להתחיל בהכנת המנה העיקרית.

פטוצ'יני ברוטב עגבניות

החומרים:
300־400 גר' איטריות פטוצ'יני ירוקות *
4 עגבניות בינוניות, בשלות
בצל גדול
2 שיני שום
2 כפות שמן זית
כפית סוכר
מיץ מ־½ לימון
קופסה קטנה (100 גר') רסק עגבניות
מלח, פלפל שחור
כף פטרוסלינון קצוץ
כפית ריחן (בזיליקום) יבש (או כף טרי, קצוץ)
½ כפית רוזמרין יבש

ההכנה:

תחילה ממלאים את הקומקום החשמלי במים ומפעילים.

שוטפים את העגבניות ומניחים בקערה גדולה.

קולפים את הבצל והשום. חותכים את הבצל לרבעים ומניחים במעבד מזון עם להב מתכת. מפעילים ל־½ דקה. מעבירים לקערה המתאימה למיקרוגל, מוסיפים את השמן ומפעילים את המיקרוגל בעוצמה מירבית ל־4 דקות.

בינתיים רתחו המים. יוצקים מעט מהם על העגבניות. חולטים אותן ומסירים את הקליפה. קוצצים את העגבניות לקוביות קטנות.

את יתר המים הרותחים יוצקים לסיר גדול וממלאים שנית את הקומקום. מרתיחים עוד מים ויוצקים לסיר הגדול הסונת כבר על הכיריים, על להבה גבוהה, ומצפה לקלוט את האיטריות.

מכניסים את העגבניות לקערה שבה התרככו בינתיים הבצל והשום. מפעילים לעוד 2 דקות.

בינתיים מכניסים לסיר את המים הרותחים וכף מלח. מוסיפים את איטריות הפטוצ'יני ומודדים כ־8 דקות מרגע זה.

המיקרוגל מצלצל. מוציאים את הקערה ומוסיפים לה את כל יתר החומרים. אם הרוטב נראה סמיך מדי – מוסיפים מלוא קופסת הרסק – מים. מחזירים למיקרוגל, הפעם עם מכסה, לעוד 4 דקות בדיוק.

מסננים את הפטוצ'יני מהמים. מנערים היטב ומשהים דקה. יוצקים על האיטריות את הרוטב החם.

אם הפטוצ'יני מצטננים בשעה שמגישים את המנה הראשונה, אפשר להעבירם לצלחת הגשה נאה (המתאימה למיקרוגל), לצקת עליהם את הרוטב ולחמם דקה עד שתיים במיקרוגל ממש לפני ההגשה. מגישים עם גבינת פרמזן מגוררת.

הערה: זמני הבישול במיקרוגל חושבו לפי מכשירים בעלי הספק של 700 וואט. למכשירים בעלי הספק קטן יותר – יש להעלות את זמן הבישול בהתאם.

* אפשר להשיג איטריות פטוצ'יני ירוקות (ואחרות) במקפיאים במעדניות. אלו הם מיני פאסטה טריה, שטעמה עולה פי כמה על הפאסטה הרגילה. אם לא השגתם, תוכלו להסתפק באיטריות ביצים רחבות רגילות.

ישנם דברים קטנים שמשנים לך את החיים. בלי שום פרופורציה לגודלם או למחירם. אבזרים, שכאשר אתה רואה אותם, אתה אומר: איך לא חשבו על זה קודם! למשל, האם חשבת פעם על:

• פנס/מאוורר לברביקיו
• פנס/אזעקה לדירה
• מחזיק מפתחות מניס תוקפים

אתה יוצא לפיקניק, או מזמין את האורחים לברביקיו בחצר הבית, או בדירת הגג. בדי להרחיק את העשן מעיני המסובים, אתה מעמיד את הגריל בפינה מרוחקת, מצית אש בפחמים וממתין שיתלהטו. אבל מעשה שטן: האורחים כבר רעבים, והגחלים אינן לוהטות את מילמול פיצפוצי־ החום. אפשר, במקרה בזה, לקחת פיסת קרטון ולהתחיל לנופף במרץ על הגחלים. אבל אפשר לעשות זאת גם בצורה הרבה יותר יעילה והרבה יותר אלגנטית. פנס/מאוורר הפועל על סוללות, ממלא את שתי הפונקציות: הוא גם מאיר את משטח הגריל וגם נופח רוח חיים בפחמים השחורים. שתי דקות – והגריל מפיץ את מירב החום הדרוש, ומוציא מהשיפודים את הטוב ביותר.

למי שהמציא את הפנס־מאוורר, נדלק עוד רעיון בראש: שילוב של פנס עם אזעקת פריצה. הגעת לבית בשעת לילה מאוחרת. אתה שולף מכיסך את הפנס, מאיר את דלת הכניסה ופותח את המנעול. כאשר הדלת ננעלת מאחוריך, אתה שולף תוט קטן, תולה את הפנס על ידית הדלת, והוא הופך בן־רגע למכשיר אזעקה, שיפעל מיד עם היפתח הדלת על־ידי אורח לא קרוא. פנס קטן – אבל הקול שהוא משמיע, יכול להעיר משנתו עדר פילים!

כדי להניס פורץ או תוקף, אין צורך, כידוע, בהפעלת כוח. מספיק להשמיע קול צעקה, או להפעיל מנגנון אזעקה. והתוקבן ירים את רגליו וינוס וראש שהמציא לנו את הפטנטים והמשולבים שהזכרנו לעיל, מעמיד עתה לרשותנו המצאה נוספת, יעילה לא פחות: מחזיק מפתחות נבלע בכף היד. כאשר המחזיקה בו עומדת בפני סכנה, כל שעליה לעשות הוא למשוך בטבעת מחזיק המפתחות – ואת חלל האויר מנקבת צפירה מחרישת אוזניים!
הרעיונות מאחורי שלושה אביזרים כמולי־שימוש אלה, הם כה גאוניים, אבל גם כה פשוטים, עד שמחירם הוא בהישג ידו של בל אחד. המחיר לצרכן של הפנס־מאוורר הוא 19.50 ש"ח, של הפנס־אזעקה 12.90 ש"ח ושל מחזיק המפתחות צופר 9.90 ש"ח.

אם לא תמצאו את האבזרים המקוריים תאלה בחנות לידבם, תוכלו למצוא אותם אצל:
בירושלים – ברזני (יבואן), תובל 8, טל' 534675.
בתל אביב – אוריינט (מפיץ), לילינבלום 11, טל' 651606/656107.
בעפולה – שיין, שיווק (מפיץ), ולפסון 25 טל' 595467,522654.

הזמנות באמצעות המחאות – ללא תוספת דמי משלוח – ניתן לקבל בסניפינו בתל־אביב ובירושלים בלבד.

חדש

מכשיר ביתי להכנת גלידה!!!

גלידות מפירות טבעיים ★ גלידות ללא סוכר ★ גלידות ללא חומרים מלאכותיים ★ מעדנים נפלאים ★ הכנה – פשוטה וקלה.

להכין גלידה בביתו מי חשב על זה. הרי קל ופשוט יותר לשלוח את הילד או הילדה לחנות ולקנות חבילת גלידה מוכנה. ובכל זאת, במיליוני מטבחים בעולם הולך ומתרחב מעגל הנהנים מגלידה ביתית.
מכשיר ה"דונביאר", שהומצא ביפן, כבש בסערה את ארה"ב ואירופה ולאחרונה הגיע גם לארץ. לראשונה הוצג ביריד "אדם ומעונו" ועתה הוא נמכר ברשתות שיווק, בחנויות למתנות ובחנויות טבע ובריאות.
ה"דונביאר" הוא מבשיר פשוט וחבם, המאפשר הכנת 650 גרם גלידה ללא קרח ומלח וללא חשמל. כל שעליך לעשות הוא להקפיא את מיכל האלומיניום המיוחד, להחזירו למבשיר, לצקת את התערובת שהכנת ולאחר כרבע שעה הגלידה מוכנה.

מתכונים לגלידות

למכשיר מצורף עלון ובו עשרות מתכונים נפלאים להכנת גלידות נהדרות, שרבטים, ברד ומעדנים מוקפאים, להנאתם של ילדים ומבוגרים. את כולם ניתן להכין בקלות רבה מחומרים המצויים בכל מטבח. כבר לאחר הכנת מספר גלידות מגלים, שקל מאוד להמציא אין סוף מתכונים כיד הדמיון ולפי מבחר פירות העונה ובמובן בהתאם לטעמכם ולטעממ של הילדים.

"דונביאר" שיהיה לכם לבריאות!!!

שוחרי הטבעונות שבינינו יגלו ב"דונביאר" דרך נהדרת ליהנות מגלידות טעימות וטבעיות. שומרי המשקל ייהנו מגלידות עם תחליפי סובר והלב דל שומן. מובן, שבולנו ניהנה מהכנת גלידות מפירות העונה, ללא חומרים מלאבותיים, חומרי טעם, ריח וצבע והומרים מייצבים.

ה"דונביאר" הוא מתנה נהדרת, שבדאי לפנק בה אתכם ואת יקיריכם. עכשיו הוא מוצע במחיר מבצע של 60 ש"ח. בנוסף למבשיר תיהנו משי מיוחד: כף צבעונית להכנת בדורי גלידה.
המבצע עד גמר המלאי

הזמנות של חנויות ועדי עובדים בטל: 02-533855

לכב' **תאנה וגפן**
כנפי נשרים 20 ירושלים
או ת.ד. 3839 ירושלים 91037

שלום רב,
אבקשכם לשלוח לי מכשיר "דונביאר" להכנת גלידה ביתית, עלון מתכונים ושי מיוחד כף צבעונית לבדורי גלידה, לפי הבתובת:

שם ______
טל. ______
כתובת ______
מיקוד ______

התשלום בסך 60 ש"ח בולל אריזה ומשלוח.

☐ בשיק – רציב שיק ע"ס 60 ש"ח למקורות "תאנה וגפן"
☐ בויזה
☐ רגיל ☐ עדיף
☐ בישראכרט
☐ רגיל ☐ אשראי גמיש

ע"ש ______
מס' כרטיס ______
בתוקף עד ______

ברכות לרשת ג' ואיסטרוניקס בשיתוף התקליט חיפה

על מבירת 50,000 אלבומים בפולים של לחיטי שנות ה־60, בחזרה לאושר, עריכה ותיתוך אולפני אשל

לרשת ג'

ברכותינו להמשך שיגשוגכם
עלו והצליחו!

מאחל:
גלרון
שינקין 10 תל־אביב אלגרו
03-280739, 280346

לאיסטרוניקס ורשת ג'

ברכת
בן ירבו הלהיטים!

המקום "המנוגן" ביותר בתל־אביב
רח' פינסקר 41, ת"א, טל' 297666

לרשת ג'

שאו ברכות לבביות
בהצלחת אלבום שנות ה־60
והמשך תנופה – עלו והצליחו!

מוסיקניון – תקליטים, קסטות וידיאו ומתנות
קניון איילון ר"ג 03-798198

ליאון וצוות העובדים

מאחלים הצלחה לתקליטים נוספים
המשך עבודה פוריה!

"התקליט חיפה 84"
ליאון וצוות העובדים
תרצל 11 חיפה
טל' 04-669950

לרשת ג'

שאו ברכות
עלו והצליחו!

אחים ראובני
הפקות ואמרגנות
דרך ההגנה 75
תל־אביב

לרשת ג'

שאו ברכות
עלו והצליחו!

בית המוסיקה
מרכז א' חנות 175
אשדוד 055-21487
תקליטים וקסטות וקומפקט דיסק

לרשת ג'

ברכות לבביות
אקורד
מוסיקה לכל ארוע
הנחייה מקצועית
ואפקטים מרהיבים
טל' 03-907166, 03-9225745

לרשת ג'

ברכותינו הנאמנות
למכירת שיא של האלבום הכפול
המשיכו ושגשגו!

עריכה ותיתוך אולפני אשל
פרוג 25, ת"א, 03-238330, 03-234066

ברכות לבביות
לרשת ג',
להצלחת מכירת־שיא של
האלבום הכפול
של להיטי שנות ה־60
המשך שיגשוג ותנופה
כה לחי!

מאחל
ישראפון
תעשיית תקליטים וקלטות
המרכבת 7, אזור התעשיה חולון,
03-806542

ברכות לבביות
המשך עבודה
פוריה

פס קול, קלטות, תקליטים, ספריית וידיאו ומוסיקת רקע לארועים
וייצמן 83, כפר־סבא
טל' 052-454250

ברבות לבביות
לרשת ג'
אתבם לאורך
כל הדרך
עלו והצליחו!

מאחל:
רומבה תקליטים
ביאליק 21 רמת־גן
טל' 720533

מדפוס רם וכל העובדים

ברכות לבביות
המשך שיגשוג
עלו והצליחו!

דפוס אופסט רם
שביל המפעל 2 ת"א טל' 835362, 03-824562
עטיפות תקליטים בצבעים

לרשת ג'

המשך תנופה
להצלחת האלבום הכפול של
"בחזרה לאושר"
עלו והצליחו!

מאחל **קרליט בע"מ**
הדפסת ויצור עטיפות לתקליטים וקלטות,
קופסאות ופרוספקטים
תבנאי 34 חולון
טל' 03-806785

תודה
לכל מברכינו

משפחת איסטרוניקס

תודה
לכל מברכינו

דב זעירא

אבי דר

קרם ושפתון לשיקום האגו

פעולת טיפוח הפנים נובעת מן הצורך הבסיסי להיות לא רק יפה יותר, אלא גם "שווה" יותר.

סרטון הפרסומת של "הלנה רובינשטיין" על הנערה שבורת הלב, החוזרת להיות מאושרת לאחר דקה וחצי של טיפוח ואיפור, זכה במדלית ברונזה בפסטיבל הבינלאומי לסרטי פרסומת שבקאן. הוא התבסס על מחקר לקביעת אסטרטגיית השיווק, שנערך על ידי הפסיכולוגית רות בר ממשרד הפרסום אריאלי.

לבד מהשימושים המסחריים שבו לחברת הפידסום, עשויות תוצאות המחקר, שהקיף עשרות דאיונות עומק ובשש מאות נסקרות, לעניין גם אותנו הצרכנים. "במחקר נוכחנו לדעת, כי הקנות מושפעות בנושא טיפוח ואיפור בעיקר מצרכים רגשיים ופחות משיקולים רציונליים", אומרת רות בר, אשר תפקידה במערכת הפידסומית הינו להמליץ על האסטרטגיה, דהיינו המדיניות המנחה את המחלקה הקריאטיבית אשר מפיקה ויוצרת את המודעות, הג'ינגלים וסרטי פרסוס של המוצר.

רות בר, בת 33 ואם לשנים, נשואה לרופא עיניים, היא מוסמכת אוניברסיטת ת"א בפסיכולוגיה והתמחתה בנושא שינוי עמדות: לאחר שעסקה בייעוץ פסיכולוגי לנוער במשבר, החליטה לעשות דוקטורט בתחום הפרסום. כך הלה לעבוד לפני ארבע שנים במשרד פרסום ומאז מתעכבת הקריירה האקדמית לטובת ההצלחה בעולם הפרסום. אפשר לזקוף לזכותה את מסע הפרסום של "תתנובית", אשר תודות לאסטרטגיית התדירה האגרסיבית שלו, הצליחו בתקציב פרסום נמוך יחסית, לנגוס פלח שוק משמעותי למוצר בטעם חדש בתודעה הישראלית.

כדי לרדת לעומק הטניעים הרגשיים של לקוחות שוק טיפוח ואיפור, ניסו החוקרים להגיע גם לצרכים הרגשיים, שאינם ברמת המודע של הנבדקות. ההתיחסות במחקר היתה בעיקר לצרביה של האשה להיות

רות בר, פסיכולוגית ואסטרטגית. "קניה ברמה כפייתית"

מושכת, צעירה, אופנתית. כמו כן נלקחו בחשבון האלמנטים של: "אשת החברה הגבוהה", "מגיע לי", פינוק עצמי, ושיפור הערך העצמי.

קניה כפייתית

במחקר הוכח, כי כאשר מנסים למכור מוצרים ללקוחות, המונעות בעיקר על ידי הרגש, מתבצעת הקניה ברמה הכפייתית. הכוונה לקניית מוצרי טיפוח ואיפור, לא כאשר הקרם או הצבע הקודם שבבית כבר נגמר, אלא קניה על רקע הנובע ממשברים נפשיים.

אומרת רות בר: "מן המחקר עלה, שפעולת טיפוח הפנים והאיפור אינה נובעת רק מהרצון להראות טוב יותר, אלא קשורה בצורך הרבה יותר בסיסי: להרגיש כבעלת ערך רב יותר. לא רק יפה, אלא גם 'שווה' יותר". המסקנה שהאסטרטגיה צריכה להתרכז יותר בדימוי האשה בעיני עצמה, ופחות מהרישוי שלה בעיני אחרים.

מסקנה חד־משמעית נוספת, מסתיעה בעידן של שאיפה לשיוויון מינים: נשים בתקופה המודרנית עדיין מקשרות בין המראה שלהן לבין הערך האישי שלהן, וזאת גם בקרב נשים בעלות השכלה גבוהה, קריירה מפותחת והצלחה עסקית.

האיפור כריפוי בעיסוק

נשים רבות במחקר אמרו, כי הן קונות ומשתמשות יותר בתכשירי טיפוח ואיפור במצבי משבר ותיסכול, אשר אינם קשורים בהכרה במראה החיצוני שלהן: כשלון במקום העבודה, מריבה בבית, פרידה, אהבה נכזבת – כולם יכולים לשמש עילה לקניה, המהווה פעולה תרפיסטית, עם מניעים אינסטינקטיביים.

בפסיכולוגית, מנסה רות בר להסביר את התופעה: "הפעולה האוטומטית המרגיעה, של עצם מריחת הקרם על הפנים, יש בה סימבול בסיסי לעשות, לצייר ולפסל מחדש את האני העצמי". ואכן, רוב הנשאלות טענו לשיפור בהרגשה תוך כדי, או מיד לאחר, המריחה. רוב הנשים אמרו במחקר שהטיפוח והאיפור מהווה עבורן תרפיה עצמית, לשיפור ההרגשה ושיפור האגו.

המסקנה, שהנשים מורחות את הקרמים שלא כבדי למנוע קמטים אלא ש"כל שכבת קרם מוסיפה לדימוי האישה בעיני עצמה", אולי נשמעת מסומסמת, אך יש לה ביסוס במחקרים פסיכולוגים רבים. נראה שהחברה עצמה מתייחסת אחרת לאותה אשה, כאשר היא מקפידה על הופעתה החיצונית, למרות שביצועיה המקצועיים יהיו זהים עם או בלי שכבת הצבע על הלחי.

לאחר שגובשו ההחלטות האסטרטגיות, ללבת על נושא שיפור הערך העצמי של האשה באמצעות האיפור, נכתב התסריט על־ידי רביב יצחקי מפרסום אריאלי, ההפקה נעשתה בידי רוני אקרמן, והתוצאה מוקרנת ביום על המסכים. סרט באיבות ובקצב "אמריקניט", מוסיקת רקע מסידרת " תהילה"; שחקנית ישראלית אלמונית (דניאלה אורטנר) יושבת בפרצוף של תשעה באב מול המראה, הצילום בשחור־לבן, ותוך דקה וחצי, עם מריחת האיפור על הפנים, עולה החיוך על השפתיים, נוסף הצבע לתמונה, המוסיקה עולה והנברת האומללה מנתרת מבמא האיפור עם חיוך ואנו משוסץ לקראת האהבה החדשה. מסך. ■

וגם לאכול צריך בקיץ...

■ עוגיות תדשות, פריכות, טעימות במיוחד, המובירות – למי שמכיד – עוגיות אמריקאיות אמיתיות, מיוצרות בארץ על פי וביון של תברת "נילס" האמריקאית. שלושה צעירים בעלי יזמה הקימו מפעל להבנת הבצק, הקפידו על תומדים ואדיוות, הקימו רשת תנויות למימבר העוגיות ומתבננים למבוד בהן גם גלידה מיותדת. את העוגיות ניתן לרכוש בתנויות "נילס" או ברשת שופרסל. בקרוב מאוד יוצע למכירה "נקניק" – בצק לעוגיות, בבל רשתות השיווק, ממנו יש לתתוך פרוסות ולאפות 7 דקות. 8 סוגי עוגיות. מחיר לקילו – 12.90 ש"ת.

■ השנה הגיע לארץ מוצר חדש שכבר מוכר באירופה ובארה"ב שנים רבות. מדובר בבדודי "פיבד קל" הידועים גם בברורי אשבוליות. הבדורים, שיש לבלוע עד תמישה מהם, כתצי שעה לפני הארותה, "סותמים" את התיאבון. הם מבילים תומדים טבעיים בלבר. סיבי מזון, המתנפתים עם שתיית נוזלים ועל בן יוצדים תחושה של חוסר תיאבון, וטובים גם לפעילות תקינה של מערבת העיכול. אריזה בת 120 טבליות – מיועדת ל־8 ימים – עולה 17 ש"ת ועל פי ממוצע התוצאות ניתן להפחית ב־3 ק"ג בשבוע.

■ תברת מטע מייצרת עכשיו את דיאטת "נוטרלייט", על פי נוסחה בריטית. מדובר באבקת שתיה המבילה את אבות המזון. 21 שקיות, 3 ביום, בתוספת מזון קל בלבד, מבטיחות הפתתת משקל תוך שבוע ימים. מיוצר ב־4 טעמים. מופץ בלעדית על ידי תברת "ברמליה" מחיפה ונמכר בהשגחה רפואית.

■ "טיגונית" – מוצר תדש של "ויטה", הוא שמן בותגה המיועד לטיגון, בישול ואפיה, משווק בבקבוק פלסטיק בעל פקק המונע נזילות.

■ חטיפי אורז מיובאים מהמזרח הרחוק – מוצר אקזוטי חדש, מצוין לאירות ולקינות. התטיפים פריבים, דקים ובעלי צורות במו פרת, סהד, מלבן ועוד. הם מוצעים ברגע בשני טעמים – מלות, ופיקנטי תריף. 100 גר' 1.25 ש"ת.

■ סדרה תדשה של סוכריות על מקל, בתידושים מודרניים – צבעונים, שורקים, וארוזים בסדרות. סוכריות "צ'ופה צ'ופס" מיובאות מספרד נקראות בעברית "לקקנים" ומופצות על ידי מפעל השוקולד ורד הגליל. 5 יחידות – 1.38 ש"ת.

■ "חישוקו" – שוקו תדש של תברת "ברמן". בשקט בשקט מרתיבה תברת ברמן את מיגון מוצריה, מתדשת אריזות ותופסת יותר שטת על מדפי הקקאו, התה והקפה. המוצר החדש – 500 גר' – 3.33 ש"ת. ה"חישוקו" הוא אבקת קקאו ממותקת הנמסה בתלב או מים תמים וקרים באתר.

סיבל הולצמן

נויה אילן

סופרת זו אשה קשה

כאשר יספר הרולפין למשל, על עולמו – יהא זה עולם שונה מעולם המרווה. לנוכח סכנות, הוא יספר כיצד התארגן וכיצד חמק מהן. נסיון החיים של המרווה כולל שימוש בארס.

מפגש עם הסופרת עמליה כהנא־כרמון באולם קוכדמקי שבספריית אוניברסיטת חיפה. הנושא: "להיות אשה־סופרת". פינה לקפה ולעוגות. שולחן ארוך במפה לבר ירוקה וכראשו אשה סופרת. ההקשר: פתיחת תערוכת ספרים מבית־הוצאה לאור פרימאי אשר מתמחה במפרי נשים וכמפרות עכשווית. גם של גברים. למשל: רולנד בארט, ז'אק לאקאן. דברי ברכה מפי נציג השגרירות הצרפתית. דברי מבוא מפי ראש החוג לצרפתית. הקהל – נשים, אלא מה.

מקונל היה כ"הבימה", פותחת עמליה כהנא־כרמון, שמרכדים כמכטא רומי. כמשך הזמן, אפשר היה גם מבטא אחר. וזהי הערת אגב שיש לשמר בזכרוני הרזון, מבקשת המופרת.

מדוע אדם כותב? שאלה שהעמיקה אותה רבות. מדוע נשים כותבות? משום שמכל תחומי היצירה היתה הכתיבה הזמינה ביותר לנשים. מלאכה הנעשית בדלת אמות של הבית. אין צורך בציוד מיוחד וניתן להחביא מפני עינים מקרניות ומבקרות. אדם כותב משום שיש בו אמת המבקשת לה ביטוי: נסיון חיים; אופן ראיה של המציאות. דברים שלא ניתן לומר אותם אחרת.

כתיבת מפרות מתח או מפרי הרפתקאות זרה לה. כהנא־כרמון מרכזת על "מפרות יפה". אם־כן, אשה כותבת כמו שכותב גבר על מנת לשקף את העולם המשתקף לה. אלא שעולם זה שונה מן העולם המשתקף לגבר. משל למצולות־ים. מיני רגים בנויים בצורה הידרודינמית, המקנה להם יכולת תנועה מהירה וכושר לגטא מרחקים. ולצידם בעלי חיים אחרים, כתמנון למשל. אופן קיום אחר. המרוות ניזונות ממה שהים מזמן להן נעת עם הזרם. עגולות.

כאשר יספר הרג, הרולפין לדוגמא, על עולמו – יהא זה עולם שונה מעולם המרווה. כי נסיון החיים שלו אחר. לנוכח מכנות, הוא יספר כיצד התארגן וכיצד חמק מהן. נסיון החיים של המרווה כולל שימוש בארס.

הרולפינים ממפרים ויש גם מרוות אשר חייבת לספר. באיזו לשון? ובאיזה מבטא? בעדת מהוך ודיא־טה ממושכת עשויה מרווה לשוות לעצמה צורה של רג. מזויף. רג אשר רגיונו עלתה לו במאמץ רב. ולכן יגן עליה כתירוף נמש. יהיה שמרן במיוחד. מומר, שכדרך מומרים ישנא את כור מחצבתו ויתכחש לו. קנאי. כזה שגם מעצמו נעלמה האמת הפנימית שלו. ויצירה שלו, מבריקה ככל שתהיה, לעולם טבוכה בה כחשת טבע.

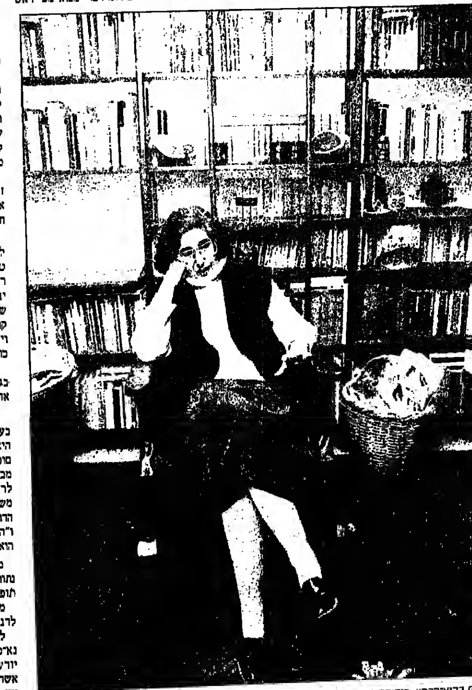
ואילו זו הכותרת להיות מרווה מופרת, מה עולה בגורלה? היא תמפר על עולם אשר סוחו הנסיון בו אחר. מרד העריפויות, ההסתבלויות, ההתנסויות.

ואין המשל והה לנמשל. מופר, גבר ואשה, מצוי בעמדת מתבונן מן הצד. לא במרכזי עשיה. עשייתו היא בהעלאת התווין. כל כתיבה היא עשיה בודדה. סופר, גבר כאשה, מוותר במודע על הרבה. מוהר, בודד, מבודד עד לקצה גבול היכולת. ועדיין לאשה קשה יותר לרבד. אולי משום ששפתה אינה לגמרי מובנת? אולי משום שמסורות בכתיבה קיבלו כמוסכמה את "המבטא הרומי"? אולי מפני שאשה כותבת אינה חברת "הבימה" ו"התיאטרון הקאמרי", אף שחגג חמישים להיווסדו, הוא עדיין תיאטרון אחר?

מוסיקה קאמרית, אומרת עמליה כהנא־כרמון, אינה נחותה מסימפוניות. נשים, היא אומרת, הן עדיין בגדר תופעה חריגה במוקדי קבלת החלטות.

מרווה, העירה אחת הנוכחות, היא צורת חיים נחותה לדג ואינני מקבלת את מה שאמרת.

לא התכוונתי לנחותה. התכוונתי לאחרת, אמרה כהנא־כרמון והוסיפה: "אשה סופרת זו אשה מתושלת. יודעת לעמוד על שלה ולשלם מחירם של ויתורים. אשה מופרת היא אשה קשה. לעצמה, לנשים ולגברים. ואין לה ברירה – כמופו של דבר, היא ככפיפה אחת עם עצמה. ורק משם ורק כך היא יכולה לומר דברים". ■

סופרת כהנא־כרמון: מוסיקה קאמרית אינה נחותה מסימפוניות.

מנחם תלמי

שגעון של קמפינג

פומי, קיצור של סומרניץ, הוא איש העולם הגדול, איש רעים להתרועע, חבר בכוד במיסדר ביזנס־אנד־פלזיר, כשהביזנס אף מעט לא מקדים את הפלזיר. חיים רק פעם אחת, הוא אומר, ורוב בני האדם לומדים את זה מאוחר מדי. נאה מטיף הבנאדם, נאה מקיים. הפלזיר אצלו לפני הכל. ועם יד על הלב, לעשות אתו פלזיר, זה באמת פלזיר בלתי רגיל. הבנאדם לארג, הבנאדם יודע ואוהב לחיות. פומי ידידנו היה בבחרותו קצין בהנדסה קרבית וביום הינו רמת בילסות בקומנדו 181. כלומר, 181 ימי שהות בשנה בחו"ל לפחות, דבר המעניק יתרונות חשובים לאזרח הישראלי בתחום עסקיו ומסיו.

כמו בעסקים כך בבילויים – פומי הולך תמיד על גדול. עסקים מעולם לא עשינו אתו. לא יודעים איך זה. בילויים דווקא כן עשינו אתו. הוא לא משאיר אותך בתחום הזה עם המנים על הקרשים.

אז מה הפלא שנענינו לו בחיוב, כאשר הופיע עם הצעה הריספתיעה לרדת לסופשבוע באילת, על בסיס של קמפינג. נכון שקצת זקפנו גבה. קמפינג במצנו הפיננסי של ידידנו ובגילו, ובעיקר באילת הלוהטת, זה לא הסתדר לנו כל כך עם הרגלי החיים הטובים שלו.

תראה פומי, אמרנו לו, אולי אתה רגיל וזוכר קיץ בלייקלואיז שבקנדה, או אתרי קמפינג מוצלים באזור יערות הסקויה. אבל אילת, בקיץ, כאוהל, ארבעים ושתיים מעלות בצל (אם יש לך קשרים טובים ואתה מצליח למצוא צל), זבובים באוזניים ורמשים באזור השכן ועוד כל מיני צ'ופרים של הטבע הנדיב – אתה בטוח שלכך בדיוק אתה מתכוון, כשאתה מצהיר על סופשבוע של כיף?

פומי חייך את חיוכו הבומת־תמיד ואמר: אני מזמין. אתם האורחים שלי. תנסו להזכר אם אי מעם הכזיב פומי את האורחים שלו. נאלצנו להודות שמעולם לא.

וכך, בבוקר היעוד, מופיע הבנאדם עם המרצדס 380 שלו, לבנה כמו כלה המוכנה לחופתה. פותח את תא המטען ואנו מצפים לגלות שם אוהל מקופל, מזרני ספוג, מיכלים לקרח, קופסות־שימורים, משקה, איזה מנגל ושק פחמים. שום דבר. תא ריק. תורקו פנימה את התיקים שלכם, אומר פומי בחיוך מבורת. איפה הציוד? אנחנו שואלים אותו, איפה המזון הכל אנדר־קונטרול, מרגיע אותנו פומי וכבר אנחנו בתוך לימוזינת־התפנוקים שלו, המתרטטמת דרומה, כשרמקולי הרלתות שלה משמיעים לחנים יוונים. מת על מוסיקה יוונית, הבנאדם.

ששה שוקקי־חיים מתרוותים בתוך הלימוזינה הלבנה של פומי. נוסעים לעשות פיקניק של סופשבוע ולא יודעים היכן בדיוק, באיזה אתר יתקעו את יתדם המופשבועי, על איזה קרקע ירבצו ומה המזון שיאכלו. אבל, אם פומי הוא המארח, אם הוא מצהיר הכל אנדר־קונטרול, יודעים שאין מה לדאוג. שגעון של אורגנייזר הבנאדם הזה.

אריק הקרח, לשעבר מזרועות הכטחון (למני שאלה קיבלו כמה צליפות לא נעימות על הזרוע), נזכר איך לפני עשרים שנה בערך יצא לפיקניק בחוף אילת. הלילה עבר איכשהו בשלום, אבל למחרת, לקראת הצהריים, היו כל המשתתפים באירוע המסעיר הזה אמ־ויים ותשושים, עקוצים ומיובשים, צמודים ממלת יבש ומעוד שמשווע לקצת שומן, עורגים למשב רוח קליל, לצל סימפאטי יותר מצלו הרותח של אוהל התלאובות, לבירה צוננת תחת קורת־גג קרירה.

וכך, עוד בטרם שקעה החמה מצאו עצמם בפתחו של בית מלון, מתחננים לשני־חדרים־לא־חשוב־הסתיד, מגרפים במחרי לבכם את מי שהגה את הרעיון הצופי־אווילי של מיקניק בחיק הטבע הלוהט של פנינת הדרום הרותחת שלנו.

אבי, טייס ותיק, נזכר בקמפינג דומה, על חוף ים־סוף, שבמהלכו הקצר נתקפו כל המשתתפים בתולי מעיים ובילו שעות רבות בוארי קרוב, מאחורי סתרת־סלע, מכנמיהם מופשלים וגרונותיהם מולטים אנקות יסורים ודוותה למרזוני.

שטויות, השיב פומי שהיה מטים את הלבנה שלו במהירות שיוט של 140 קמ"ש, אין כמו חוויית קמפינג ופיקניק. אתה קרוב לטבע והטבע קרוב אליך וכל שעה צופנת בתוכה חוויות מתחדשות ועינונים של קשר כלי־תי אמצעי עם סביבתך הקרובה, עם הנופים שבטבע, עם השמים הרחוקים. אתה בחוץ, בהרמוניה מלאה עם היקום שסביבך. אלוהים קרוב אליך ואתה קרוב לאלוהים.

והחום? והיובש? שאלנו אותו. שטויות, פמק פומי, אני מבטיח לכם שתהיו במדים כזה שלא תרגישו בהם. נרגענו. פומי מבטיח – פומי מקיים.

וכן, עוד בטרם נסתתרה החמה, כבר הביאה אותנו הלבנה של פומי לשערי אילת, שם עצרנו לתדלק אי־תה. רק פתחנו את הדלתות ויצאנו להלין עצמות וכבר התנפל עלינו להב המדבר כמו כלב שוטה, לפת אותנו בתנורי הסביבה, הפעיל מכבש ובי־עגנה על גופותינו ונפשותינו.

איזה חמה: נאנק אחד מבני החבורה ונמלט חזרה לתוך צינת המזגן של הלבנה. אריק הקרח רקק הצדה ואמר שזה מזכיר לו יותר מדי את הקמפינג שלפני עשרים שנה, כאשר למהרתו נמלטו אל העיר והיזרו כאובדי־מדבר אחרי מלון, שיאות להכנים תחת כנפי צינתו.

אבי הטייס אמר שמילא קמפינג, אבל בהום כזה הוא לא מתכוון לטעום מן האוכל המתנאי, שמא יאלץ שוב לבלות שעות רבות בסיתרת מלע, כשמכנסיו מופש־לים, מעיו נקרעים לגזרים ובישרו הירורין־חידהיין. רק פומי לא איבד משלוות בטחונו והצהיר כי עוד ימנים רבות נעלה זכרונות מלהיבים ונדבר בשבחו של הקמ־פינג שתיכנן למעננו.

אחר כך היפנה את הלבנה אל החוף הצפוני, עקף את הלאגונה, ובעוד יושבי הרכב מנסים לנחש באיזה אתר בחוף החליט פומי להקים את מחננו וכבר אנו בפתחו של מלון תפנוקים. וכבר אנחנו בתוך הלובי הצונן, המשכית בחצי שנייה את התנורים הבוערים בחוץ. ועד שאנחנו מחליפים מבטים תמהים איש עם רעהו הוא כבר דוחק אותנו לתוך המעלית, הממריאה לקומה האחת־עשרה וכבר אנחנו בתוך שתי סוויטות, שלכל אחת מהן מרפסת ענקית ובכל מרפסת בריכת־ג'קוזי ודרגשי שיזוף, וכורמאות־גן.

כמרד, אנחנו אומרים לפומי, למה לא אמרת תיכף, למה כל הכידבורים על קמפינג וקירבה לטבע ולאלו־הים? היינו באים אתך בעינים עצומות גם אילו היית מבטיח לנו קירבה כלשהי למלון כזה.

דיברתי על קמפינג בחיק הטבע ואני אקיים את הבטחתי, הצהיר פומי ואנחנו התחלנו לחשוש שמא המוויסות המקסימות האלה, בקומה האחת־עשרה, עם הג'קוזי ובר המשקאות וערימת המגבות, והנוף הנשקף על מני הרי אדום מכאן והרי אילת מכאן, והמבט מל־מעלה לתוך הבריכה – כל אלה ועוד הן רק תחנה זמנית, עד שיתארגן הקמפינג בחיק הטבע, הבוער כמו עשרה תנורי גיהנום. אבל פומי מיהר לפזר את חששו־תינו והודיע כי הקמפינג הוא כאן.

מי אמר – כך פומי תוך כדי משאיומתן עם שרות החדרים על תיקרובת קלה שיעלו אל המרפסת – מי אמר שקמפינג הוא פרימיטיביות ומפארטניות ומבל של עשרים שעות ביממה. קמפינג הוא צוותא בחיק הטבע, חברים, משפחה. וזה בדיוק מה שאנחנו עומדים לעשות כאן. מיפגש חברים בחיק הטבע. סופשבוע בכנ־רי ים ותתעונים מול המראות המקסימים של המפרץ, קמוויץ על המרפסת, בתוך הג'קוזי, מתחת לשמים הנ־הדרים והכוכבים המקסימים. מירדתי גם ירח מלא. בעוד איזה שעתיים־שלוש הוא יתרומם לנו מעבר להרים.

נשתה בירה קרה, נלגום וויסקי און־דה־רוקס, נשיר שירי נפש ושירי מולדת, מאוחר יותר יביא לנו שי־רות־החדרים אומצות חמות ותפוחי־אדמה אפויים ובת־צות נרד לבריכה, לרחצה לילית מרעננת. מי שמת על תיק הטבע יוכל לישון על הדרגשים במרפסת, מתחת לחופת הכוכבים, לנשום את רוח המדבר הלילית ולהר־גיש את מעימות הטבע ברמו ובעורקיו. מי שירצה את־רת יוכל לישון בפנים, עם מיזוג אויר ומנגינות רקע עריבות באוזן, ובא לציון גואל.

והוא בא. ועוד איך הוא בא. סופשבוע שלם היה אתנו. ולאחר מכן, בדרך חזרה צפונה, מיכם את החוויה אריק הקרח באומרו: סה שלימד אותנו חברנו המשכיל פומי הוא, שאין כמו מיקניק מתחת לכוכבי הרקיע, בתנאי, כמובן, שיהיו ביניהם ארבעה־חמישה כוכבים של מלון ראוי לשמו... ■

טינה טרנר. רעמת שיער זהובה, שפתון כתום, רגליים מפה עד אחרכך, קול מגרה – והיסטוריה של מכות. בשבוע הבא היא תשגע את כולנו בפארק הירקון.

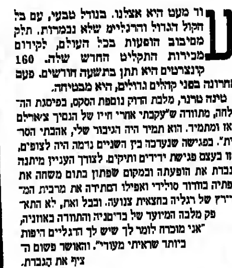
עוד מעט היא אצלנו. בגודל טבעי, עם כל הקול הגדול והרגליים שלא נגמרות. חלק מסיבוב הופעות בכל העולם, לקידום מכירות התקליט החדש שלה. 160 קונצרטים היא תתן בתשעה חודשים. פעם אחרונה בפני קהלים גדולים, היא מבטיחה.

טינה טרנר, מלכת הרוק נוספת הסקס, בפיסגת ההצלחה, מתוודה ש"עקבתי אחרי חייו של הנסיך צ'ארלס מאז ומתמיד. הוא תמיד היה הגיבור שלי, אהבתי הסרדית". בפגישה שנערכה בין השניים נדמה היה לצופים, שזו בעצם פגישת ידידים ותיקים. לצורך העניין מיתנה הנברת את הופעתה ובמקום שפתון כתום משחה את שפתיה בוורוד סולידי ואפילו הסתירה את מרבית המרחץ של רגליה בחצאית צנועה. ובכל זאת, לא התאפק מלכה המיועד של בריטניה והתוודה באוזניה, "אני מוכרח לומר לך שיש לך הרגליים היפות ביותר שראיתי מעודי". והאושר פשוט הציף את הגברת.

חיים בפלסטיק

פירות ההצלחה. עד לפני ארבע שנים בקושי יכלה להרשות לעצמה לקנות כרטיס טיסה ללונדון, שלא לדבר על פגישה עם יורש העצר. אבל מאז ה"קאמבק" שלה ב-84', עם השיר "מה הקשר לאהבה?", כל שאיפותיה התמלאו מעל ומעבר למצופה.

השיר האמור היה רק ההתחלה. מרטה "מקם הזעם" עם מל גיבסון היה להיט; תקליט הסולו השני שלה, "לשבור את כל החוקים" נמכר בארבעה מיליון עותקים, והווה במיס לסרט וידאו של מיליון דולר, שצולם בלונדון. תקליט אישי. הרבה יותר אישי מקודמו, "רקדנית פרטית", אומרת בעלת העניין. "כל שיר כאן הוא על 10 השנים האחרונות מאז ימי עם אייק, בעלי לשעבר. מתאר את תחושותי ומחשבותי. אלה חיי, טבועים בפלסטיק".

טינה טרנר: "החלק הטוב ביותר של ההצלחה הוא הכסף"

סקס

לפני שיצאה למיבוב ההופעות, נטלה מסק זמן לטרבת העיתונות, בדירת הגג המפוארת שלה, באחד הבנייינים היוקרתיים ביותר במנהטן, מדרננם הוסל, לבושה ב"קמצנות", כמיטב המתלצות של אופנאי הצמרת הצרפתי טרלצי. ברקע ריחפה כל העת ג'ני, אשה אוסטרלית קטנת־קומה, שעונה לטלפון שאינו פוסק מלצלצל, ומנהצת את חליפת הבגדים הבאה שתלבש הכוכבת.

"החלק הטוב ביותר של ההצלחה הוא הכסף שבא איתה", אומרת טינה, ומנערת את הרעמה הזהובה על ראשה, שחלקה טבעית וחלקה תוספת סינטטית. "אתה יכול לקנות לעצמך דברים יפים ולהעניק מתנות יפות לחברים".

כוכבות הולמת אותה. כבר כמעט בת 50, בקושי נראית בת 35. בלי שמץ של קמטוט במניקה, דעה מתמיד, וכל זה בלי דיאטות מיוחדות או התעמלות. הכל האנרגיה שמתפרצת ממנה בכמויות על הבמה. כשמסתכלים בה, בכוכבת אפופת הבמתון העצמי, קשה להאמין שזו אותה אשה שרק לפני שנים מועטות היתה אשה מוכה ומפוחדת.

כשהיא מדברת על בעלה ושותפה לשעבר, אייק טרנר, האיש שניצל אותה ללא בושה במשך 16 שנים, היא עושה זאת בטון נטול רגשות כמעט לחלוטין, כאילו היא מדברת על מישהו אחר. היא אפילו נוקטת גוף שלישי, "טינה ואייק", היא אומרת.

מכות עם קולב

המכות התחילו ב–1960, שנתיים לפני שבני הזוג נישאו, אחרי להיטם הראשון, "טפשון מאוהב". טינה, ששמה אז היה עדיין השם שנתנו לה הוריה, אנה־מיי בולק, פגשה באייק טרנר ארבע שנים קודם לכן בסנט לואיס. היא היתה בת 16, הוא בן 25. אייק, בנו של כומר, היה נגן גיטרה ומנהיג להקה מוסיקלית שנקראה "מלכי הריתם". טינה, ששרה עד אז במקהלת כנסיה בטנסי, הרהיבה עוז בנפשה לשיר עם הלהקה של אייק. אייק התרשם והזמין את הנערה המוכשרת להצטרף אליו למיבוב הופעות. ב–1960 החלה להתפתח ביניהם מערכת יחסים, אך תוך זמן קצר אמרה טינה לאייק שהיא אינה מעוניינת בהמשך הקשר הרומנטי ביניהם: "הריב הראשון התנהל בעזרת מכשיר למתיחת נעליים", היא זוכרת.

למרות שאמרה "לא רוצה", לא היה לה הכוח הנפשי לעזוב את אייק, והמצב הלך והידרדר. אייק, לא רק שהיכה את מי שהיתה לאשתו, הוא גם היה רודף נשים ובהמשך גם התמכר לסמים, מה שהגביר את מידת אלימותו (באחרונה בילה 28 יום במרכז גמילה מסמים, במסגרת תכנית שיקום).

אייק חבט בטינה בכל הבא ליד, מנעליים עד מכשירי מלפון ועד קולבים. הוא היכה אותה וחנק אותה, מרק עצמות באפה ובצלעותיה. הוא ירק עליה ושפך עליה קפה רותח. הוא שכב עם עשרות נשים, רבות מהן ידידות של טינה, עם חלקן במיטה המשותפת שלו ושל טינה.

רוב המריבות התחילו, כשאייק האשים את טינה שאינה שרה כהלכה את שיריו. "לפעמים הייתי שוכבת על המיטה והוא היה חובט בי בקירוב. היא גוברת, יושבת זקופה, בבעט ללא הנעה בבירצא. "אחר כך, הוא נהג לעיתים לדרוש סנקיים יחסי מין. המכות גרמו לי לשנוא יחסי מין איתו. אני מבינה את היופי שבסקס בשאתה מאוהב. ככה הרגשתי עם הבחור שהיה אהבתי הראשונה בתיכון. נאחזתי בזכרון הזה, כי לא היה לכך זכר עם אייק".

חייל פצוע בקרב

לפעמים שקלה להשיב מלחמה שערה, אך מעולם לא מצאה את הכוח הדרוש לכך. "פחדתי מפניו", היא מודה, "הייתי מלאה צלקות והבורות וכאב, ופחדתי מפני הכאב. לא נלחמתי בו, כי חשבתי שאם אבליג הכל ייגמר מהר יותר".

שוב ושוב היתה מסתירה את החבורות במשקפיים כהים, טורבני־ראש ואיפור, הרימה ראש, ועלתה לבמה. "היה קשה מאוד לנסות לשיר חלק ניכר מהזמן עם פציעות – אף שבור, שפה שסועה או פנס בעין", היא זוכרת, "אבל אני פשוט שרתי. אינני מסוגלת להסביר זאת. אתה תוהה איך חיילים ממשיכים להילחם כשהם פצועים – זה אותו הדבר. אין לך מושג למה, אתה פשוט מקווה שהכל יסתדר איכשהו, ובכה אתה ממשיך".

למרבית המזל, היא אומרת, הלהקה היתה רוב הזמן בדרכים, כך שרוב סצינות המכות התרחשו בבתי מלון ולא לעיני שני בניה (אחד שילדה לאייק ואחד מיחסיה קודם לכן, עם נגן הסקסופון בלהקתו של אייק, ריימונד היל).

בנקודת השפל בחייה, ב–1968, ניסתה לשים קץ לחייה בבליעת 50 כדורי ואליום. היא הוחשה לבית חולים ועברה שטיפת קיבה, ואחר כך שבה לאייק, והמכות התחילו מחדש. "למרות שהחיים היו גיהינום עבורי המשכתי, בכוח השירה, כי רציתי לשיר. כך הגשמתי לפחות חלק מחלומותי – להיות זמרת. הקריירה שלי היתה בעליה, וכשעזבתי – לקחתי אותה איתי".

36 סנט בלימוזינה

בסופו של דבר אזרה עוז, ובסוף־השבוע של יום העצמאות 1976, אחרי שהיכה אותה בלימוזינה בדרך לבית מלון בדאלאס, עזבה. בכיסה היו 36 סנט וכרטיס אשראי של חברת הדלק מוביל. זו היתה תקופה מפחידה, שחישלה אותה, וממנה יצאה חזקה מתמיד.

טינה מאמינה שהאמונה בבודהיזם סייעה לה ברגעים הקשים בחייה. אייק היה האיש שגילה לה את הסוואמי כשהיו עדיין נשואים, והיא נשארה באמונה זו עד עצם היום הזה. מאז שנות השישים היא גם נוהגת להתייעץ במגידי עתידות, באסטרולוגים, בקוראי כף היד, התה והקלפים. מלכתחילה, היא טוענת, הם כולם ניבאו לה שהפרמנר שלה ינשור ממנה והיא תהיה כוכבת כוכות עצמה.

החישענות על קוראי נסתרות מילאה אצלה חלל, שכוכבים רבים מילאו בסמים. "מעולם לא נטלתי סמים", היא אומרת בגאווה. "אני שמחה שלא נשענתי על זה. מעולם לא יכולתי להבין במניו של אדם מסומם או לחוש משיכה לחומר, שגורם לאדם להיראות כך. הייתי בעולמם של האנשים האלה, ראיתי אותם, וידעתי שזה לא מה שאני רוצה. במקום זה, אפשר לומר, פיתחתי תלות באסטרולוגים וקוראי נסתרות".

רוב אלה שעימם התייעצה אמרו לה, שהרע ביותר כבר מאחוריה, ונבר חדש נראה באופק. "הוא חייב להי־

(המשך בעמוד הבא)

מחפש דתיה עם ראש טוב

הערב יתארח באולפן "חבר מאותו כוכב" אבי: "בן עשרים ושמונה במעט, (יליד מזל מאזנים), דתי לאומי, כיפה סרוגה, גרוש ללא ילדים, גובהו 1.79 מ', משקלו 73 ק"ג, מבנה גוף מפורטיבי" – זוהי הנרדה חיצונית ראשונית שמסר לנו אבי על עצמו.

לא כדור אם משום תחושת מחויבות להנרדתו כאיש דתי או מסיבות שבאופי חשוב לאבי מאד, שמה שמו־פיע כאן היום יהיה מנוסח באופן מסוים ומדויק, כדי להסיר מליבו כל תשש קל שבקלים לסילוף או לאי־ב־הידות. לפיכך, ברשותכם, קוראי "סגנון", מובאים היום הדברים במדור זה בדיוק כפי שביקש אורח המדור להביאם:

"עברתי אותו מסלול שעברו רוב בני דורו – ישיבה תיכונית, חברות בבני עקיבא, גרעין נח"ל, צבא, לימו־דים אקדמיים (חסרים רק כמה "זנבות" להשלמה) ככ־לכלה ובמרעי־המדינה. מבחינה דתית אני דתי רציני עם כל המשמעויות המתלוות לכך, על אף שמבחינה חיצונית, בגלל הופעה מסורטיבית, אינני נראה כזה. לדעתי, האמונה הדתית אינה חלון ראוה, אלא משהו הרבה יותר עסוק ורציני בתוך אישיותו של האדם". בגלל החשיבות הרבה שהוא מיחס לנושא הדת ומקומה בחייו של האדם הדתי, סביר להניח שבעת השידור הערב ישמח אבי להרחיב את הדיבור על מושגים כמו: דתי ציוני, דתי לאומי וכו'.

אבי רואה את עצמו כמיזוג של מנטליות ישראלית טיפוסית עם עדינות אירופית בשילוב של פפריקה הו־נגרית. הוא טפוס חברותי מאד, בעל הגיון בריא, ראש פתוח, גישה ליברלית, עם הרבה הרבה סקרנות איבמ־לקטואלית ותוש הומור בריא. מהזוית המקצועית הוא רואה את עצמו עם הרבה מרץ ואמביציה ושואף להמ־שיך ולהתפתח בתחום המקצועי. יחד עם זאת הוא בטוח שזה לא יהיה, בשום אופן, על חשבון חיי המשפ־חה.

"בעניין הגירושים", אומר אבי, "אין לדעתי הרבה טעם להרחיב את הדיבור, מכיוון שזה צד סאר אינטימי בחיי. מובן מאליו, שהאחת אשר תצטרך לדעת, תדע את הכל. הפרדה מאשתי לשעבר היתה יפה וחבריה ולדעתי יצאתי מכך הרבה יותר מחושל ומחוזק וללא כל משקעים רגשיים". את התרומה העיקרית של גרו־שיו הוא רואה בכך שהיום קל לו להבדיל בין עיקר לטפל. בכלל, את חיי הנישואים הוא לא רואה אך ורק במסגרת לחיי אישות ולגידול ילדים – שזה כשלעצמו מרכיב חשוב בהחלט – אלא גם כקשר חברות עמוק ביותר בין בני הזוג שהם בעצם הבסיס ליציבות.

ותחביביו: קריאת ספרים מכל הסוגים, טיולים בחיק הטבע עם קצת הרפתקנות, פעילות ספורטיבית, צפיה בסרטים ובהצגות תיאטרון טובות, וישנה גם התעניי־נות מיוחדת בפסיכולוגיה ובפילוסופיה – התעניינות שגם עליה ישמח להרחיב את הדיבור בזמן השידור.

כאשר לבת־הזוג המבוקשת: "הדבר החשוב ביותר שתהיה דתית רצינית. זה אומר בחורה שיודעת מדוע היא דתית. היא צריכה להיות כנה וישרה, פתוחה מב־חינה אישית, עדינה, אקדמאית או בעלת השכלה גבו־הה אחרת, בחורה עם הגיון בריא וחכמת חיים אשר יודעת להעריך את החיים כיחד ואת המחיר שיש לשלם בעבור זאת. עליה להיות מוכת־מראה ובעלת הופעה אלגנטית, עד גיל עשרים ושמונה, רווקה או גרושה ללא ילדים".

עד כאן דבריו של אבי, אורח מדורנו היום ואורח תכנית ההכרויות הרדיופונית הערב, כפי שהוא עצמו ניסח אותם לצורך הסרסוס ב"סגנון". אם הדברים מעוררים אצלכן, קוראות "סגנון", עניין – אתן מוזמנות להתקשר הערב מלפונית ל"חבר מאותו כוכב" (טל. 10111־03) מיד אחרי חדשות השעה 12.00 ברשת א' של קול ישראל ולנסות לספק את סקרנותכן בשיחה ישירה. ■

אבי. מן הגירושין הוא יצא מחושל.

(המשך מן העמוד הקודם)

ות מושלם הפעם", היא צוחקת. באחרונה החלה לצאת עם מפיק תקלימים מערב־גרמני, בן 30, ארוין באך. אבל היא אינה ממהרת להינשא. "כרגע חיי מאוד מעו־יינים ומהנים".

אם יש משהו שהיא מצטערת עליו, זה שמעולם לא ילדה בת. היא מודה שעשתה כמה הפלות במשך כנות נישואיה לאייק, כיוון שלא רצתה להביא עוד ילד לתוך מערכת היחסים הגועשת הזו. "כבל פעם תהיתי, האם זו הבת?", היא נזכרת בלחש. "אבל – אני עדיין לא הגעתי לגיל הבלות, כך שאם אני רוצה, אני עדיין יכולה ללדת בת".

בינתיים היא גרה בנפה באזור שרמן־אוקס בקליפור־ניה, מתארת את חייה כ"שקטים". אמה גרה בסמוך. טבית בו התגוררה טינה בשהיתה בהליכי גירושים. היא ביחסים הדוקים עם בנה קרייג, בן 38, שגר ועובד בקירבת מקום, בסוכנות לגילוי כשרונות. והיא גם מק־רבת, לאט־לאט, לבנה המשותף עם אייק, רוני, בן 36, מוסיקאי מתחיל החי בטקסס. "רוני היה חמיר חמוב מאוד לאביו, דבר שמנע מאיתנו להתקרב זה לזה, אבל באחרונה אמר לי, 'עשיתי הרבה טעויות בחיי, והדבר היחיד שאני רוצה בעת הוא להחזיר לעצמי את אמי'".

באחרונה היא מבלה זמן רב בלונדון, העיר בה הת־אהבה שנית בעת המרסת תכנית מלוויזיה מיוחדת (בלונדון תמיד שמר לה הקהל אמונים). היא אפילו כבר מחפשת בית לרכישה שם.

שלושה חברים

בבית, טינה האדם הפרסי מתעקשת שהוא אדם מאור רגיל. למרות שבחוג ידידה נמנים דיוויד בואי ומיק ג'אגר, בעצם, היא טוענת, שיש לה רק שלושה חברים טובים באמת, איתם היא יכולה לקשקש שעות במלפון: חברה כביו יורק, זמר מתחיל בן 36 בלונדון ואחד הבנגים שלה. היא מרבה להיות בבית בין איר־עים. "אינני מתאסרת הרבה; אני נותנת לפני לנוח. הלקה מוסרת מהציפורניים. לפעמים אני עושה תלבו־שת גנן ויוצאת לעבוד בגינה. אני אוהבת להרגיש שאני עושה משהו".

אולי החסרון היחיד בהצלחה הגדולה שלה, הוא שנשאר לה מעט מאוד פנאי לעצמה. כשהיא יוצאת לרחוב – מתנפלים עליה. "אוהד אחד יכול למשוך אח־ריו נהר שלם של מעריצים מבקשי חתימות. לפעמים אני נעתרת ומחלקת חתימות אחרות, אבל מיד אני נמלטת למכונית, מתחבאה מאחורי כובעים ומשקפיים. חלק מהעצמאות שלי איננה עוד, וחירות היא בשבילי דבר יקר בסיותר. אבל אחרי מערכת יחסי עם אייק לעולם לא אוותר לחלוטין על החופש והעצמאות".

(מאנגלית: אורית הראל,
עפ"י ליידים הום ז'ורנל, שרות בלעדי ל"מעריב")

מאת: אורי גולד

היום – לאחר שש שנות פעילות, המועצה האיזורית עמק יזרעאל היא גוף בעל "שיניים" ומוח רציני. רמת השירותים בישובי העמק עלתה ללא הכר. וזו רק אחת מנקודות הזכות לאיחוד שתי המועצות – קישון ויזרעאל.

המועצה האיזורית עמק יזרעאל הוקמה לפני 6 שנים, כאיחוד של שתי מועצות קטנות – יזרעאל וקישון. המועצה הציבה לעצמה מטרה להתגבר על הפיגור הרב באספקת שירותים ומתקנים, ולקחה על עצמה ייזום פרוייקטים בתחומים רבים וחיוניים. "אנו חייבים תודה לשני ראשי המועצות הקודמים שאת דרכם ופעילותם אנו ממשיכים", אומר מולה כהן, ראש המועצה האיזורית עמק יזרעאל. "חיים ראם, ראש מועצת קישון, שריכז את הבדווים לישובי קבע, וישראל פרדקין, ראש מועצת יזרעאל, שתרם רבות לפיתוח האיזור, וכל קודמיהם, שחיתוו ב־60 שנות הישוב בעמק את הדרך בה אנו צועדים עכשיו".

התפיסה החברתית המאפיינת את המועצה, היא שהביאה לכך שחלק ניכר מפעילותה נגע לשאלות חינוך, רווחה ותרבות.

"בתחומי תרבות רבים מזרימה המועצה דם חדש"

אומר אלי אנגלנדר, סגן ראש המועצה: "אנו נמצאים בעיצומת של הקמת מבנה גדול לאולפנה למוסיקה, הממוקמת כיום בצריפים ישנים בקיבוץ שריד. המבנה החדש יסבון בקמפוס של המועצה האיזורית, וישמש כמשכנם המודרני והמשוכלל של 700 תלמידי האולפנה. כמו כן אנו משלימים השנה את בניית האולפנה למחול".

"המועצה מארגנת פעילות תרבותית מגוונת", אומר סגן ראש המועצה וממלא מקומו יאיר ארז, "חוגים לספרות ולידיעת הארץ, הפעלת להקה ייצוגית 'פינה בעמק', עצרות חגיגיות במועדי ישראל ופעילויות נוער המאורגנות בשיתוף עם ועדת הנוער של תנועת המושבים".

תשומת לב מיוחדת מקדישה המועצה האיזורית לתחום הספורט. פרט לפעולות הנעשות במסגרת הישובים, מתקיימת פעילות ענפה במסגרת איזורית: במועצה פועלות 47 קבוצות כדורסל לגילאים שונים: 9 קבוצות כדורעף; ליגה איזורית לטניס שולחן – 18 קבוצות; קט רגל – ליגה איזורית בהשתתפות 18 קבוצות; 2 קבוצות כדורגל בשותפות עם מועצות איזוריות גלבוע ומגידו; בית ספר מוכר להתעמלות, שבמסגרתו כ־90 מתעמלים, בהם 4 בסגל העתודה של נבחרת ישראל; חוגי שחיה כל השנה, בהם 150 משתתפים המתאמנים בחורף בבריכה המחוממת בעפולה; ריצות למרחקים ארוכים – 30 רצים.

אחד מענפי הספורט הייחודיים לאיזור הוא ה"טריאתלון" – ענף ספורט קשה, המשלב שחיה ארוכה, רכיבה על אופניים וריצה, ומאורגן זו השנה השניה על ידי המועצה האיזורית עמק יזרעאל. ענף ייחודי אחר הוא הסקי: מרכז הסקי מתפתח, וכבר עתה מתאמנים בו 150 איש. המרכז קיבל הכרה כבית ספר לסקי. בנוסף מתקיימים באיזור חוג לרכיבה אמנותית.

מועצה אזורית עמק־יזרעאל

נוף העמק מבט מהרי נצרת

צילום: אלי יוסף

"סבי־יום" – מרכז יום לזקן

צילום: אלי יוסף

מוזיאון ראשית ההתישבות ביפעת מורנים מאוסף המוזיאון

צילום: אלי יוסף

אולם ספורט בקיבוץ גבת "ביתם" של מאות ספורטאים.

צילום: אמנות הצילום

בתחום שיפוטה של המועצה האיזורית, בקיבוץ יפעת, שוכן המוזיאון לתולדות ההתיישבות – מוסד עשיר במוצגים נדירים והמספרים את תולדות ההתיישבות בארץ־ישראל. הממצאים, אותם ליקט בשקדנות שנים רבות עודד ארצי ז"ל, מוצגים במבנים גדולים שהקימה המועצה. ניתן לראות ביום במוזיאון כלים חקלאיים ששימשו את איכרי ארץ־ישראל במאה שנות ההתיישבות. לעתיד מתוכנן חיזיון אורקולי שיוסיף ממד חדשני להנאת המבקרים הרבים במוזיאון.

מחשבה ותכנון מנותבים לטיפוח פינות החמד שבתחומי המועצה להנאת המטיילים והמבקרים באיזור. בעמק אתרי נוף ואתרי עתיקות העשויים להיות מוקד משיכה לרבבות תיירי פנים וחוץ, ועל כן מקדישה המועצה מאמצים לפיתוח מואץ של תחום זה. איזור ציפורי על הנחל שבו, היערות והעיר העתיקה, איזור כפר החורש, אגם כפר ברוך – כל אלה יזכו לידם המכוונת והמטפחת של אנשי המועצה האיזורית, שידאגו לרווחת המטיילים ולהגדלת אפשרויות הסיורים והבילויים באיזור.

זיקנה יפה בסב־יום

מאמץ רב משקיעה המועצה ברווחת הותיקים, קשישי העמק. ביוזמתו של חיים ראם הוקם בעפולה מרכז שירותים לקשיש ("משלב"), המשמש את המועצות האיזוריות וערי הסביבה, ופותר לא מעט מהבעיות של האוכלוסיה הותיקה באיזור. השנה הורחב המוסד בכ־60 מיטות.

בשנה האחרונה פתחה המועצה מרכז יום לפעילויות לותיקים – "סבי־יום", המשלב פעילות חברתית והשגחה רפואית תחת קורת גג אחת. חלק ניכר מהצלחתו של ה"סבי־יום", ניתן לזקוף לזכות עבודת הצוות המסור והמקצועי.

★"ה'סבי־יום'", אומר אלי אנגלנדר, "הוקם כתשובה לצרכים הרבים של האוכלוסיה הותיקה בעמק, ותכנונו נעשה על פי דגם שהוצע על־ידי גברוש נחושתן. אל ה"סבי־יום" מגיעים מדי יום 100 ותיקים, העוסקים בפעילות חוגית, שומעים הרצאות, וזוכים לארוחת צהריים חמה, טיפולים שיקומיים, שירותי מספרה, טיפול שיניים, טיפול רפואי וכדומה. אופיו המיוחד של ה'סבי־יום' וצורת הפעלתו מושכים אליו מבקרים רבים הבאים ללמוד ולהתרשם".

דואר נע יזרעאל 19315,
טל. 065/93016-7-8

ישובי האיזור: אלונים, אלוני אבא, אלון הגליל, בית זייד, בית לחם הגלילית, בית שערים, בלפוריה, גבת, גזית, גניגר, דברת, הושעיה, היוגב, הרדוף, הסוללים, חנתון, יפעת, כפר ברוך, כפר החורש, כפר גדעון, כפר יהושע, מזרע, מרחביה קיבוץ, מרחביה מושב, נהלל, עין דור, עדי, צפורי, רמת דוד, שריד, שדה יעקב, תל עדשים, תמרת.

ישובי מיעוטים: כעביה, חילף טבאש, הג'אנירה, זרזיר, מנשית זבדה, רומת אל היב.

מוסדות: תקות יעקב – ישיבה, נוה עמיאל, כפר התקוה, בי"ס חקלאי ע"ש חנה מיזל, תחנת נסיונות נוה־יער.

בתי קיבוץ שריד על רקע שדות העמק

60 שנות עמל יצירה והגשמה

מאת: אורי גולד

כבר בתחילת סיורנו, ניתן היה להתרשם מהנוף היפה שבקיבוץ, גינות נוי וחצרות יפים ומטופחים, מבנים ציבוריים מסודרים כשבית המועדון בראשם. רמת החיים הגבוהה השתקפה מכל אשר סביב. את שראו עינינו אישרו לנו החברים. אכן מצבו הכלכלי של הקיבוץ טוב יחסית לתנועה הקיבוצית. חשוב לציין זאת דווקא בימים אלה, כשרוב התנועה נתונה במשבר כלכלי. התרשמותנו העמיקה כשהתברר שנוסף ליתרונות אלה שריד אינו קיבוץ בדלני. חיי הקיבוץ מעורים בהוויית החברה הישראלית, דבר המתבטא בספרם הלא מבוטל של אנשי ציבור החיים במקום: שני שרים לשעבר, שלמה רוזן ז"ל ונתן פלד יבל"א, ושלושה חברים שכיהנו כמזכירי הקיבוץ הארצי, כולל המזכיר הנוכחי אברהם רוזן. תרומתם של אנשי הרוח, ביניהם המשורר נתן יונתן, מעניקה אף היא נופך מיוחד לחיי המקום.

סוד ההצלחה – היחס לפרט

לשריד מפעל מצליח מאד. וענפי המשק בעלי הישגים, בחלקם מהראשונים בארץ. שרותי בריאות מגוונים וברמה גבוהה, אך ההתייחסות המיוחדת לשכבה הוותיקה ולחבר כעת מחלה הם המאפיינים האמיתיים. כאשר חבר נמצא במצוקה יש התגייסות רחבה ככוחות אנוש.
לחברים הצעירים פתוחים מסלולי לימוד ונסיעות לחו"ל, תוך שמירת קשר הדוק עם הבית. העיקרון "הפרט למען הכלל, והכלל למען הפרט", מתממש בשריד הלכה למעשה.

חינוך טיפוח וייחודיות

על אף כל הקשיים, קיימת בשריד מערכת חינוך מסודרת ומקיפה. התחום מטופח מאד, הנסיון להתמודד עם בעיות כוח־אדם, תוך שימוש מועט ביותר בכוחות זמניים, עלה יפה. לפני הצעירים פתוחים מסלולי לימוד שונים ומגוונים, במקום פועל בית־ספר יסודי המיישם שיטות לימוד פרטניות, תוך שימת דגש על מקצועות האמנות והיצירה השונים. יש כאן כר ביטוי פורה לכל ילד.

איכות חיים ורווחה

תנאי המגורים בשריד טובים ביותר. יחידות הדיור חדישות ומתוכננות היטב, דבר נדיר בימים אלה. אכן, רווחה אמיתית. לגור בבית נחמד עם גינה דשא פרטי, כשלנגד עיניך משתרע נוף העמק הנהדר, יש בכך כדי להרחיב דעתו של אדם.
אם לא די באלה, הרי התכנים בהם יוכל החבר למלא את שעות הפנאי לאחר העבודה ימצאו לו בשפע. המסלולים רבים ומגוונים ונמנה מקצתם בלבד: פעילות ספורט ענפה, הכוללת שחיה בבריכה לכל המשפחה, חוגי יצירה שונים וכדומה. צריך רק לבחור.
גאוות הקיבוץ היא על קבוצת הכדור־עף שלה הנמצאת בצמרת הליגה הלאומית.

מפעל "גמל" לאבני השחזה וטורטי ליטוש

אחד הענפים המרכזיים בשריד הוא מפעל "גמל", שהוקם לפני 30 שנה, ומוביל בתחומו בארץ ובחו"ל. המפעל מייצא תוצרת בהיקף של שני מיליון דולר, כאשר יעד הייצוא העיקרי הוא ארה"ב. בשנים האחרונות השקיע המפעל כספים רבים בפיתוח. הוגדל הייצוא, ובמקביל שופרו תנאי העבודה. 70 החברים העובדים במפעל מייצגים את כל חתך הגילים, החל בחוזרי צבא וכלה בוותיקים, המוצאים סיפוק בעבודה ורואים בהצלחת המפעל מקור לגאווה.
המפעל עדיין לא אמר את מילתו האחרונה. יש בו מקום להתרחבות פיתוח וקליטת כוחות נוספים גם בתחומי ההנדסה והמינהל.

ברוך הבא חבר חדש

שנות העמל הרבות נתנו פרי. התשתית הקיימת שואפת להתרחב, להתרענן ולחדש שורותיה. כשריד ישמחו לקלוט כוחות חדשים, השואפים ומסוגלים להתאים צעדיהם לאורחות החיים במשק, ולהצטרף לחיי עמל ויצירה, שבציזם איכות חיים ורווחה.
בעלי מקצועות חופשיים עד גיל 40, מורים, אחיות, משפחות, בודדים וצעירים משוחררי צה"ל יתקבלו בסבר פנים יפות.
המעוניינים להתנסות בחיי קיבוץ מוזמנים ליצור קשר עם ועדת הקליטה – רעיה תנוח (המזכירים), מס' טלפון 06-548111, או לכתוב לוועדת קליטה, קיבוץ שריד. 30099

מכללת עמק יזרעאל ע"ש מקס שטרן
עשור שלישי לקתדרה בעמק

על כביש עפולה־נצרת, שוכנת מיכללת עמק יזרעאל, מול קיבוץ מזרע ובסמוך למושב תל־עדשים. צבעי הירוק־חום השולטים בדרך, בשדות העמק, מימינך ומשמאלך, וריחות המטעים המתערבבים בריחות הרפת מובילים אותך למישכן תורה ודעת של אנשי האדמה.

מאת: חנה אקרמן

המוסד, שהחל דרכו כבית־הספר להשכלת מבוגרים "אוהל שרה" (ע"ש שרה לישנסקי, שהיתה האחות הרחמניה הראשונה בעמק), ל־80 סטודנטים מ־10 ישובים, התפתח למכללה איזורית גדולה המקיפה תחומי לימודים רבים ומגוונים. כיתות הלימוד אשר שכנו, כעבר, במוזיאון "אוהל שרה" ובחדרי המועצה האיזורית יזרעאל, החליפו את מישכנן בכיתות מרווחות, בבניינים נאים הסוקפים מידשאות וצמחיה צבעונית מטופחת להפליא, המשרה על המקום אווירה שלווה, אידיאלית ללימודים.
3,500 הסטודנטים הלומדים במיכללת עמק יזרעאל הם שילוב של אוכלוסיה מעורבת, מכל צורות ההתיישבות המקובלות בישראל: בני מושבים ותיקים הקיימים כבר 70 שנה לומדים בקורס ללימודי חברה וקהילה במסלולי ההעשרה, לצידם של בני ישובים חדשים, כמו הרדוף ועדי, הרוכשים השכלה גבוהה במקום, ללא צורך להינתק מעבודתם כהקמת ופיתוח מקום מגוריהם.
42 אחוזים קיבוצניקים, 24 אחוזים בני מושבים, 22 אחוזים עירונים ו־12 אחוזים בני־מיעוטים, בעיקר מנצרת ומכפרי הסביבה לומדים במיכללה, שהינה, למעשה, עמותה משותפת לארבע רשויות מוניציפליות: המועצות האזוריות גלבוע ועמק יזרעאל והערים עפולה ונצרת עלית.
הגיל הממוצע של הסטודנטים הוא 45 – גבוה מאוד, יחסית, וכהשוואה למוסדות אחרים להשכלה גבוהה, ונובע, ללא ספק, מאופי האוכלוסיה. תמצא כאן אמהות שגידלו משפחה לתפארת, והיום הן שבות לספסל הלימודים ומגשימות חלום ישן, וגם כאלה שבניית המושב והקיבוץ רב־ההישגים בו הם מתגוררים כיום, עיכבה בשנה ועוד שנה את התכניות ללימודים, והיום בגיל מבוגר, יחסית, התפנה "חלון" של זמן למטרה זו. "כולם אנשים עסוקים שהמיכללה עבורם היא מקום לימודים לשמו", אומר יורם רז, מנהל המיכללה, המציין לחיוב עובדה זו. "רובם הגדול אינו מחפש במיכללה פונקציות נוספות, אלא מקום לרכישת השכלה".

מסלולי לימוד תחת קורת גג אחת

המסלול האקדמי של המיכללה מתקיים בחסות אוניברסיטת חיפה וכולל את השנתיים הראשונות ללימודים בשנה ג' משלימים הסטודנטים את לימודיהם בקמפוס החיפני. הלימודים מתנהלים בתחומי מדעי הרוח והחברה, חינוך ומכינה קדם־אקדמית. כמו כן מתקיים במיכללה מרכז לימודים של האוניברסיטה הפתוחה לאיזור העמק.
ביה"ס להשכלת מבוגרים הפועל במקום מקיים מסלולים אחדים: השלמת לימודים לבגרות אקסטרנית, תכניות העשרה בתחומי יהדות, לימודי א"י, שפות וחינוך. בנושא חברה וקהילה נלמדים, בין השאר, קורסים ייחודים בנושאים כמו: גרונטולוגיה, טיפול בקשישים והדרכת מועדוני קשישים. המועצה האיזורית יזרעאל מפעילה את "סבי־יום", מרכז יום לקשיש, בהדרכת אנשי המיכללה.
המסלול התלת־שנתי ללימודי מינהל עסקים של היחידה ללימודי חוץ באוניברסיטת חיפה, מתקיים גם במיכללה לנוחיותם של עובדים ומנהלים במיגזר הציבורי והעיסקי. קורסים נוספים של היחידה: עיתונאות ותקשורת וייעוץ מס. בתיאום עם הצרכים של תושבי האיזור משתתפים כ־300 סטודנטים בקורסים הנערכים בעונת החורף, בשיתוף עם לישכת ההדרכה של משרד החקלאות, בנושאים: גידולי שדה, מטעים ובעלי־חיים.
איזור העמק התברך באמנים רבים, ברמות שונות, החל בחובבים ועד למקצוענים ידועי־שם ועתירי נסיון. יחד חברו מי כתלמידים ומי כמורים, והתוצאה "גורן" – מרכז לאמנויות, המקיים 30 קורסים, סדנאות ומעבדות. אולמות העבודה עומדים לרשות אמני האיזור לעבודה בסדנה חופשית. הקורסים הנלמדים מקיפים את כל תחומי האמנות: ציור, הדפס משי, הדפסת טכסטיל, תחריט, צילום, צילום טכני, גרפיקה, פיסול, קרמיקה פיסולית, קדרות אובניים, מלאכת מחשבת, תכשיטנות, אריגה, עבודה בעור רך וקשה, קולנוע, תולדות והיסטוריה של האמנות.
באולמות העבודה ניתן לפגוש בסטודנטים השקועים במלאכת היצירה. מי על כן הציור ומולו דוגמניות ומי באולם האריגה מול גול היוצר מבלן, מלאכת מחשבת. ביה"ס לגרפיקה ועיצוב, הינו מסלול נפרד, בשיתוף משרד החינוך והתרבות, המקנה, בתום שלוש שנים, תעודת גרפיקאי ומעצב.

השנה ימלאו למיכללה 22 שנה

המסלול הטכנולוגי במרכז הטכנולוגי יזרעאל ע"ש פירסט נוסד ב־1970 כביה"ס מקצועי־תיכוני, וכמחכונת זו התקיים עד 1984. בשלוש השנים האחרונות נפתחו בו מגמות ומסלולים חדשים המקנים כיום מקצוע ל־700 תלמידים במסלול התיכוני, במקצועות החל במזכירות וכלכלת בית ועד לעיבוד שבבי, מיחשוב ובקרה והשמלטרוניקה.
לפני שנתיים נפתח במיכללה מסלול להנדסאים, בתחומים: מחשבים, אלקטרוניקה, תעשיה וניהול ומכינה קדם־הנדסית, כשלוחה של ביה"ס להנדסאים שליד הטכניון בחיפה. כעבור שנה בלבד, הפך ביה"ס למוסד לימודים עצמאי ומוכר, המקנה הכשרה מקצועית גם למבוגרים, בפיקוח משרד העבודה והרווחה, והלימודים בו מותאמים לצרכי המיפעלים התעשייתיים באיזור.
עם השלמת המיכללה הטכנולוגית החדישה בנצרת עלית תתאחדנה שתי המיכללות למיכללה טכנולוגית אחת, נצרת־יזרעאל שתשרת את תושבי צפון הארץ ותסייע לדור הצעיר להשתלב במגמות הפיתוח של האיזור.
חלק ממיפעלי הסביבה, גם אלה שאינם שייכים לקיבוצים, מסתייעים במיכללה לצורך הכשרת עובדים בקורסים מקצועיים שונים, על־פי הזמנה.
מיכללת עמק יזרעאל הינה המוסד היחיד להשכלה גבוהה בארץ, המקיים מסלול לימודים בשפה הערבית. בקורס למטפלות ערביות לגיל הרך משתתפות 200 בנות מכפרי הסביבה במסלולים חד, דו ותלת־שנתי. בתכנית, בין השאר, קורסים בספרות ילדים, חגים, מינהגים ופולקלור והתפתחות הלשון, המותאמים למסורת המיגזר הערבי.
מאה סטודנטים נוספים משתתפים בקורס למכונאות רכב, אשר הלימודים והבחינות בו מתקיימים, כמו בקורס למטפלות, על טהרת השפה הערבית.
"מחובת המיכללה לספק תשובות לכל תושבי האיזור, כולל ערבים", מדגיש יורם רז, מנהל המיכללה. "אין לי ספק שסטודנטים ערבים מרגישים טוב יותר כאן, מאשר במוסדות אחרים. אופי הלימודים כאן, אינו יוצר מגעים בין הסטודנטים, מעבר לענייני לימודים. אין התארגנות בקבוצות ולכן – גם לא מתחים על רקע לאומי".

ס.ל.ע. – סטודנטים לומדים עובדים

נולת הכותרת הינה תכנית ס.ל.ע. סטודנטים לומדים ועובדים, בשיתוף עם האגודה לקידום החינוך, הלשכה להכוונת חיילים משוחררים וברית התנועה הקיבוצית. זו השנה הרביעית מתקיים מסלול ייחודי זה לכ־300 זכאי קידום לאחר שירות צבאי, החסרים תעודת בגרות והבאים מרקע סוציו־אקונומי העונה לתנאי הקבלה. במשך שנה וחצי הם מתגוררים בקיבוצי האיזור. שלושה ימים בשבוע מוקדשים ללימודים ושלושה ימים לעבודה בענפי המשק השונים. לכל סטודנט – משפחה מאמצת המסייעת בקליטתו החברתית בקיבוץ, וביצירת מסגרת תומכת ובטוחה החסרה לו בבית. מילגת קיום מוענקת לסטודנטים ע"י משרד החינוך ומשרד הביטחון.
50 סטודנטים המיועדים למסלול השלמה בן שלוש שנים, מתגוררים במעונות בגבעת המורה בעפולה. רוב משתתפי תכנית ס.ל.ע. מתקבלים, לאחר השתתפותם בפרוייקט, למסלולי לימודים על־תיכוניים, ולאחרים נפתחות דלתות למקומות עבודה, אשר קודם לכן היו חסומות בפניהם.

* * *

מיכללת עמק יזרעאל, פנינה בעמק. הנוף היפהפה והאויר הצלול עושים חשק אמיתי ללמוד שם. היחס חברי, לא תמצא שם גינונים מיותרים של פורמליות, וכי אין יכולה להיות כזו במוסד לימודים הפותח כיתת לימודים ל־15 תלמידים. אוניברסיטה, ממש כמו שיעור פרטי.

קיבוץ דברת השער פתוח רחב

ופה של דברת סתמזג בנוף סורדותיה של גבעת־המורה ושדרתיה הפוריים של בקעת בסולות, מנגד הר תבור והרי נצרת. הצצה לחצר הקיבוץ תגלה נוף אנושי חם פתוח ומגוון.
ההתחלת היתה בסתיו 1946. קומץ אנשים סבודדים, ללא קשר, מסתגלים לתנאים קשים, חיים בסבגרת סצומצמת, התחלה חדשה. בונים את ראשוני חבתים, שותלים עצים, נולדים הילדים הראשונים ומניחים היסוד למשק חקלאי ולכל אשר נמצא כאן.
כיום בדברת 210 חברים ומועמדים, 130 ילדים כ־400 נפש עם ההורים. תצר המשק חומה, הרכב האוכלוסיה מגוון וכולל את בני הדור הראשון גרעין חיקים ואוסטרים, חניכי תנועת הנוער בטרם שואה, אליהם נוספו גרעין יוצאי הולנד, כולם יחד התמזגו עם ילדי הארץ, כשנופף רענן נתנו גרעין הנקלטים התדשים, שלושה דורות שיצרו אופי תיוני ופורה למקום. לזכות חיקים הזהירים נזקף חקו שהיה נר לרגלי הקיבוץ "מתקדמים לאט אבל בטוח". דברת לא הסתבכה בתנובות ולא שקעה בבוץ הבלכלי, תילופי המשמרות בין הדורות עברו בלי זעזועים, הדור השני נושא כיום את הקיבוץ.
בני דור זה הם בעלי התפקידים ומרכזי הענפים.

את הקיבוץ מקיפים אלפי דונם : גידולי שדה, נטעי שדה ופרדס מקום הרפת וחלול לא נפקד מקומם. אלה משגשגת התעשיה, מפעל יהלומי תעשיה דברת – המייצר לחינוך והשתזה מצופים יהלום לשוק המקומי וליצוא, פונדק דברת הכולל מסעדה בת 280 מקומות מהגדולים מסונו בארץ, ולצידו חנות מזכרות, קיוסק, ותחנת דלק הפתוחה 24 שעות ביממה. ביום נמצא בהקמה מפעל משלים שיעסוק בציפוי כלי חיתוך לתעשיות האלקטרוניקה.

בדברת משתלבים בקלות

ביוון שהמשק אינו גדול, ניתן להשתלב מהר בתפקידים מרכזיים במערכת ובמקומות העבודה. דברת קלטה בשנים האחרונות אנשים המשמשים ביום בעמדות מפתח. זהו בהחלט אתגר מפתה למי שהמחנק העירוני נמאס עליו, אך חשש עד עתה מהשינוי ומקשיי ההשתלבות במקום חדש בדברת הגישה שונה, הקיבוץ שם לו למטרה לקלוט משפחות בגילים 30–40, בעלי מקצועות הנדסיים, מתכת, עיבוד שבבי ומתחום הציפויים, וכן חקלאים, אנשי חינוך ותידים בוגרי צבא עד בני 30 שיקבלו חבשרה במקום בסידת הצורך, אנשים שיתרמו למערכת מיכולתם וכישרונם. לכל אלה מחכה משק מפותח ומאיר פנים.
הלינה בדברת משפחתית, ביחידות דיור נאות, החינוך מעולה, במקום בריכת שחית, מגרש טניס, מגרשי כדורסל וכדורעף, סלפון בכל בית, מערכת וידאו במעגל סגור, מזג אוויר טוב ובעיקר אקלים חם לקליטה.

קיבוץ דברת ד.נ. יזרעאל 19325 ועדת קליטה
טל' 06-599411
06-599511
06-599534

בגינות משמרים עולם הולך ונעלם

שני מוזיאונים בקיבוץ אחד

—מוצגים במוזיאון יפעת— מזחלת להובלת חלב בבוץ סוף שנות העשרים ליד_אוהל המגורים מראשית ההתישבות

מאת: אורי גולד

על ראש הגבעת עומדת... לא פרה כי אם רפת, ולא סתם רפת אלא משופצת לתפארת, כמוזיאון חדש ומרתק סאין כמוהו, גם למי שמכיר את הנושא רק דרך גביעות תגובת והפרת שעל עטיפת השוקולד.
סיירנו במוזיאון עם מנהלו תרפתן הותיק שלמה דורי (חמישים שנה ברפת) שריתק אותנו בסיפורי ההיסטוריה של ענף הבקר בארץ. שלמה סיפר כי הרעיון נולד כאשר נתבקש לסייע לאוריאל לוי, גם הוא רפתן ותיק, בכתיבת ספר על הענף. תוך כדי מתן העזרה התברר שיש שפע חומר שצריך לתעד למען חדורות הבאים. שלמה, שהוא בוגר הפקולטה לחקלאות בצרפת ובעבר שימש כמזכיר התאחדות מגדלי הבקר וכמזריע בסשקי העמק, תשב ועשה. היום נחנים מיוזמתו הברוכה אנשי מקצוע ואחרים. בבנין נאה, תשושתזר כדגם תרפת סתקופת המנדט הבריטי בביח"ס "כדורי", נאסף חומר ארכיוני ובו כ־90 ספרים בעברית ובלועזית על גידול הבקר בישראל, וכ־50 תיקי פוליו ובהם כ־15,000 מסמכים, ביניתם אוריגינלים מראשית המאה וכ־2,500 צילומים וסרטים ישנים על גידול תבקר בארץ. בתצוגה למעלה סמאה תמונות סוגדלות מאוריגינלים. בין המוצגים קוריוזים משעשעים, כמו הספר העברי הראשון, שנכתב בידי אליעזר יפה מהוגי רעיון מושב העובדים, שכתב בעברית מקורית ובמושגים שיצר בעצמו. לספרו, למשל, קרא תורת תבהמות, "ביוץ" נקרא אצלו "חטלה פניסית" וכן תלאה, מצתיק מצתיק. הביקור במקום תווית סאלפת ומומלצת בכל פת. הכניסת ללא תשלום.

כשמסיימים את הסיור במוזיאון הרפת, מטפסים כמה מדרגות והופ. מגיעים למוזיאון יפת ומרתק לא פחות, בו ימצאו שוחרי הנוסטלגיה כר פורח לתתרפקות, מוזיאון לתולדות ההתישבות. במקום יסייר איתכם סנתל המוזיאון בנימין לוי, שיתאר בשפתו הציורית את ההווי התיים בשנים, שכדברי המשורר, "עוד היית בשביל מה לקום בבוקר".

דבר לא תסר במוזיאון, ישנה תסקלחת תשותפת, האוהל המשפחתי המשותף, כלים חקלאיים של אז, פינות חיים ועבודה, תמונות, צילומים, ומת לא, תעוד ממחיש עד כדי געגועים. אפילו המקרר עם הקרת, שמלת הסרפן והקוקו, ומכנסי תשלושת־רבעי ה"סקסיים".

מוסתשת יפה התפתחות החקלאות בארץ, מפגש החלוצים עם החקלאות הערבית המקומית, ועד למכונות התדישות ביותר. אך יותר מכל ממחיש הביקור במוזיאון את הקשיים הגדולים בהם התמודדו החלוצים בוני הארץ.

הכניסה למוזיאון ההתישבות מדי יום חול בשעות 7:00–13:00, בשבת בשעות 10:00–13:00.

ניתן לארגן ביקורים מעבר לשעות הביקור הרשמיות בתאום טלפוני: 065-48974

הכניסה למוזיאון הרפת מדי יום חול ובכל שבת אחרונה בחודש בשעות 07:30–11:30

ניתן לארגן ביקורים מעבר לשעות הביקור הרשמיות בתאום טלפוני: 065-48974

עדי בארץ הגליל.

מאת: אורי גולד

"ארץ הגליל מראה בלתי רגיל", כך שרים לנו בטלויזיה. המצלמה המשוטטת, חולפת על פני כרי הפרחים המרהיבים, על פני היערות המוריקים, טבע, מילת הקסם שבשבילה מטלטל אזרח עירוני מצוי את האשה, הילדים והציוד מרחק רב, בדי "לתפוס" שעה אחת בחיק חיופי הזה.
אחר כך חוזרים, עייפים ולא בהכרח מרוצים לבלגן העירוני הדחוס פית, רעש, צפיפות.

אחת משלוש אפשרויות מפרט : שיטת הבניה – קו האפס מאפשרת פרטיות מכסימלית לחיכוך מינימלי עם השכנים.

קומה א

אפשר גם אחרת – בעדי

מי שנמאס לו סופית מכל זה, יכול להתחיל לקוות שנמצא לו הפתרון. עדי, ישוב קהילתי, במתכונת מיוחדת מפתה, בהישג יד גם למי שאינם נחשבים לעשירי הארץ. וילה כפרית מרווחת על פני 600 מטרים רבועים, הכוללים פיתוח צמוד לבל בית, חניה, שטחים מרוצפים ואדמה גננית הכל בסטנדרט גבוה המאושר ע"י מכון התקנים. מה עוד צריך הבן אדם? אם אתם חוששים שהבית תזה יגזול מכם זמן יקר וריצות אחרי בעלי מקצוע ומה לא, שוב אתם טועים. הכל מתוכנן ונבנה במרוכז בבניה קולקטיבית. רק צריך לבחור דגם מתוך השלושה המוצעים ותאמינו – קשה לבחור, שלושתם משגעים.

חלוצי הגליל

ב־1980 החלו להגיע 15 המשפחות הראשונות, החלוצים שראו את הנולד. כיום השלימו את המכסה ל־70 משפחות גילאי 30–50. עד סוף אוגוסט יתרוצצו במקום תיפהפת הזת למעלה ממאת זאטוטים בני כל הגילים. כבר כיום כל קבוצת ילדים מונה 5 לפחות וישנם גם בני 18+. התשתית הולכת ונשלמת בקצב מואץ לקראת בואם. גילאי התיכון לומדים בקיבוץ יפעת, גילאי היסוד בנהלל, וגילאי הפעוטון והגן בישוב. ולכולם מחכה אחרי יום הלימודים "הצהרון", מועדון שבו יבלו את הזמן בנעימים, עד שוב ההורים מעבודתם. התושבים עובדים במקומות שונים, מהם אנשי בוחות הבטחון, רופא ואחות.

והכל קרוב קרוב

20 דקות מחיפה, 10 דקות מהקריות, בכביש פתוח ונוח. התושבים נבחרו ע"י ועדת קבלה המורכבת מאנשי הישוב. כל שנדרש מהמועמדים הוא, שיהיו מסוגלים להיות שכנים טובים. רוצים פה באנשים שיחיו מעורים בקהילה, שיתרמו קצת מעצמם ואם אפשר שיהיו גם נתמדים. עבור רמת החיים המובטחת כאן, זה באמת לא הרבה. הבחינות הפסיכומטריות הן רק אמצעי פורמלי, שיאשר את הרגשת הועדה. המטרת לגבש תשתית חברתית יציבה. דוגמא אישית טובה לכך, נותנים 7 חברים מהישוב, המבצעים את העבודה המאומצת, לקראת שלבי האיכלוס הקרוב והכל בהתנדבות בזמנם החופשי.

כשתאוכלסנה 400 היחידות הבאות, הכל כבר יראה אחרת. מלבד שפע הירק והנוף המרהיב, הן כבר תהננה משרותי הדואר במקום, מהמרפאה, מבית התרבות, מהמרכז המסחרי, מהקנטרי קלאב ובריכת השחיה תצוננת וכל זה קרוב קרוב בהישג ידכם.

ועדת קליטה
מצפת עדי ד.נ. נצרת עלית כביש קרית אתא–נצרת
04-51339 ענת ישראל
04-714644 ענת יורח
04-759028 אוהיון דוד

בשבת פתוחה ה־18.7.87 יענו נציגי הישוב במקום על שאלותיכם

סמינר נהלל - סמינר בשבילך

בית מדרש באוירה כפרית משפחתית

סמינר נהלל נוסד בשנות ה־50. כסמינר חד־שנתי למורי כפר והתפתח לסמינר המכשיר מורים להוראה מוסמך, בבי"ק בשלושה מסלולים עיקריים:
1. מסלול הגיל הרך
2. מסלול מורים לכיתות יסוד והתמחויות טבע והומניסטיקה
3. מסלול חינוך מיוחד
כמו כן מקיים המוסד השתלמויות לעשרות מורים מדי שנה בביוונים של הסבה מקצועית ונמול השתלמות.

מנהל בית המדרש ברוך יניב מסביר, כי הסמינר משתלב באופן טבעי בסביבה הכפרית, והאוירה המשפחתית, הצוות מקפיד על מתן יחס אישי לתלמיד. הפרט אינו עוד מספר. מדיניות הדלת הפתוחה פועלת משך רוב שעות היממה, והיקפו הצנוע של המקום תורם לכך רבות. כל קושי לימודי ואחר זוכה לטיפול ישיר בידי עובד, מנהל ומורה. לגבי התחום הכלכלי קיימת התחשבות, על־ידי קביעת שכר לימוד נמוך מאד, הענקת מילגות ואפשרות העסוקה במקום בפרוייקט פרח ובעבודות שוטפות בסמינר.

ליד בית המדרש מעונות נוחים וזולים מאד שמחירם ב־600 ש"ח לשנה. גם את שכר המגורים ניתן לממן על־ידי עבודה במקום.

בית המדרש מנתב ב־12 השנים האחרונות, בביוון של תוכניות לימוד חדשניות, באשר הדגש על למידה פעילה, והוא מוביל בתחום זה במחוז חיפה והצפון.

הדגש המרכזי בתהליך הכשרת המורה במדרשה הוא, העבודה המעשית, המקיפה כחמישים אחוז משלוש שנות הלימוד. העבודה המעשית מלווה בהדרכה צמודה ואישית, של מדריך פדגוגי לכל לומד. מיקומו ואופיו של בית המדרש, הופכים אותו למוסד מתאים להכשרת תלמידים מעיירות הפיתוח וממושבי וישובי הסביבה, החוזרים אחר סיום הלימודים לישובים מהם באו.

בדיקה קצרה שנערכה לאחרונה העלתה, כי למעלה ממחצית המורים והגננות במוסדות החינוך הם בוגרי המוסד הזה. התרומה ניכרת גם בסדנאות ובהשתלמויות המתקיימות בעיירות וכן בהבנת תוכניות מותאמות לבתי ספר במושבים. לאחרונה הופעלה תוכנית משולבת, עם צה"ל, להכשרת המורות החיילות של חילי ליב"י יחיילי רפול, בית המדרש מלווה את המורה החיילת משך שנה שרותה, בהשתלמויות שוטפות ובהדרכה צמודה המתקיימת בסמינר.

משידורי הרדיו (19.6.87) למדנו כי סמינר נהלל. מתמזג עם סמינר אורנים בשלוחה עצמאית שתמשיך לפעול בנהלל, האיחוד נעשה במגמה לחזק את המוסד ולהרחיב את אפשרויות הלימוד בו. למרות המשבר הפוקד את מערכת החינוך, המוסד ממשיך למלא תפקיד חיוני במערבת, אליבא לכל הנוגעים בדבר.

כל מי שרוחו ואופיו של מוסד זה קרובים ללבו ימצא כאן את מקומו.
בדבר פרטים נא לפנות: סמינר נהלל מושב נהלל מיקוד 10600, טל: 06־566033, 06־566003

קיבוץ עין דור

קיבוץ עין דור נוסד ב־1939 ועלה להתיישבות ב־1948. בפאתו הצפון מזרחית של עמק יזרעאל, למרגלות הר תבור ההיסטורי בנוף יפהפה, שוכן קיבוץ עין דור. המייסדים אנשי השומר הצעיר בארץ ישראל, בוגרי קיני השוה"צ בקרית חיים, ירושלים, פתח־תקוה והברות הנוער בבית זרע ונהלל, שאליהם הצטרפו במשך השנים, קשת ססגונית של גרעיני השלמה, שהתאחדו עם הקיבוץ, קיבוץ הונגרי נ', קיבוץ "עדנים", קיבוץ אמריקאי ד', וגרעין "סשמרי" מהונגריה, חברות־הנוער "תבור" ו"מצדה", חברים מקיבוץ "בארי", גרעין "ארז" מצילי ואורוגואי, בוגרי אולפנים לעברית ובמובן בנים והניכים של הקיבוץ. קיבוץ עין דור מונה היום למעלה מ־400 חברים ומועמדים ואוכלוסייתו מתקרבת ל־800 נפש.

כלכלת הקיבוץ מתבססת על חקלאות מגוונת, בוחנה, חיטה, מלונים, אבוקדו, רפת חלב, לול ועל מפעל תעשייתי לכבלי טלקומוניקציה, אלקטרוניקה והשמל, לקיבוץ בית ספר יסודי ובית ספר תיכון, משותף עם קיבוץ נזית השכן. לצד החינוך הערבי קיימים בקיבוץ חיי חברה ותרבות עשירים, פעילות מוסיקלית ענפה, פעילות ספורט מגוונת ותרבות שעות פנאי מפותחת.

קיבוץ עין דור מעוניין ביום בקליטת משפחות ויחידים בני 30־40, מתחום ההוראה, בעלי מקצועות טכניים שונים ואנשי תרבות, שיתרמו מכשרונם לחיים במקום.

פרטים: ועד קליטת קיבוץ עין דור ד.נ. יזרעאל, מיקוד 19335 טל: 06־768441

מושב שיתופי אלוני אבא־הוקם בקיץ 1948 על ידי גרעין של הנוער הציוני. המשק שוכן במורדות הגליל התחתון על גבול עמק יזרעאל סמוך לקרית טבעון, ונמצא בסביבה מיוחדת ויפה.

המאפיין את המושב הוא השיתוף ביצור ובנכסו הציבור, ובכך הוא דומה לקיבוץ. אין במושב חדר־אוכל ולא בתי־ילדים. כל משפחה מנהלת את משק ביתה באורת פרטי ועצמאי.

המשק מבוסס על חקלאות – רפת, לול, כרם, פרדס וגידולי שדה. ותעשיה – מפעל "אלרם" המייצר מגוון רחב של רהיטי מתכת לתעשיה ולמשרד. ניתן למצוא את מוצרי האיכות של "אלרם" ברשתות השיווק הגדולות בארץ ובחו"ל ובכל ענפי התעשיה, המסחר והמשק.

ניהול המשק מתבצע על ידי ועדות שונות בראש המוסד העליון הוא האסיפה הכללית.
לכל משפחה בית בודד עם מגרש של חצי דונם.
המושב מעוניין בקליטת משפחות עם ילדים לצורך הגדלת מספר החברים שיוכלו לתרום בשטח המקצועי, הניהולי והארגוני, ולהשתלב באופן פעיל בחיי החברה והתרבות.

לפרטים נא לפנות לוועדת קליטה מושב אלוני אבא
ד.נ. טבעון 36905
טלפון: 04־935061

"פזקר" מפעל בת של "פז"

מאת: אורי גולד

איכות חיים בעבודה

מפעל "פזקר" החדש, חונג שנה להקמתו באזור התעשיה אילון תבור, מיקום טופוגרפי יפהפה המשקיף אל שדות העמק. יתכן שגם יפי הנוף העניק השראה למקימיו, להקפיד על עיצוב נאה של המפעל שהכניסה אליו מדורגת וזרועה פרחים בשלל צבעים. בהחלט הזמנה מסבירת פנים ל־70 עובדי המפעל, ומכאן ועד חדר האוכל האסתטי והמזון המשובח המוגש לעובדים הדרך קצרה. המעבדות המשוכללות, המשרדים המרווחים, והנקיון והסדר השולטים בכל, הם המשך טבעי למגמה.

מתקן יריעות

המתקן הישן ב"פזקר" אשר הוקם בשנות ה־50 הוחלף במתקן חדש, בחלקו ממוחשב. מתקן זה מאפשר יצור רצוף ומדוייק הן של יריעות לבד ביטומני לכל סוגיו והן של יריעות אלסטומריות משוכללות, המבוססות על טכנולוגיה מתקדמת והמאפשרות עבודות איטום במינימום מאמץ ומקסימום יעילות. גם במתקן זה הושקע מאמץ רב בפתרון בעית אידי הביטומן הנאספים ונבלעים במתקן מיוחד ומונעים זיהום סביבתי.

היסטוריה וחלוציות

מפעל "פזקר", הוקם בשנת 1937 ע"י חברי קיבוץ משמר זבולון. קיבוץ זה היה בזמנו היחיד באזורו. בשל חוסר אפשרות לפתח חקלאות באדמותיו החוליות, הוחלט להקים תעשיה שתספק תעסוקה ומקור מחיה לחברים.

בעזרת מספר עולים מצ'כיה הוקם מפעל קטן לייצור חלבי ביטומן, "אספלט קר", ממנו נגזר השם "אסקר". בשנת 1938 יחד עם יסוד כפר מסריק, הוקם גם מפעל חלכנים "נעמן", אליו הועבר גם מתקן התחליבים "אסקר" שני המפעלים היוו את הגרעין לפיתוח התעשיה באזורם. העברת המפעל היתה: מנוף לפיתוח מוצרים חדשים, ביניהם יצינו צבעי השוואת המבוססים על תחליבים ביטומניים מהם פותח בזמנו בעזרת ד"ר חיים ויצמן, גומי סינטטי ששימש בסיס להקמת מפעל "וולקן יציקות". בראשית שנות החמישים הוקם מתקן לייצור "ביטון מופת" שעד אז יובא מחו"ל. מוצר זה שימש לביצוע מערכות צנרת מים בישובים החדשים, במקביל הוקם גם מתקן לייצור טרפנטין מינרלי, ואחריו מתקן לייצור לבדי ביטומן. צינורות המוביל הארצי ותעלותיו הפתוחות צופו במוצרים המיוחדים שתוצרת מפעל "אסקר" התארגנותו המהירה של המפעל לפרוייקט זה, זיכתה אותו בציון לשבח מועדת פרס קפלן.

הקצר היריעה מלפרט את שפע המפעלים הלאומיים שנטלו בהם אסקר חלק.

באמצע שנות ה־70 עבר המפעל לבעלות חברת "פז" ונקרא בשמו החדש "פזקר" שלא בייש את מורשתו.

נשיא המדינה וברקע המנכ"ל מר רון.

מתקן ציפויים

מתקן הציפויים הוא מתקן סגור העובד בתת־לחץ, מונע יציאת מזהמים לאויר ומאפשר ייצור מוצרים מתוחכמים ברמה בין לאומית לאיטום גגות, להגנה בפני קורוזיה בתנאים קשים, וחומרי אטימה לתפרים בכבישים ומסלולים בשדות תעופה.

"פזקר" – מפעל נקי ממזהמים

מר רון מנכ"ל המפעל, ומר לבנת הסמנכ"ל, מסבירים כי בשל הצורך בהתרחבות והגדלת כושר הייצור והשינויים בטכנולוגיה, נוצר הצורך בהקמת מתקני ייצור חדשים, תוך יישום הנסיון שהצטבר עד כה. הוכנסו שינויים: ושיטות ייצור חדשניות וטכנולוגיה מתקדמה בחלקה ממוחשבת, באשר הדגש מושם על הקמת מתקני יצור נקיים ממזהמים. לשם כך הוקם המפעל שעיקר מוצריו הם מוצרים ביטומנים ודבקים. המפעל נקי מבחינה אקולוגית, ושומר על איכות הסביבה היפה של אזור אילון תבור הנמצא ליד קיבוץ דברת.

כיום עובדים במפעל 70 איש, מהם המלווים את המפעל שנים רבות. חלק מהעובדים מוסע מאיזורים מרוחקים, בעיקר אותם אנשי מקצוע שאינם נמצא בסביבה הקרובה. כימאים ומהנדסאי כימיה מהאזור יתקבלו בברכה.

מתקן ייצור תחליבים

המודעות הרבה לאיכות הסביבה גרמה בעולם למעבר ממוצרים על בסיס מדללים המתנדפים לאויר, למוצרים על בסיס מים – תחליבים. במפעל הוקם מתקן חדשני לתחליבים ביטומניים המשמשים בעיקר לסלילה ואחזקת כבישים, והמאפשר אספקת תחליבים תקניים מכל הסוגים ולכל המטרות.

מתקן הפולימריזציה

מתקן זה הוא העיקרי במפעל. המתקן מורכב ממערכת חימום ומערכת פולימריזציה. הגזים הנפלטים מהתהליך נאספים במתקן מיוחד ונבלעים בתוך התהליך. גם מערכת המילוי מבוססת על אותו העיקרון ומאפשרת מילוי נוח ונקי.

מתקן ייצור התמיסות

במתקן מיוצרות התמיסות הביטומניות למיניהן, המשמשות הן לסלילת כבישים והן להגנה בפני קורוזיה. דגש מיוחד הושם במתקן זה על בעיות בטיחות וזיהום האויר.

מתקן דבקים

מתקן הדבקים הוקם בבנין בעל שתי קומות. התכנון המיוחד של מתקן הייצור מאפשר ייצור מהיר ומדוייק של דבקי מגע על בסיס גומי סינטטי, דבקים על בסיס גומי פוליאוריתן ודבקים על בסיס מים שהם בעלי יתרונות בולטים, הן מבחינה בריאותית והן מבחינת שמירה על איכות הסביבה. המתקן מבוסס כולו על פריטי ציוד מוגנים בפני התפוצצות, מערכות כיבוי אוטומטי ואיוורור.

במסגרת בניית המפעל הוקמה גם מעבדה חדישה עם ציוד משוכלל, שתפקידה לפקח על חומרי הגלם, לעקוב אחרי תהליכי הייצור ולשפר ולפתח תהליכים ומוצרים חדשים. יחד עם זאת שוקדת "פזקר" על שיתוף פעולה הדוק עם המוסדות בארץ, כגון: מכון התקנים הישראלי בנושא חומרי אטימה ומוסד הטכניון למחקר ופיתוח בנושא תחליבים ביטומניים.

במרוצת השנים נוספו עשרות מוצרים חדשים אשר תרמו רבות משטח הבניה והסלילה. מגוון המוצרים שחברת "פזקר" מעמידה לרשות לקוחותיה הוא רחב ומגוון והם משמשים בשטחי פעילות שונים.

פניים פניות

רפי יעקובי
פסיכולוג

אל תרדמו!

אנחנו עדיין עוסקים בבעיית ההתאמה. והפעם, לא מן הזווית של פסילת הזולת מן־הנימוק המגושם כהוא לא מתאים, אלא דווקא להיפך.

לפעמים, שני אנשים יודעים לבטח, שהם מאוד מת־אימים זה לזה. כל יום נוסף מאושש להם את ההרגשה הנפלאה הזו, עד שהם משתוקקים להקפיא מצב עניי־נים זה כיתדם לנצח. ואינני מתייחס כאן למתאהבים, העלולים להקיץ ולמצוא את חלומם מתנפץ לרגליהם.

הפעם, התחושה שיש בזה הרגע התאמה מופלאה בין השניים, יכולה להיות פרי שיקול דעת מציאותי. שי־קול דעת המבוסס על הכרות מצטברת, המאתרת את מה שמשותף לשניים ואת מה ששונה, אך איננו מפריע. התאמה מן הסוג שכולנו היינו יכולים לסמוך את ידינו על תות דיוקה ואמינותה. חולשתה של התאמה זו מצו־יה בנותה, הלא מודעת עדיין, ששניהם ישארו כך לת־מיד, ושהחיים יחלפו על פניהם ללא שינויים.

אם תבדקו, אכן תמצאו את הנטיה לצקת דפוס יח־סים בלתי משתנים. כני־זוג שהצליחו ליצור ביניהם קשר מניח את הדעת, לא סיימו בכך את מלאכתם. אם הם תציס דפוס זה, זו רק שאלה של זמן, שקשריהם ההדוקים בעבר יחלשו, עד כי כל תנודה במהלך חייהם עלולה להפיל עליהם את הגג. יכולתם לא תספיק להם להתמודדויות הצפויות.

דפוס בלתי משתנה, פירושו של דבר – יכולת דלה ונוקשה, המותאמת לנסיבות חיים מסויימות וקבועות. מוגדה בעלת מסורת קבועה לא מדובר בכלל על קשר של זוג, אלא על מילוי תפקידים מסויימים. הוא קורא בתורה, ואילו היא אשת־חיל. הוא לא אמור בכלל להי־ות מומחה לאשתו, אלא מומחה בתורה.

במערך חברתי אחר ובסביבה אחרת, מורכבת יותר, היכולת לעבור או ללמוד איננה רלוונטית כשלעצמה. מי מצליח בחיי המשפחה שלו זה שיש לו, בנוסף לחיי העבודה שלו, עוד פרק בחיי היומיום – ורפרטואר של כלים המאפשר לו את הפרק הזה. מאפשר לו לפגוש מצבים מורכבים ומשתנים.

"גיל קשה" – למי?

הבה ונבחון את העניין ביחסים שלנו עם ילדינו.

עד שאנו יודעים מה לעשות איתם, ועד שאנו לומ־דים ליהנות מחברתם, הם כבר משתנים. גדלים ללא הרף. כל אחד יכול לזהות בתוך עצמו תקופות קלות ותקופות קשות יותר. לעיתים אנו סבורים, שקשה לנו איתם, משום שגיל ילדינו הינו "גיל קשה". אך זה איננו מדוייק.

קשה לנו, כאשר אנו פוגשים מצב מסויים ללא כלים מתאימים. גיל ההתבגרות מקובל בעולם כ"גיל קשה", ובכל זאת, מומחה לגיל ההתבגרות לא חש קושי מיוחד במינו במפגש עם נערים ונערות. אדרבא, לעיתים הוא חש הרבה יותר נוח בחברתם, מאשר בחברת אחרים.

יש מי שחשה נהדר להחזיק תינוקת ריחניים בחיקה, לחבק ולנעת, וכשהם גדלים הכל נעשה לפתע קשה ובלתי נעים. ויש מי שלהיפך, מרגיש נוח למדי כאשר ילדיו גדולים יותר ואפשר לדבר איתם על דברים תשו־בים. ורק תשים תינוק בחיקו והוא, המבוגר, יהיה נתון במצוקה מלעת.

לא כל כך מסובך לעשות אסכטיה לתינוק, או לל־מוד לתתל אותו. לא כל כך קשה ללמוד ליהנות מחד נק וליטוף. מה שחשוב לענייננו הוא, שאם מישהו משום־מה לא מצוייד ביכולת זו, אזי קשה לו במפגש.

וכצורה כללית יותר: יכולתנו היא זו המאפשרת לנו לפגוש פלח מתוך מכלול ההזדמנויות המצוי בעולמנו. מי שמצוייד ביכולת מודכבת יותר, יוכל לפגוש פלח רחב יותר. מי שיכולתו דלה יותר, או אינו מסוגל ללמוד ולהוסיף על יכולתו, עולמו מצומצם יותר והוא הודף בכל כוחותיו כל מה שאינו מתיישב עם הרגליו.

נשוב לבני הזוג, שחולפים על פני מוקשי ההיכרות ומוצאים לבסוף את עצמם מתאימים זה לזה. הם חייבים למפה לכל אורך הדרך את כלי הידידות שלהם. אם הם נשארים עם אותו חופן של כלים ראשונים, עד מהרה יקלעו לקשיים. כל תנודה תכביר עליהם.

הוא משתגע מכך שהיא מצחקקת עם התינוק ולא מורחת להרים את עיניה לדגע לברכו לשלום, כשהוא שב עמום מן העבודה. היא מצפה כשקיקה לשוכו מן העבודה בתמרוקתה החדשה, והוא – כמקום לפצות כשיר הלל למעשה היצירה המורכב – מתחיל לצרוח כזעם. על מה, כעצמו? – על עצם מעשה השינוי. על כך כי אינה כתמול שלשום.

הוא מתנהג כאילו ספג מהלומה עם כל בגד חדש שלה, וכמיוחד אם זה בגד כעל חלונות, המאפשר להצ־ציץ אל רזי גופה. סובל יסורים קשים אם היא מתחילה לפתע לנהוג מכונית ולצאת לעבודה. ויסודיו קשים יותר, אם היא מרוויחה בסף – ויותר ממנו.

עד שהוא לומר להנות מן השינויים הללו, הנשמה יוצאת. ובדרך, הרבה זוגות סתים מיתה משונה, רק משום שאחד מבני הזוג השתנה במשהו, וחברו לא למד לחבב זאת.

היא מתעבת אותו לפתע, כאשר הוא מרכה לשרוץ בבית. עד כה עבד כמרתקים וכא לעיתים רחוקות לזמן קצר. ועתה, הוא כל הזמן לידה והיא נחנקת, היא לא בכושר לבעל מקיר לקיר. ואשה אחרת, להיפך, רותחת אם הוא קם לפתע ומחליט לעשות משהו עם עצמו. לא הרבה, פעמיים בשבוע התעמלות. והיא רודפת אותו ומבקשת את נפשו, כי הוא זז לה כרוב חוצפתו מן הכורסה, שהוא אמור לרבוץ עליה.

בני זוג שאינם מקיימים ידידות דינמית, אלא הצלי־חו לכל היותר לפתח דפוס קבוע של יחסים, נקלעים עד מהרה לקשיים כמערכה חברתית משתנה. כל תנו־דה מפירה אצלם את האיזון, המונח על כרעיו המגוש־מים של הסדר ישן, שאינו מתעדכן.

זו תמימות מסוכנת לחשוב שמה שהשקעת אי־שם בתחילת הקשר יעמוד לצידך לנצח. אין תעודת ביטוח המקייסת את הידידות כאורח מתמשך. כרגע שאתם נרדמים וחדלים לספח את קשרי הזוג שלכם, כל רוח נושבת עלולה לכבות את גחלתכם.

גולם במיטה וחומץ בסלט

אז כדי לקדם את יכולתך, כדאי לך לפעמים להתיר־חס לגכר מסויים מכחינה מינית, גם אם את אינך חשה שום דבר כלפיו. למה? כי קשה להבטיח כי בעלך הנצ־חי, אם תזכי לבן, יהיה מגרה ומושך לכל אורך הדרך. גם את לא. ובוודאי כדאי לך לצבור יכולת להתגבר על תרדמת חושים, כי אי אפשר לדעת מתי תזקקו ליכולת כזו. אז כדאי לך להתאמן על הגולם הזה. ואם תצליחי להפיח רוח חיים בגוויתך הארישה כלפיו – זה יהיה לך גבם העוסר לרשותך.

וגם אתה! אם היא מכינה סלט עם חומץ ואתה רגיל משחר החיים למלח עם מלח, כדאי לך ללמוד דבר מה חדש. אף על פי שאינך חש תיאבון ואולי אף חש רחיה. גישה זו מרחיבה את יכולתך. אם אתה נחפז להצהיר שאינך אוהב חומץ וזהו – אתה תשאר כפי שהינך, עם אותו קומץ של יכולויות שהיו עמדך עד כה.

אם אתה מוצא, כי אינך יכול להבגם עם השסנה הזו למיטה, ואינך מנסה אף ללסר את עצמך להתגבר על כך – אתה כמעט נוזר על עצמך להשאר רווק לנצח. קשה לדעת מתי והיכן תתעגל אשתך הדקיקה והגפרו־רית – ואז, אנה אתה כאז כמה ליסרות כשר שלא לסרת לאהוב כאשה יכריעו אותך.

בל השקעה ומאמץ שאתם עושים, כדי לאהוב את מה שאינכם רגילים אליו בוולת, מקדם ומשפר את יכולתכם עם בני זוגכם. ■

קיבוץ מזרע

זרעים שנבטו להצלחה גדולה

900 תושבים בקיבוץ. חקלאות מפותחת. זני פרדס חדשים. תעשיה מודרנית מתוחכמת. מוצרי בשר באיכות גבוהה. חמישה כוכבים של יופי.

קיבוץ מזרע של חשומר הצעיר, השוכן לסרגלות הרי נצרת, מנגד לחר תבור ומורדות גבעת חמורה, נוסד ב־1923 ע"י חברי העליה השלישית – עולים ספולין. במשך השנים נוספו אל המיסדים עולים מגרמניה וישראלים, אשר יחד יצרו את אחד הקיבוצים המשגשגים כעמק.

חבלי הלידה חיו קשים. נוסף על המצוקה הכלכלית, העדר קרקע ומחסור במים, היו אנשי המקום נתונים להתנכלויות מצד האוכלוסיה הערבית שתיבלה במאמץ ההתישבות. חברי המשק נשאו בעול הביטחון השוטף. במזרע שכנה מפקדת הפלמ"ח אשר שימשה יעד לנתקפות הבריטים. זכורה במיוחד "השבת השחורה", עת פשטו הבריטים על הקיבוץ, בזזו את הרכוש והעבירו את החברים לרפיח, שם היו נתונים במעצר במשך חודשים אחדים. היום, על רקע השקט והשלווה נשמע הסיפור כאגדה רחוקה.

במשך שנות קיומו תרם הקיבוץ ליישוב המדינה גם בתחום קליטת העליה. מזרע היה מראשוני הקיבוצים שקלטו קבוצות, בעיקר ממדינות אירופה וגרמניה. עשרות ילדים פליטי שואה, מ"ילדי טהראן" וניצולי המחנות, מצאו בית חם במשפחות החברים שאימצום כבניהם. בסוף שנות ה־40 הפכו תבנים הראשונים של מזרע להיות חברים מן המניין. כיום, המועמדים לחברות הם כבר בני הדור הרביעי בקיבוץ, ש־460 מתוך 900 תושביו הם חברים.

בראשית דרכו התבסס הקיבוץ בעיקר על משק חקלאי. כיום, מעבדים במזרע כ־7000 דונם אדמה, מהם 3500 דונם בהשקיה, וכ־550 דונם פרדס ומטע. הקיבוץ זכה להישגים כלכליים – מקצועיים מרשימים, וכיום הינו מן המובילים בכמות ובאיכות יבולי הנותנה וגידולי שדה אחרים. בפרדס מגדלים בעיקר זנים חדשים, כגון: פומלית, פומלה ואשכולית אדומה, ובנוסף על כך 150 דונם אגוז פקאן ו־100 דונם אבוקדו. ענפי השדה סבלו משך השנים ממכסת מים קטנה. כדי להגדילה נחפרו בסזרע שני מאגרי מים לניצול מי שיטפונות ומי קולחין. ברפת של מזרע 360 פרות חולבות. לאחרונה, נחנך ברפת מכון חליבה חדש, מהמתקדמים בארץ.

ענף הלול מתבסס על שלוחת רביה בבדה. ענפי בעלי החיים הם ענפים יציבים ומרכזיים. במשך השנים עבר מרכז הכובד בקיבוץ מן החקלאות לתעשיה. כיום, שני המפעלים של הקיבוץ מהווים את מקור ההכנסה העיקרי.

תעמל מזרע

בכור המפעלים הוא ת.ע.מ.ל – מפעל מתכת המייצר מכשירים המופעלים על ידי בוח הידראולי. המפעל מייצר מבבשים הידראוליים תעשיתיים, מעליות משא, מיתקני חרמה לנכים, שולחנות הרמה, רגלי תניה לססיטריילרים, כלים שונים לשינוע ותעבורת פנימית, משאבות ובוכנות. המפעל מתמחה בייצור מוצרים ה"תפורים", במיוחד, על־פי צרכי הלקוח. הוא ספק מוכר של משרד הביטחון, ומייצא גם למדינות שמעבר לים.

כ־50 אחוז מהכנסת המשק מקורה במפעל הבשר שלו "מעדני מזרע". מיבחר המעדנים המגוון מיוצר במפעל חדיש ברמה אירופאית העומד בסטנדרטים וטרינאריים ותמיניים קפדניים ביותר, שהפכו לשם דבר. נוסף לבקרת איכות מתמדת של המעבדת, שהובילה את "מעדני מזרע" לזכות בחברת נרחבת וכולל את תו התקן האמריקני USDA, בשני צידי האוקינוס האטלנטי, זכה המיפעל בתמשה כוכבי תיופי של המועצה לארץ ישראל יפה, במשך 7 שנים רצופות, מאז קיימת תחרות זו. עבור חשוק המקומי מייצר מיפעל "מעדני מזרע" מיגוון רחב של מוצרי בשר נוספים. מוצר יחודי ובלעדי שלו הוא סידרת נקניקי סלאמי מותססים ומיובשים.

מזרע 1987. חקלאות מפותחת ופורחת. תעשיה מתקדמת ורווחית. התחלה תקשה שהיתה חפכה להצלחה אמיתית. היום יש במה להתנאות.

קיבוץ מזרע ד.נ. יזרעאל 19312
טלפון 06-599198

מפעל "מעדני מזרע"

עדנה בצולסון,
פסיכולוגית חינוכית קלינית

גידול

בלי מכות

הַחינוך המודרני אינו גורס ש"חוסך שבטו שונא בנו", אם כי לעתים אין מנוס מענישה, כמקרים בהם מוצו כל הדרכים האחרות – וללא הועיל. הורים ואנשי חינוך מתלבטים כיצד להעניש ילדים – במצבים שאין ברירה אלא להשתמש בדרך זו – באופן שלא ינרם נזק לילד ושהתוצאה אכן תהיה שינוי לטובה.

★ עונש חייב להנתן לאחר שיקול דעת יסודי ולא כתגובה אימפולסיבית במהלכה פורק המבוגר את כעסו וזעמו. אסור שהעונש יוכתב על־ידי מצב־רוח רגעי וכשהמבוגר במצב־רוח רע: מתוח מסיבות שאינן נוגעות לעניין וכו'.

★ חשוב שילד ידע מראש מהי ההתנהגות עליה יענש. אין להעניש ילד לפני שמוודאים שהוא יודע ומבין מה מותר ומה אסור. אין להניח שהילד ידע את "חוקי המשחק" לפני שאלו הובהרו לו. עונש ניתן על התנהגות שאינה נכונה, ולא על כי הילד הוא "ילד רע". ההתנהגות, המעשה, הם הגורמים למתן עונש.

אופי העונש

★ רצוי להמנע עד כמה שאפשר ממתן עונש גופני – מכות, למשל. ענישה זו יוצרת כעס ועלולה להיות דגם לחיקוי על ידי הילד. ידוע, שילדים שהוכו בילדותם גדלים להיות הורים מכים: בעלים/נשים מכים. ענישה גופנית היא כבחינת שדר לילד, שניתן לפתור בעיות על ידי אלימות.

★ חשוב שיהיה קשר בין העונש לבין המעשה עליו נענשים. לא תמיד ניתן לעמוד בחכיעה זו, אך רצוי מאד לשאוף לכך. אם ילד מאחר שוב ושוב לבית־הספר, אפשר לתבוע ממנו לבוא לפני הזמן ולמלא תפקיד בזמן זה, כדי להטיל עליו אחריות ולתרגלו לעמידה בלוח זמנים. עונש שרירותי, שאינו קשור למעשה שבעטיו ניתן – יוצר התמרמרות ולעתים קרובות אינו משיג את מטרתו.

★ עונש אפקטיבי ינתן סמוך ככל האפשר להתנהגות הבעייתית. אחרת אין קשר בין המעשה לתוצאה, ולא תהיה למידה.

★ העונש ינתן על פי הכוונה למנוע ולהזיק ולא על פי התוצאה. אם ילד התכוון להזיק וידע שעלול להגרם נזק – הוא יענש. אך אם ילד גרם נזק – ואפילו נזק ניכר – בשוגג, אין להענישו אלא להסביר לו כיצד ימנע בעתיד. לעתים אנו אומרים לילד, "למזלך לא קרה אסון, אחרת היית נענש..." – לא המקרה כיצד השתלשלו האירועים ולא התוצאה צריכים לקבוע את התגובה, אלא הכוונה.

★ עדיפה ענישה המבוססת על מניעת שכר, מענישה בה מספקים לילד חיזוק שלילי. כלומר, מוטב למנוע צ'ופר כגון הליכה לים, לסרט, אם הילד לא יבצע מה שעליו לעשות, מאשר להטיל עונש. מניעת התגמול החיובי – היא העונש (אם לא תסדר את החדר – לא תוכל לצאת לים).

עונש עלול ליצור כעס כלפי המבוגר המעניש ועלול ליצור אצל הילד דימוי של ילד רע, שאין לו מה להפסיד. בעיקר אמורים הדברים לגבי עונשים חמורים, הניתנים לעתים קרובות, ללא הסבר ואזהרה מוקדמת ומבלי שיהיה קשר בין העונש למעשה.

לעתים קרובות נתפס עונש כביטוי לאזלת ידם של המבוגרים, שאינם מצליחים לשים לילד גבולות ולחנכו בדרך אחרת. העונש מפסיק – אם הוא אפקטיבי – התנהגות שלילית, אך אינו מהווה ציון דרך מכוון לגבי דרך אלטרנטיבית. לאחר הענישה יש להבהיר לילד מהי ההתנהגות הרצויה, ולתת לילד חיזוק על התנהגות חיובית.

בכל מקרה שילד מתנהג כאילו "ביקש עונש" – מתח את החבל עד קצה גבול היכולת – צריך לבדוק אם אין לו "רווח משני" מהעונש: ילדים יעדיפו לעתים להענש, כדי לזכות בהתייחסות (עדיפה התייחסות, ואף פילו שלילית, על פני התעלמות); ואולי העונש אינו יעיל וילד שנענש נזקק מהכתה ל"חוגג" בחוץ.

עונש מסוכן

כשמענישים, מתייחסים לעתים קרובות לגילוי החיצוני של ההתנהגות הבעייתית (אלימות, אי־קבלת גבולות), ולא תמיד לוקחים בחשבון גורמי מצב ואישיות, שגרמו להתנהגות זו. העונש מתייחס לסימפטום החיצוני, אך כל עוד לא תפתר הבעיה שגרמה להתנהגות זו – לא יהיה העונש יעיל.

אין טעם לאיים בעונשים שוב ושוב, מבלי לבצע אותם. הילד לומד שהאיום הוא כבחינת קריאה "זאב, זאב" ולא יתייחס אל האזהרה ברצינות גם כאשר תהיה כזו.

מאד מסוכן עונש, המלווה בתחושת רחיה וניכור כלפי הילד. לאחר מתן העונש צריך הילד לחוש שאוהבים אותו, וכי מענישים אותו כיוון שאוהבים אותו. עונש, המלווה ריחוק ואי אכפתיות, עלול ליצור תגובת שרשרת שליליות והרסניות. ■

רות קרייצרביב,
דיאטנית קלינית

דיאטה

מהפכת הסיבים

בַּשנים האחרונות אנו עדים למהפכה בהרגלי האכילה של מיליוני אנשים בעולם המערבי. האחראים למהפכה זו הם הסיבים התזונתיים, שלאחרונה נתגלתה חשיבותם, עד כדי כך שהם נחשבים לאב־מזון בפני עצמו, נוסף לשלושה המקובלים – חלבונים, שומנים ופחמימות.

מקודם של הסיבים בצמחים, והם מצויים בדפנות של תאיהם ומהווים את השלד שלהם. שלושת המקורות העיקריים לסיבים הם גרעינים מלאים וחיטה, שעורה, אורז, גרעינים וכו'), פירות וירקות, קיטניות (חילבה, חומוס, אפונה וכו'). הסיבים השכיחים במזון הם צלולוזה (תאית), המי־צלולוזה (תאית למחצה), ליגנין, פקטין, גאמס (חומרי גומי) וחומרים ריריים.

הסיבים נחלקים לשתי קבוצות:

★ שאינם נמסים במים: הצלולוזה והתאית) שבקליפת החיטה והאורז, ובקליפות הירקות ותאיהם. אלה מסוגלים לספוג בקיפה כמות גדולה של מים ועל ידי כך להגדיל את נפח התכולה שבקיבה, להקנות הרגשת שובע, להגדיל את נפח הצואה ולהחיש את יציאתה. יש המייחסים לסיבים אלה את הכושר להקטין שכיחות של סרטני המעי הגס ופי הטבעת.

★ הנמסים במים: הפקטין שבפירות ובשיבולת שועל. אלה מעיטים את התרוקנות הקיבה ולכן מאיטים את ספיגת המזון מהמעי לדם ועל ידי כך רמת הסוכר אינה עולה במהירות. דבר זה נותן לגוף אנרגיה לאורך זמן. קיים קשר בין פעילותם של סיבים אלה לבין הקטנת השכיחות והעוצמה של מחלות הלב, כלי הדם, הסוכרת ולבין הקטנת רמת הכולסטרול בדם.

רוב הסיבים אינם נעכלים ואינם מספקים קלוריות לגוף.

מחקר רב־היקף התמקד בשנים האחרונות בקיטנית הסויה, המכילה אחוז גבוה של חלבון וסיבים הנמסים במים – פקטין וגואר. אלה קושרים במערכת העיכול את הסוכר והשומן ומורידים בדם את כמות הכולסטרול והסוכר. בשבועות האחרונים הופיעו בשוק סיבי סויה בשם "סיבי־זן", המכילות גם חומצות שומניות בלתי רוויות, המקטינות את סרשת העורקים ואת שכיחות מחלות הלב וכלי הדם.

ה"סיב זן" מכיל גם חלבון ולציטין. 100 גרם "סיבי זן" ערכם 80 קלוריות בלבד ומכילים 30 גרם סיבים תזונתיים, שהם הכמות הסומלצת על ידי הדיאטנים לתפריט יומי. אפשר להוסיף סיבים אלה למרק, לסלט, לדייסות, לדיסות, לחביתה, למימרחים שונים – וטעמם בטעם אגוזים. אפשר לטגן בעזרתם שניצל ולהוסיפם למשטידות. מוצרים נוספים של היצרן, חב' "תכנר": לחם בשם "סיבי־און" (50 קלוריות לפרוסה ו־30% סיבים תזונתיים) ופיתה בשם "פיתה־ביס" ומשקל 50–60 גרם, 110 קלוריות, 16% סיבים).

מוצר אחר של חברה אחרת המכיל כמות גדולה של סיבים הופיע גם הוא לאחרונה בשוק, בצורת טבליות, והוא קרוי "פיברקל". הוא מורכב מסיבים נמסים (פקטין מפירות) ושאינם נמסים (תאית מחיטה). החברה ממליצה לקחת 5 טבליות, בלווית שתיה, לפני כל ארוחה, שלוש פעמים ביום. היחס המיוחד שבין שתי קבוצות הסיבים הוא שמקנה את תחושת השובע.

מוצרים אחרים, המכילים סיבים מסוגים שונים ובכמויות שונות, ידועים לנו זה מכבר והם נסכרים בחנויות הטבע וברשתות השיווק: סובין (סיבי חיטה), אול־ברן (חיטה), ברן פלקס (חיטה), קורן־ברן (סיבי תירס) ודגני בוקר (סדיילם) אחרים. כל אלה מכילים פחות סיבים מהמוצרים החדשים שהוזכרו. כן יש לציין את שפע הקרייקרים, המציות וסוגי הלחם, העשויים מגרעינים מלאים.

אנשים הסובלים מכיב־קיבה או מחלות אחרות בכלי העיכול, חייבים להיזהר בנטילת סיבים וטוב יעשו אם יתייעצו עם איש המקצוע – הרופא או הדיאטן. ■

דר פנחס ידין

רפוא

אור ועור

הַקיץ לוהט, השזופים־שזופות נראים בשפע, ה"לבנים" מתחבאים עוד יותר וכנדי וחליפות הים נעשים, שוב יותר ויותר קטנים. בקיצור, יותר אור ליותר עור.

אבל מסתבר שמדובר לא רק באור־שמש. זרידים ופעלים מוכרים כארצנו אור. לא יאומן, גם בקיץ. כאילו שלא רק שאין לנו נפט, מחצבים, מכרות יהלומים ושאר אוצרות־טבע, אלא שאפילו אור אין לנו מספיק. צריך לייצרו, בנוסף למה שמספקת השמש. מודעות ופרסומת בעניין יש בכל עתון. סלון כזה ומועדון אחר מציעים שפע אמצעי־שיזוף לאור־מנורות, עבור תמורה סמלית מתאימה. ואם יש מוכרים, סימן שיש קונים. ווּמה כמשהו לעניין האסקימו לאסקימוסים.

בבקשה, לא להרים גבה. נכון, קצת היסחפות לא הפכת מדור זה לטור כלכלי. אפילו לא נוסיף עוד כתבה לעניין סרטן־עור. לא שנושא סרטן העור פחת מחשיבותו בשנים האחרונות. גם מודעות הציבור למחלת סרטן העור רחוקה מלהשביע רצון והזהירות והגנה מאור מזיק עדיין אינם מוצאים בטוי ממשי.

לא, הסיבה היא שלאור יכולות להיות גם תופעות מזיקות אחרות שכדאי לדעת עליהן. ראשית, תזכורת קצרה. אור הוא סוג של קרינה המכונה אלקטרומגנטית. אור מאופיין, כין היתר, באורכי־גל מסויימים וביכולת, חלק ניכר ממרכיביו, לגרום לתחושת ראייה. קרינה, למי שלא זוכר, היא מעבר של אנרגיה ממקור אחד למקור אחר. במקרה של אור, נעשה מעבר האנרגיה ללא תנועה נלווית של חלקיקים.

מבחינה פיזית, מבחינים בשלושה מרכיבים של אור. אינפרא־אדום, אור נראה ואולטרא־סגול. מקורות האור יכולים להיות טבעיים, כמו מהשמש, למשל. או מלאכותיים, כמו ממנורות. כל אחד ממרכיבי האור גורם לתגובות ביולוגיות מועילות וחיוניות לקיומנו. אבל, בכמויות מוגזמות המצופפות למרווחי זמן קצרים הם יכולים להזיק. מרכיב האור בעל פוטנציאל הנזק העיקרי הוא האולטרא־סגול. בתאור השפעותיו השליליות הלא סרטניות נתרכז הפעם. מנורות תאורה רגילות מכילות כמות זניחה של אולטרא־סגול. מנורות שיזוף, לעומת זאת, מכילות כמות גדולה ממצרך זה.

עור גופנו הלא מכוסה – חשוף לקליטת אור. בין אם זה אור־שמש ובין אם זה אור־מלאכותי מסוגים שונים. אור אולטרא־סגול, מכל מקור שהוא, יכול לגרום לתגובות מחלתיות של העור באנשים שאינם סובלים מכל מחלה אחרת או בכאלה המשתמשים בתרופות לטיפול במחלות שאינן מחלות עור. בלע"ז, השם הכולל להפרעות אלה הוא פוטודרמטוזיז (photodermatosis).

הפרעות אלה באנשים שאינם סובלים ממחלה יכולות להבטא כפריחות שונות של העור, עם וללא שנויים בצבע העור, לפעמים מלוות בגרודים. באשר הפרעות באלה ביפיעת כחולים שאינם סובלים ממחלות עור, הסיבה להופעתן היא, כנראה, נגליד התרופות שהם מקבלים. במקרים אלה התיפעות על העור יכולות להתבטא כהופעה שלפוחות, אורם, גרב (אקזמה) או הרלת (אורטיקריה). תרופות היכולות לגרום לתופעות באלה של חשיפה לאור הן כמה סוגי משתנים, תרופות המכילות סולפא, מספר תרופות נוגדות דכאון, כמה מהתרופות הכימיות לסרטן ועוד. בהקשר זה צריך להזכיר שגם תכשירים קוסמטיים שונים, כמו תרופות, יכולים להיות מעורבים ביצירת תגובה כזו לאור.

יש גם מספר מחלות־עור היכולות להחריף עקב חשיפה לאור האולטרא־סגול, כמו דהנת (seborrhea), ספחת (פסוריאזים) או אפילו מיודענו ההרפס הפשוט.

אי אפשר בלי להזכיר את הנזקים ה"שפירים" הנגרמים לעור כתוצאה מחשיפה מוגזמת לאולטרא־סגול. הכוונה היא להזדקנות מוקדמת ומואצת של העור. אלה מלווים בהופעה מוקדמת של קמטים, התרחבות מקומית של כלי דם וכהופעת כתמים (כהים או חוורים) של העור. שנויים אלה בולטים במיוחד בפנים, שהם החלק החשוף ביותר לאור של גופנו.

לבן, בארץ כמו שלנו, שלה אוצר־טבע, אולי יחיד, של קיץ ארוך והרבה שמש, יש להזהר. להזהר מחשיפת יתר לאור, טבעי ומלאכותי, הניתן בחינם או בתשלום. משתלם להגן על גופנו בפני נזקי קרינת אולטרא־סגול בין כשמדובר בסויעה האצת הזדקנות העור או בסיכון להפרעות לא סרטניות ובין כשמדובר בהקטנת סיכון להתפתחות סרטן עור. ■

עליזה עולש

יופי

שפכטל לפנים

שאלה: גוון עור פני אינו אחיד בצבעו, אני נוהגת להשתמש ב־Make-up. תמיד נדמה לי שזה מזיק לעור – האם אני צודקת?

תשובה: לא, אין את צודקת. ה־Make-up (קרם בסיס) המודרני לא רק שאינו מזיק לעור, אלא הוא משמש חומר מגן לעור, בזכות קרם הלחות המצוי בו, ובחלק מקרם הבסיס יש חומר מונע חדירה של קרני שמש מזיקים. המחירים נעים מ־4.56–89 ש"ח. כשאת קונה קרם בסיס עליך להתחשב לא רק במחיר, אלא, בכמות המצויינת על הקופסא או ה"טיובה". ערכתי סקר על המייק־אפ המצוי בשוק:

הלנה רובינשטיין:

שלושה סוגים של קרם בסיס:

1) Fluid Mat – קרם בסיס נוזלי בבקבוק, מתאים לכל סוגי העור, למעט לעור בעייתי. כמות 40 ml (מיליגרם) עולה 17.30 ש"ח.

2) Silk -Fasion – מתאים לכל סוגי העור – מלבד עור בעייתי, כמות 35 ml מחירו נע, תלוי איפה קונים, 3.70–4.56 ש"ח.

3) לעור בעייתי – קרם מייק־אפ על בסיס של מים, בקופסא, ויש למשחו בעזרת ספוג לח או יבש. והו מייק־אפ יותר כבד, המכסה פגמים בעור. רוגמניזת אוהבות להשתמש בו – בגלל הכושר שלו לטייח ולכסות את העור. קופסא (דמויית פודריה) בת 14 גרם – 13.20 ש"ח, ניתן לקנות רק מילוי.

רבלון:

1) קרם בסיס נוזלי בבקבוק Touch & Glow-TO: כמות 30 ml – 9.20 ש"ח.

2) הקרם היוקרתי של רבלון Ultima II – החברה מכריזה שזהו קרם אנטי־אלרגי: כמות 30 ml – 24 ש"ח.

אליזבט ארדן:

1) הוציאה לאחרונה חידוש באריזת קרם הבסיס, קצף מייק־אפ במיכל ארוסול, והו קרם אוורירי, קל מאוד לשימוש. החברה מכריזה שהקרם שומר על כרק העור למשך שעות ושהוא אנטי־אלרגי. קצף מייק־אפ 50 ml – 59 ש"ח.

2) Flawless Finish – הרבה לחות, מופיע בטיובה 30 ml – 29.60 ש"ח.

3) Believable Colour – הרבה לחות, מופיע בטיובה 30 ml – 29.60 שקל.

YARDLEY:

חברה אנגלית, מייצרת שני סוגים: בקבוק של ml לעור יבש 14.90 שקל, לעור שמן 14.90 שקל.

PUPA:

חברה איטלקית, בקבוק פלסטי הניתן ללחיצה כמו בשפופרת, 40 ml – 14.80 שקל, נמצא בארץ רק כ־4 גוונים.

STAGELIGHT:

חברה אמריקאית, בקבוק עולה 22.5 שקל.

HETIS + 18:

טיובה של 60 ml עולה 5.90 שקל.

כריסטיאן דיור:

מי שמוכנה לשלם מחיר יקר בגלל השם – יכולה להשיג את המייק־אפ של דיור:

1. Sport Day Cream – 50 ml – 70 שקל, מצוי בארץ רק בשני גוונים חומים.

2. Teint Dior בקבוק של 25 ml בקבוק של 25 ml – 89 שקל, מתאים לכל סוגי העור מלבד עור בעייתי.

במבחר הרב הזה תוכלי למצוא מייק־אפ המתאים לעורך וגם לכיסך. מוכן שהקוסמטיקאית שלך תוכל להתאים לך מייק־אפ המיוצר במעבדות בארץ, ושאינו נופל באיכותו מהפירמות תוצרת חוץ. וכדי, למרות מייק־אפ על עור פנים נקיות מאד, כשאת מורחת קודם כל קרם לחות התואם סוג עורך, חכי כמה דקות עד שיספג ורק אז מרחי את המייק־אפ.

אם את סובלת מעור בעייתי – ארום ומבריק, או עור בעל קופרוז (נימי דם מפוצצים) כדאי למשוח 2 סוגי מייק־אפ, קודם קרם יום התואם את סוג עורך, על הסקוסות האדומים משחי קרם בסיס בהיר – במעט לבן, חכי שתי דקות ורק אז משחי את קרם הבסיס התואם את צבע עורך. ■

בולים

אליעזר בן

לוכסמבורג: בריכת שחיה שנהרסה ונבנתה מחדש

בלוכסמבורג־קירכנברג הוקם ב־1982 מרכז ספורט ובמרכזו בריכת שחיה אולימפית שנבנתה ע"י האדריכל הפאריסאי רוג'ר סלבה, שגם תכנן את האי־צטדיון בספטמבר 1985. עתה, לאחר שהיא חודשה, מו־פיעה בריכת השחיה על בול בערך של 12 סנט. ברגע משתמשים במרכז הספורט כ־37 אלף איש כל חורש.

מרד סטודנטים ביוון

במלאות 150 שנה להקמת האוניברסיטאות ביוון, הונפקו 4 בולים בערך של 3, 23, 40, 60 דרכמות, סמלי האוניברסיטאות וכן ציור חופשי המתאר מרד סטודנטים בתקופות שונות, כגון השתתפות במלחמת השחרור במאה ה־19, המלחמות בקפריסין, נגד הדיקס־טורה ונגד פלישת הנאצים. היום לומדים באוניברסיטת אתונה 60 אלף סטודנטים. יש בה 2,760 אנשי סגל.

אמנות חדישה וארכיטקטורה בשוויץ

שני בולים בערך של 50, 90 ראפן, שהונפקו בשווייץ, מציגים אמנות מודרנית ופסלים בתוך המים המוצבים באיזור בדן ובזל. ברקע רואים בניינים מודרניים של בדן ותיאטרון בבזל הנקרא "תיאטרון המורקה". ■

הצייר בודן: "האשה והמטריה"

ציורו של צייר הנוף הצרפתי לואיאזן בודן (1824־1894), "האשה והמטריה", מופיע על בול צרפתי בערך של 5 פרנק. נושאיו העיקריים של בודן היו: הים, נמלים ומראות החוף. ציוריו נמצאים בלובר, בגלריה של טייט בלונדון ובמוזיאונים נוספים. ציור נוף אחר, המתבסס על אקוורל של הצייר המסודסם דילקרואה, מופיע על בול של 2.20 פרנק. בול נוסף, המונפק בצרפת בערך של 2.20, מוקדש לעיר לנס ול־קונגרס הבולאות הנערך בעיר זו.

ציור "רועה צאן"

באיזור התורכי של קפריסין הונפק בול בערך של 50 טל, המציג ציור של הצייר התורכי פרידוס איטמן: רועה צאן נשען על מקל. ■

שחמט

שאול הון

ישחקו הנערים

אליפות העולם לקדטים אפשרה לצעירים המובשרים להפגין את בושרם התחבולני ואינס צריכים להתבייש מול רבי אמנים מנוסים. מייקל אד־מס מאנגליה, שהגיע שני, מפצה בלבן עמדה סגורה של א. גורבץ מארה"ב וזוכה בנקורה.

דיאגרמה 88

המשחק נמשך: 30. פ:פ צ:צ, 31. פ־ו6+ צ:פ, 32. ז:צ ר־ג6, 33. צ־ח2 צ־ז8, 34. מ־ו4! צ־ז7, 35. ר־ב4 צ־ד7, 36. ר־ד6 ב5, 37. מ־ז5 א5, 38. א3 ד־ו3, 39. צ־ז2 ר־ג6, 40. ר־ה7 מ־ו7, 41. צ־ח2 מ־ז8, 42. ו7+! מ:ו7, 43. צ:ח7+ מ־ז8, 44. מ־ח6 צ־ב7, 45. צ־ז7+ מ־ח8, 46. צ־ז7 צ־ב8, 47. צ־ח7+ מ־ז8, 48. צ־ז7+ (מאיים את"ב ר־ו6) שחור נכנע.

הנער הרוסי (בן 12) צבר רק 6.5 נקודות ודורג 13. הנה נצחונו על הנורווגי.

קמוסקי — סוסאן

1. ה4 ג6, 2. ד4 ד5, 3. ה5 ר־ו5, 4. פ־ג3 ה6, 5. ז4 ר־ו6, 6. פו־ה2 ג5, 7. ח4 כ:ד (מוטב ח6), 8. פ:ד4 ח5, 9. ו4! ח:ז, 10. ר־ב5+ פ־ר7, 11. ו5! צ:ח4, 12. צ־ו1 ה:ו5 (על הר בא 13. ה6 ו:ה, 14. פ:ה6 מה־ה7, 15. מה־ה2 פ־ו6, 16. פ־ג7+ מ־ד8, 17. פ:צ מ־ג8, 15. מהמה עם ר־ז5 וזוכה), 13. פ:ר ה:פ, 14. מה:ד5 א6, 15. ה6! פו־ו6 ולא וה6 בגלל 16. מה:ה6+ פ־ד7, 17. צ:ו5 צ־ח1+, 18. מ:ז2 מה־ג7, 19. מה־ו7+ פ־ד8, 20. מה:ד+! וכופה מט. לא יצליח 15. — א:ב5 בגלל 16. ה:ו7+ מ־ה7, 17. ה:ז8=פ+ מ־ה8, 18. מה־ה6+ ד־ה7, 19. פ:ר מה:ה7, 20. מה:מה+ מ:מה, 21. ר־ו5+ וזוכה, 16. ה:ד7+ פ:ד7, 17. ד־ו5! ד־ה7, 18. צ:ו5 שחור נכנע.

בין הנערות (28) בכשה הרוסיה א. גליאנובה את התואר העולמי, צברה 10 מ־11. אחריה נ. פויקוביץ' (יוג.) 9, ס. פראטו (צרפת) וק. ליאבה (בולג.) 7.

★ לידס: באליפות הבזק של אנגליה ניצח ניל ריידיס, שצבר 9.5 מ־11, אחריו שורט 9. אשתקד צבר שורט 11 מ־11.

★ נתניה: בתחרות הבינלאומית של "שח קיץ" ניצח הרומני מ. גינדה, 8.5 מ־11, ואחריו הסקוטי פ. מוטוואני 8. אחריהם הגרמני ו. שון, נ. בירנבויס וג. רבלים 7.5. מדאיג שבתחרויות הבינלאומיות האחרונות שנערכו בארץ ולא היו ברמה גבוהה ביותר לא הצליחו שחמטאינו לכבוש מקום ראשון. באליפות א' של "הפר על" ניצחו א. רטר וא. בספי 6.5, באליפות ב' – ב. קופילוביץ 7.5 ובאליפות ג' ע. נצר 8. באליפות הבזק – רן יפתח 9.5.

★ מאראיבו: הצלחה גדולה לניקולין, שצבר 8.5 מ־12 והקדים בנקודה וחצי את הבאים אחריו, ונגיאן ופולוגייבסקי 7, מיילס 6.5, סידראואן וצווטקון 6.

★ באירן מינכן סיימה 9.5:9.5 עם קמברידג' ועל־תה לשלב הבא באליפות אירופה לקבוצות, בשל נצחון בלוח הראשון (ריבלי נגד מסטל).

★ יוגוסלביה: בסובוטיצה החלה הראשונה מתוך 3 התחרויות הבינאזוריות. בין 18 המשתתפים: טל, סמיס לוב, צ'דניק, ספילמן ושורט, קאבאלק ואלבורט, ריבלי וסאקס. שלושה ראשונים יעלו לתחרות המועמדים בקנדה, ינואר 1988. ■

ברידג'

אדריאן שוורץ

הגנה פשוטה

המשחק שלהלן נערך בתחרויות לבחירת נבחרת צרפת. על אף הרמה הגבוהה בשלה ההגנה החוזה בוצע ברוב השולחנות. גם לאחר שהמגינים לא מצאו את הפתרון הפשוט, נדרשה טכניקה טובה לביצוע החוזה אך זאת לא היתה בעיה לצרפתים המנוסים.

	צפון	
	♠3 ♥AQ87 ♦Q632 ♣K1075	
מערב ♠AK10982 ♥953 ♦1054 ♣3		**מזרח** ♠J765 ♥K10 ♦K87 ♣J982
	דרום ♠Q4 ♥J642 ♦AJ9 ♣AQ64	

בולם בראשונה, מחלק דרום.

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 קלאב	2 ספייד	ראבל	3 ספייד
פאס	4 הארט	פאס	סאם

ההכרזה מודרנית אך טבעית. הקפיצה של מערב היא חלשה. הכפל של צפון מראה נקודות ומבקש מהשותף להכריז צבע (זו לא הכרזת "עונש"). החוזה הסופי טוב מאד.

במעט בכל השולחנות יצא מערב בקלאב (והוא שומר מעבר אפשרי בספייד, למקרה שיוכל לטרוף פעמיים). הכרוז שיחק נמוך מהדומם ולקח את ה־8 של מזרח במלכה שבידו. כעת שיחק הארט נמוך אל המלכה כדומם אך המלך במורח לקח. מורח חש ששותפו עשוי לטרוף קלאבים אך הלקיחה נראתה לו בטוחה ולכן הוא שיחק הארט, שאותו לקח הכרוז באלוף כדומם. עכשיו שיחק הכרוז ספייד למלכה שבידו ומערב לקח במלך. מערב חזר בהארט שלישי והפעם לקח הכרוז בנסיך שבידו. הכרוז טרף ספייד בדומם וחזר לידו בדיאמונד, שאותו לקח בנסיך. הארם אחרון מידו של הכרוז מאלץ את מזרח להשליך ספייד (מהדומם השליך הכרוז דיאמונד). אלוף קלאב וידא את החלוקה בצבע זה והבטיח את ביצוע החוזה. הכרוז שיחק אלוף דיאמונד ודיאמונד שלישי למלך של מזרח. זה נאלץ לשחק קלאב למזלג בדומם.

במקרים בודדים שמזרח חזר בקלאב בלקיחה השלישית ומערב טרף, חזר מערב בספייד בתקווה שבידי מזרח המלכה ספייד והוא יוכל להכנס לידו ולטרוף פעם נוספת. רק בשולחן אחד חזר מזרח ב־2 קלאב (זו מסמנת חזרה בדיאמונד ולא בספייד). מערב טרף וחזר במלך ובאלוף ספייד. לאחר זאת החזיקו המגינים את הדיאמונדים שלהם והחוזה נכשל. ■

מועצה אזורית עמק־יזרעאל

מבט על קבוץ הגנתון ואתר אשכול

העלאת איכות החיים בישובי העמק, על כל המשתמע מכך, היא בראש מעייניהם של ראש המועצה האזורית עמק יזרעאל, מולה כהן, סגניו אלי אנגלנדר ויאיר ארז, שלמה רביב, גזבר המועצה ואלי יוסף מזכיר המועצה, וכל הצוות העושה במלאכה. ההעלאה מתבטאת בפעולות לרווחת התושבים בתחום גיוון — חינוך, שרותים חברתיים, מרפאות, תברואה, תעבורה וכדומה — ובעשיה למען עיבוי הישוב באיזור מאידך גיסא.

שבעה ישובים חדשים הוקמו באיזור נחל ציפורי, בשטח שגבולו הדרומי הוא כביש נצרת–חיפה גבולו הצפוני רכס התרים מעבר לבקעת בית נטופה, בגבול המערבי שפרעם, ובמזרח הר טורען. חיוניותו של איזור זה, שבו מצויים אתר אשכול וחלקו הגלוי של המוביל הארצי, היא רבה, בהיותו אחד מצומתי הדרכים החשובים בארץ.

שטחו של האיזור מאתיים וחמישים אלף דונם, והוא מאוכלס בריכוזי ברווים, שרובם בתחום שיפוטה של המועצה. חגי בנימיני, תבר נהלל, ראה חשיבות עליונה בצורך להוסיף אוכלוסיה יהודית לאיזור ולפתחו, והיה הכוח המניע מאחורי התישבויות החדשות ואף ליווה אותן בדרכן.

הבדווים שבעמק – מנדודים לישוב של קבע

בד בבד עם הקמת הישובים החדשים, מקדישה המועצה תשומת לב רבה להקמת ריכוזים מתוכננים לישובים הבדווים. בשטח המועצה האזורית עמק יזרעאל מרובה אוכלוסית הבדווים בכמה ישובים: זרזיר, תג'ברת, כעביה והילף־טבאש פזורים סביב נחל ציפורי, ורומת־אל־הייב נמצא בקצה הצפון מזרחי של המועצה. ישובים אלה עברו תהליך מהיר יחסית של הסבה מישובי נודים לישובי קבע, לאחר שאושרה להם תוכנית מיתאר. המועצה משקיעה משאבים רבים בפיתוח ישובי הבדווים, שחלקם משרתים בכוחות הבטחון, בצה"ל, במשמר הגבול ובמשטרת ישראל, ובשיפור רמת השרותים ואיכות החיים בהם, ואף שואפת לזרז את קצב הפיתוח בישובים אלה. למרות המגבלות התקציביות חוברו כל הישובים לרשת החשמל והוקמו בהם מערכות מים, ובשנים האחרונות חובר כפר זרזיר לכביש הראשי. גם נושא החינוך לא נעדר מתוכניות המועצה, והיא החלה בהקמתו של בית ספר תיכון אזורי לכל ישובי הבדווים במרכז ארזיר, כדי שהתלמידים יוכלו ללמוד סמוך למקום מגוריהם.

בשיתוף פעולה של המועצה האזורית, ועדת הבדווים ומשרדי הממשלה, נערכות עתה תוכניות להמשך שיפור מערכות המים, החשמל והכבישים, וכן לפיתוח החינוך והפעילות הספורטיבית. בנוסף נערך עתה נסיון ראשון להקמת תעשיה תעשייתית באיזור.

איכות חיים בעמק

המועצה האזורית עמק יזרעאל תרחה על דגלה לספק לתושביה את השרות הטוב ביותר שרשות מקומית יכולה לספק, תוך שימוש מירבי ביתרונה היחסי כמועצה אזורית. אחד הנושאים החשובים שבהם מטפלת המועצה הוא נושא החינוך. "מכללת העמק היא חשובה על צורך אמיתי של התושבים", אומר אלי אנגלנדר, "והראיה – גודש התלמידים הבאים בשעריה, שמספרם מגיע לארבעת אלפים. כדי לפתור את מצוקת האכלוס של כיתות המכללה, ששכנו במשרדי המועצה האזורית ובבנין "אוהל שרה", שהוקם בזמנו כדי לשמש מוזיאון ארכיאולוגי קטן, הוקמו בשנים האחרונות מבנה גדול בן שתי קומות, הכולל 16 חדרי לימוד, אודיטוריום וקפטריה. כיום מוסיפים לבנין זה עוד קומה ובה שמונה כיתות וסדנה לתקשורת. קומה זו מיועדת לפרויקט "ס.ל.ע" (סטודנטים לומדים עובדים), והיא מוקמת לזכרו של יגאל מיגצר ז"ל, מקבוץ מזרע, בעזרת מוקירי זכרו במערכת הבטחון". לאחר שהמכמה חושן של האמפיתיאטרון "גורן יזרעאל" שופץ והפך למרכז אמנויות, הוקם בתרומת משפחת מקס שטרן מארצות הברית בניין מפואר ורחב ידיים – בהגבורה מבנה למרכז זה. בסיועה של משפחה זו עומד לקום גם בנין ספריה, שישמש את תושבי האיזור, וכבר מתבצעת בשטח פעולה פיתוח ענפה.

שטחו הגדול של האיזור ומספרם הגדל והולך של התלמידים הזקוקים להסעה, הביאו להקמת מחלקת התחבורה גדולה במועצה. המחלקה בוללת צי אוטובוסים רחב היקף. "בזכות ניהולה המעולה של המחלקה", אומר יאיר ארז, "היא מופעלת ביעילות מירבית ואיננה מהווה נטל על תקציב המועצה, למרות היקף ההיסעים".

הבטחון הוא נושא נוסף שהמועצה נותנת עליו את הדעת: המועצה מטפלת בענייני מקלטים לתושבים, עורכת השתלמויות בנושא היערכות לשעת חירום ומפעילה שלושה סיירי שדות, שלרשותם עומד רכב מצוייד באמצעי קשר משוכללים ובאמצעים לראיית לילה, כדי למנוע ולסכל גניבות חקלאיות. הדאגה לבריאותם של התושבים באה לידי ביטוי בהקמתן של מרפאות חדשות ושיפוצן והרחבתן של 12 מרפאות קיימות, בסיוע מפעל הפיס, משרד הבריאות וקופת חולים. גם הלשכה לשרותים חברתיים, המשותפת למועצה האזורית עמק יזרעאל ולמועצה האזורית מגידו, שוקדת על טיפול בתושבים ומתמודדת בהצלחה עם קשיי התקופה הסרובים, הנובעים מן המשברים שעוברת החברה החקלאית בשנים האחרונות. למרות קשיי הלשכה, שמספר תקניה מצומצם ביותר, היא נערכת כעת כדי לספק גם לישובי הבדווים בסביבה שרותים נאותים.

מחלקת התברואה של המועצה מתמודדת עם שינוי הרגלי החיים של תקופתנו המודרנית ועם מספר האוכלוסין הגדל, הזקוק לשרותי פינוי האשפה ושרותי ההדברה, באמצעות יעול המערכת, מעבר למיכלי אשפה ומשאיות־דחס גדולות, מתקנים רב־תכליתיים, וכמובן – צוותים מסורים העושים מלאכתם נאמנה. המחלקה אף מספקת שרותים וטרינריים לכל הישובים באיזור.

אחת המשימות החשובות שלקחה המועצה על עצמה היא הקמתם של אזורי תעשיה. כיום קיימים בשטח המועצה שני אזורי תעשיה. האחד – "אילון תבור", ממוקם מול קיבוץ דברת, על שטח של אלפיים דונם, שפותח על־ידי חברת "מבני תעשיה". "אילון תבור" כולל עתה שני מפעלים, ומפעלים נוספים יוקמו בו בשנתיים הקרובות. המועצה מתעתדת להקים איזור תעשיה נוסף בישוב הבדווי זרזיר, כמקור פרנסה לתושבים.

אין ספק כי איחוד המועצות האזוריות הביא לעמק ברכה מרובה, ויוזמות מועצת עמק יזרעאל ימשיכו להגביר את התפתחות האיזור ויתרמו לשגשוגו ולאיכות החיים של תושביו.

ראש המועצה האזורית עמק יזרעאל, מולה כהן

מולה כהן, ראש המועצה האזורית עמק יזרעאל, היה מפקד חטיבת "יפתח" במלחמת העצמאות והמשיך להטביע את חותמו בתפקידים שונים במזכירות התנועה הקיבוצית, ולאחר מכן כמפקד הראשון של המשמר האזרחי, שהוקם לאחר רצח התלמידים במעלות בשנת 1974. כיום הוא פעיל ב"מורשת יגאל אלון", יו"ר האגודה לפרס על שם יצחק שדה, וחבר דירקטוריון בתעשיה האווירית. מולה כהן נשוי, אב לשלושה בנים וסב לשמונה נכדים. כל המשפחה לבית כהן מתגוררת בקיבוץ אלונים.

גבעת אלה
ישוב קהילתי בסגנון אחר

מאת: אורי גולד

גבעת אלה – טכס הנחת אבן הפינה

על המיבוש המיוחד של אנשי גבעת אלה שבכליל התחתון, אתה למד מיד בפגישת ההיכרות הראשונה. יש בהם פתיחות ידידותית המפיסה תומות של ספקנות וזרות, ונפסות טובה וחמימה, המפזרת כל תשש מהתנשאות אצל החבר'ה האלה, שכחם מהנדסים, אנשי רפואה, אנשי צבא קבע, אנשי הוראה, עובדים קהילתיים ועוד מלח הארץ.

כיוון שהרחבת הישוב היהודי בגליל הוא צו השעה, הגתה המועצה האזורית יזרעאל את הקמת הישוב גבעת אלה. אבי הרעיון היה חני בנמיני, אליו הצטרפו חברים נוספים והענין החל לקרום עור וגידים. שנה אחר־כך התקיים המפגש הראשון של 120 משפחות. באותו מעמד הוחלט למסור את ניהול הישוב לידי המתישבים עצמם. הישוב מנוהל כאגודה שיתופית מוכרת רישמית. הוקם מנגנון מסודר ובו אסיפה כללית, הבוחרת מתוכה ועד, המנהל את הפעילות באמצעות צוות שכיר שמונה על ידו. מעורבות החברים בגיבוש חיי הישוב רבה. כולם משתתפים בפעילות האגודה באמצעות ועדות התנדבותיות המטפלות בנושאים העומדים על הפרק, כגון: בניה, כספים, חינוך, תרבות וכו'.

מתוך 220 המשפחות בישוב יש בוועדות נציגים לכמעט רבע מהן. הגיבוש החברתי נבע מהמעורבות המשותפת ויצר קירבה, שהולידה מפגשים חברתיים שהתשכללו לטיולים משותפים, טיולי שבת ואחרים, אותם מארגן מתנדב מהישוב. החוג מטייל קבוע. בנוסף מתקיימים מפגשי משפחות וילדים ומפגשי גיבוש לחטיבות השונות. בשבתות ובחגים נערכות מסיבות וערבי יין ונכינות, וכמובן ימי ספורט. התגבשות חברתית יציבה מבטיחה ומעוררת התפעלות.

ניתן היה לצפות, שתשתית החברתית הסרשׂימה הזו תוליד מסננת מיון בררנית עם מגמות אליסיסטיות. בנקודה זו הוקסמנו באמת ובתמים והופתענו מהגישה המיוחדת. בגבעת אלה אין מבחנים פסיכומטריים, אין מבדקים פסיכולוגיים, אין גרפולוג ושאר מכשלות למגיהן. יש לעומת זאת גישה אנושית אישית, מפגש הכרות בו מתרשמים שני הצדדים זה מזה. כמה פשוט וכמה שוכח לב, ומי שמכיר את הגישה הנכונה היום בתהליך הקלה למקומות אחרים לא יכול שלא להתפעל.

בגבעת אלה אומרים, שהאינדיקציה היא אנושית פשוטה. לא רמת ההשכלה, לא סטטוס, רק סימפטיה ויכולת להשתלב ולתרום לחיי הקהילה. אחוז הדחייה נמוך ונובע מסיבות הכרתיות וכלכליות, שכן עלות הפיתוח והבניה מוטלת על כתפי המתישבים, אם כי משרד השיכון מסייע בפיתוח תשתית הישוב ומעמיד הלוואות וסיוע כמקובל באזורי פיתוח.

אבי אביטל, מרכז האגודה וחבר ההנהלה, איתן מורג, חבר ההנהלה, ודוד זרזפסקי, חבר ועדת התרבות, עימם שוחחנו, הסכימו שכמי שעברו בעצמם את ועדת הקבלה, הם יודעים שעיקר האבחנה נוצרת בשיחה אישית, המכתירה לשני הצדדים את הציפיות. הם שמחים לקלוט כישוב לא רק משפחות (עד היום התקבלו זוגות בין 20–55) אלא גם יחידים, להם שמורים 5–10 אחוז, פשוט כדי לא לערער את שיווי המשקל היאה לישוב בריא. הגישה הרעננה המיוחדת הזו בתוספת נוף משגע המשתרע סביב ואיכות הדיור, מהווים לדעתנו דגם אידיאלי לסגנון חדש של ישוב בפרי קהילתי.

כיום נמצא הישוב ככניית שלדי הבתים ומיועד להתאכלס בקיץ 1988. הבניה נעשית במרוכז על־פי מספר דגמי בתים שנבחרו על־ידי המתיישבים מתוך שאיפה להקנות לישוב אופי וצביון משותף, יעילות ומקצועיות בביצוע, ומתוך רצון להפחית את עלות הבניה. רוב המתיישבים יעלו במרוכז על הקרקע.

פרטים להתקשרות: ועדת קליטה גבעת אלה, טרומפלדור 37 חיפה מיקוד 32581 טלפון: 04־234973

גבעת אלה – פיקניק ביערות הסביבה

צוות המועצה מימין לשמאל – אלי אננלנדר – סגן ראש המועצה, יאיר ארו – סגן ראש המועצה, מולה כהן – ראש המועצה, אלי יוסף – מזכיר המועצה, שלוה רכיב – גזבר המועצה.

לקשור גליל עליון
עם גליל תחתון

אחת המטרות שלשמן קמה המועצה האזורית עמק יזרעאל לפני שש שנים היתה עידוד ההתישבות באיזור ויצירת רצף של התישבות, שתקשור את העמק עם גוש שגב.

שבעה הישובים שהוקמו סביב נחל ציפורי הם דוגמה למה שיכולים להיות הישוב קהילתיים בארץ־ישראל יפה. הנוף בו שוכנים הישובים, בנוסף לאתרים ההיסטוריים המקיפים אותם, מבטיחים קיום הרמוני של חדש כתוך ישן, וללא ספק יהוו מוקד משיכה לתיירים ולמטיילים וכן למתישבים חדשים.

הושעיה

ראשית הישוב כמצפה מחנה נח"ל, שיועדו העתידי להיות ישוב קהילתי דתי בן מאתים וחמישים משפחות, תחת חסות של ארגון המושבים של "הפועל המזרחי". את תחילת התגשמות החזון ניתן לראות כבר עתה כישוב בעל אופי כפרי, המונה שלושים ושתים משפחות, שרובן ישראליות וחלקן עולים חדשים.

חנתון

מרבית חברי הישוב הגיעו לעמק מארצות הברית, במסגרת עליה של חברי התנועה הקונסרבטיבית. אנשי כפר החורש אימצו והבשילו את הגרעין. ביום מונה הישוב, השוכן ממערב לאתר אשכול, חמישים בוגרים ועשרים וחמישה ילדים, והוא מסונף לתק"ם.

עדי

מחמש עשרה משפחות, שעלו על הקרקע בשנת 1980, גדל הישוב לשבעים משפחות וחמישים היחידות הבאות עתידות להתאכלס בקרוב. תכורת מתנדבים מבני הישוב כבר שוקדת על תכנית המקום לקראת בואם של התושבים החדשים. זהו ישוב כפרי־קהילתי, הנמצא שני קילומטרים דרומית לשפרעם, הוקם כמצפה ושייך להתאחדות האיכרים.

תמרת

ישוב קהילתי שהוקם ביוזמת המועצה, תוך מאבק עם מוסדות הממשלה ועם עיירות הפיתוח, וכמעט ללא סיוע ממלכתי. מאתיים עשרים ואחד הבתים, שנבנו במקום, מאוכלסים בחלקם. תמרת הוא אגודה שיתופית ואינו שייך לתנועת התישבות כלשהי.

גבעת אלה

תושבית העתידיים של גבעת אלה התקבצו מכל חלקי הארץ, ומתוך שלוש מאות המשפחות המיועדות ליישב את המקום כבר החלו מאתיים ועשרים בפעילות של גיבוש חברתי. הישוב הוקם ביזמת המועצה ובעזרת הסוכנות היהודית ומשרד השיכון, ותושביו יעלו על הקרקע בקיץ 1988. ישוב קהילתי־כפרי זה נמצא שלושה קילומטרים מצפון מזרח לתמרת, ליד שכט אבו סיית שבריבוז ארזיר, מערבה מהכפר עילוט.

מושב אלון הגליל

במסגרת המצפים שהוקמו על קרקע, שנתרמה על ידי המושבים באיזור, תוכנן והוקם גם ישוב זה ביוזמת המועצה. הישוב שייך לתנועת המושבים והוא מונה עשרים וחמש משפחות ושבעים ילדים.

קיבוץ הרדוף

שוכן דרומה לשפרעם, ליד הכפר כעביה וצופה אל נחל ציפורי. הישוב משתייך לתק"ם ומלווה מראשיתו על ידי קיבוץ רמת יוחנן. הקיבוץ הוא בעל אופי ומטרות מיוחדים במינם ותושביו חיים על פי תורת האנתרופוסופיה: החברים צמחוניים, עוסקים בחקלאות אורגנית וגידול צמחי תבלין, גידול צאן, ופועלים לפיתוח ענף האירוח והתיירות.

מוסף מיוחד ע מ ק י ז ר ע א ל

עריכה – אורי גולד; גרפיקה – חלי מימון
הפקה – ארטל מוספים מיוחדים במעריב 03־664194

מפעלי העמק – התעשייה המשגשגת

מאת: אורי גולד

מפעלי העמק הוקמו בשנות ה־60 כדי לענות למצוקה הכלכלית של תושבי האזור. המפעלים לייצור מוצרי פירות וירקות ומוצרי בשר, משמשים כיום מקור הכנסה לידיים עובדות רבות באיזור.
המפעלים מאגדים את מינהלת העמק, בית־אריזה לאבוקדו, פרחים ונשירים, מכון פסדים ומתלקח למידע המספקת שירותי מחשב למפעלי העמק וקיבוצי הסביבה. הבעלות הינה של הקיבוצים והתושבים באיזור.

"פרי העמק" – טעים כמו טרי

"פרי העמק" הוא אחד המפעלים המודרניים בישראל לעיבוד מוצרים מפירות וירקות טריים, ולמעשה כולל בתוכו שני מפעלים: מפעל לשימורים ומפעל למוצרים קפואים. ייחודו של מפעל "פרי העמק" הוא בהיותו אגודה בבעלות ישובים תקלאים, קואופרטיביים, קיבוצים ומושבים. מכאן שיש להם עניין ואחריות לפעילות הכלכלית של המפעל.
ישובים אלה מעורבים בשלבים שלפני הייצור – העיבוד בשדה, הקטיף והעברת הפרי לבית תרושת, ובשלבים שלאחר הייצור – שיווק המוצר.
קיים לפיכך, קשר של זהות בין המפעל לקיבוצים ולמושבים.
תתוצרת התקלאית המעובדת כיום במפעל תשימורים היא: הדרים, עגבניות, תפוחי־עץ, אגסים ומשמשים. התוצרת נקטפת ומועברת טריה למפעל.

מינוון המוצרים המעובדים מתומרי גלם אלו הוא רב: מיצים, תרכיזים, בסיסים וכתשים, ומינוון של מוצרי עגבניות כגון: תרכיזים, רוטבים למיניהם, עגבניות בקופסאות ומיצים.
במפעל הקפואים מעבדים ירקות ופירות שונים כגון: תירס (גרעינים וקלחים), אפונה, ברוקולי, פלפל ירוק ואדום, כרובית, בצל פנינה, סלרי, אפרסמון, לימונים ועוד.
המפעלים פועלים במשך כל השנה. כ־80% ממוצרי המפעל מיועדים לייצוא, השאר מיועד לתצרוכת מקומית.

"עוף העמק"

משחטת "עוף העמק", הוותיקה במשחטות התעשייתיות, השוכנת בשולי רמת ישי, הוקמה בשנות ה־50 כמקור תעסוקה ליישוב ונמצאת בבעלות המושבים והקיבוצים באיזור.

כיום, מספקת המשחטה שירותי שחיטה לעופות פטמים ובושר הייצור שלה מגיע ל־15 אלף טון בשנה. "עוף העמק" משמש מקור תעסוקה ל־200 עובדים מיישובי הסביבה. יחסי העבודה המעולים תיגם, ללא ספק, הגורם העיקרי למוטיבציה הגבוהה של כל הגורמים הקשורים במשחטה המובילה לתפוקת גבוהה של מוצרי מזון באיכות מעולה של מריטה, עיבוד, נקיון, תברואה וכשרות.

בבעלות המשחטה מפעל למוצרי בשר עוף, הממוקם באיזור התעשיה במגדל העמק. מוצרי המפעל כבשו להם מקום נכבד על מדפי רשתות השיווק בתקופה קצרה, מהם מיוצרים ע"י התאגיד.